

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง

คำนำ

การจัดทำนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เป็นการดำเนินงานภายใต้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๙ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และมาตรา ๒๓ โดยได้วางกรอบแนวคิดที่สอดคล้องกับแผนระดับที่ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี สอดคล้องกับแผนระดับที่ ๒ คือ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และแผนระดับที่ ๓ อาทิ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ นโยบายรัฐบาล และแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาการประมงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ การยกระดับการบริหารจัดการประมงของไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และตอบสนองต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ ทั้งยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ ผู้ประกอบการธุรกิจต่อเนื่องด้านการประมง ตลอดจนชุมชนและองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

กรมประมงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า นโยบายและแผนการบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการประมงไทย และเป็นแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนภารกิจของทุกภาคส่วน เพื่อให้การประมงของประเทศก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

กรมประมง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร ๑

นโยบายคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๑. นโยบายการพัฒนาการประมงน้ำจืด ๓

๒. นโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย ๔

๓. นโยบายส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย ๕

๔. นโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ ๖

๕. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ ๖

แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ส่วนที่ ๑ ความสอดคล้องกับเป้าหมายสหประชาชาติและแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี ๙

๑.๑ เป้าหมายของสหประชาชาติการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ๙

๑.๒ แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ๙

๑.๓ แผนระดับที่ ๒

๑.๓.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ๑๑

๑.๓.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ๑๗

๑.๔ แผนระดับที่ ๓

๑.๔.๑ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ๑๙

๑.๔.๒ นโยบายรัฐบาล ๒๐

๑.๔.๓ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ๒๑

ส่วนที่ ๒ สถานการณ์และความจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาการประมง

๒.๑ ภาพรวมอุตสาหกรรมประมงของโลก

๒.๑.๑ ทิศทางนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงระดับสากล ๒๓

๒.๑.๒ ความร่วมมือระดับนานาชาติ ๒๓

๒.๑.๓ การบริหารจัดการการประมงของต่างประเทศที่สำคัญ ๒๕

๒.๒ การประเมินผลการพัฒนาการประมงที่สำคัญในช่วงแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

๒.๒.๑ ผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ ๒๖

สารบัญ

หน้า

๒.๓ สถานการณ์ด้านการประมงของประเทศไทย

๒.๓.๑ การบริหารจัดการการประมงที่ผ่านมา ๒๙

๒.๓.๒ การประมงน้ำจืด ๓๕

๒.๓.๓ การประมงในน่านน้ำไทย ๓๖

๒.๓.๔ การประมงนอกน่านน้ำไทย ๓๘

๒.๓.๕ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไทย ๔๑

๒.๓.๖ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ ๔๔

๒.๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๔๖

ส่วนที่ ๓ สาระสำคัญของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๑ วิสัยทัศน์ ๕๐

๓.๒ วัตถุประสงค์ ๕๐

๓.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด ๕๐

๓.๔ แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ๕๑

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๕๓

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผู้ประกอบการ ๕๕

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง ๕๗

ส่วนที่ ๔ แผนบริหารความเสี่ยงของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ๕๙

ส่วนที่ ๕ กลไกในการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผลแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ๖๕

สารบัญ

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ๖๗

ภาคผนวก ข นโยบายรัฐบาล ๖๘

ภาคผนวก ค แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ๖๙

ภาคผนวก ง Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO 2022 ๗๐

ภาคผนวก จ ตารางรวมงบประมาณแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ๗๑

ภาคผนวก ฉ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ๗๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	ผลผลิตและมูลค่าสัตว์น้ำจากการทำการประมงน้ำจืดของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖	๓๕
๒	ผลผลิตและมูลค่าสัตว์น้ำจากการทำการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖	๓๗
๓	ปริมาณและมูลค่าจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖	๔๓
๔	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าประมงของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖	๔๔
๕	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกแผนงาน/โครงการ เพื่อวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง	๖๓
๖	ผังแสดงระดับความเสี่ยง	๖๓

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนภาพแสดงห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของการประมงไทย	๘
๒	แผนภาพแสดงความสอดคล้องของแผนบริหารจัดการการประมงกับแผน ๓ ระดับตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี	๒๒
๓	ภาพรวมห่วงโซ่อุปทานของการประมงไทย พ.ศ. ๒๕๖๖	๓๓
๔	ภาพรวมห่วงโซ่อุปทานของการประมงไทย พ.ศ. ๒๕๗๐	๓๔
๕	ผลการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทย	๔๐
๖	แผนภาพความเชื่อมโยงเป้าหมายหลักของแต่ละกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ภายใต้แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐	๕๘

บทสรุปผู้บริหาร

การประมงไทยมีความสำคัญต่อประชาชนหลายล้านคนทั้งที่เป็นชาวประมง เกษตรกร แรงงานบนเรือประมง แรงงานในฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสินค้าประมง สินค้าสัตว์น้ำ ตลอดจนผู้บริโภค นโยบายการประมงระดับชาติจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนทั่วประเทศ และยังส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีความซับซ้อนมากที่สุดประเภทหนึ่งของประเทศไทย โดยนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประกอบด้วยนโยบาย ๕ ด้าน ๔ ยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อน ดังนี้

นโยบายที่ ๑ นโยบายการพัฒนาการประมงน้ำจืด มีแนวทางการดำเนินการโดยการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและบำรุงรักษาระบบนิเวศควบคู่กับการเพิ่มผลผลิตและฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชุมชน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ตลอดจนฟื้นฟู คุ้มครอง และสร้างเสริมแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำเพื่อดำรงสภาพนิเวศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนางานวิจัยและเทคโนโลยีทางการประมงเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน

นโยบายที่ ๒ นโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย มีแนวทางการดำเนินการโดยการใช้ทรัพยากรประมงอย่างมีประสิทธิภาพ การทำประมงในน่านน้ำไทยปลอดจากการทำการประมงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาระดับผลผลิตทางการประมงให้อยู่ในระดับสูงสุดอย่างยั่งยืน รวมถึงมีแรงงานในภาคประมงถูกกฎหมายและมีจำนวนแรงงานเพียงพอ

นโยบายที่ ๓ นโยบายการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย มีแนวทางการดำเนินการโดยส่งเสริมการตั้งกองเรือประมงนอกน่านน้ำและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ โดยเรือประมงที่ออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำไทยสามารถดำเนินการหรือปฏิบัติได้ถูกต้อง ตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมผู้ประกอบการประมงนอกน่านน้ำรายใหม่ รวมทั้งเจรจาแสวงหาแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำ เพื่อให้ประเทศไทยมีแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำมากขึ้น

นโยบายที่ ๔ นโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ มีแนวทางการดำเนินการโดยพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตลอดห่วงโซ่อุปทาน ยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าประมงตามมาตรฐานสากล ตลอดจนการส่งเสริมเกษตรกรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าประมงให้ตรงกับความต้องการของตลาด พร้อมผลักดันการเพาะเลี้ยงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนยกระดับเครือข่ายและควบคุมต้นทุนตลอดห่วงโซ่อุปทาน

นโยบายที่ ๕ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ มีแนวทางการดำเนินการโดยยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าประมงให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการในการแข่งขันทางการค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านประมงอย่างยั่งยืน และสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าประมงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าประมงให้ตรงกับความต้องการของตลาด

ในการขับเคลื่อนนโยบายชาติด้านการประมงให้บรรลุวัตถุประสงค์ พันธกิจ และการแก้ไขปัญหาการประมงระดับชาติได้มีประสิทธิภาพ พร้อมรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อภาคประมง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจ กฎ ระเบียบ ด้านการค้าการลงทุน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร การพัฒนาของเทคโนโลยีนวัตกรรม รวมถึงความสามารถในการแข่งขันภายใต้การเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ จึงใช้ยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทางที่มีความยืดหยุ่นสอดรับกับทิศทางการพัฒนาของประเทศภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ “ทรัพยากรประมงสมดุล การประมงไทยเข้มแข็ง เศรษฐกิจประมงเติบโตอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

๑. ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ และรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง และแหล่งให้ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำให้มีความยั่งยืน

๒. ควบคุมการทำประมงให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย

๓. ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถของชาวประมงและผู้ประกอบการในการแข่งขันด้านประมงอย่างยั่งยืน

๔. ยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าประมง ตามมาตรฐานสากล

๕. พัฒนางานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านการประมง และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน

ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาตร์ ๑๘ กลยุทธ์ ๙๗ กิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ มี ๓ กลยุทธ์ ๒๘ กิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน มี ๕ กลยุทธ์ ๒๔ กิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมงและผู้ประกอบการ มี ๕ กลยุทธ์ ๓๑ กิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง มี ๕ กลยุทธ์ ๑๔ กิจกรรม

มีกรอบงบประมาณรวม ๑๒,๗๖๒.๖๕ ล้านบาท ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน ๒,๒๔๔.๓๗ ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน ๒,๔๒๙.๘๗ ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน ๒,๔๔๑.๖๓ ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน ๒,๗๔๖.๖๖ ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน ๒,๙๐๐.๑๒ ล้านบาท

ทั้งนี้ การเสนอแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ต่อคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้ไม่มีผลให้ต้องขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมหรือย้อนหลังสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีและดำเนินการตามภารกิจที่เกี่ยวข้องแล้ว และสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจัดทำคำของบประมาณแล้ว ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงาน

นโยบายคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

นโยบายการพัฒนาการประมงของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย (๑) นโยบายการพัฒนาการประมงน้ำจืด (๒) นโยบายด้านการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย (๓) นโยบายการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย (๔) นโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ และ (๕) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ

๑. นโยบายการพัฒนาการประมงน้ำจืด

ประเทศไทยมีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำและแม่น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์มากมายและมีความสำคัญต่อการประมงตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปากแม่น้ำที่ไหลลงสู่ทะเล ตลอดจนห้วย หนอง คลอง บึง ที่มีทางน้ำติดต่อกับแม่น้ำหรือถูกน้ำท่วมได้ในฤดูน้ำหลาก แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์เพื่อทำการประมงในแหล่งน้ำจืดเพื่อการบริโภคในครัวเรือน การนำไปจำหน่าย หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น และจากสถานการณ์การประมงน้ำจืดที่พบว่า ทรัพยากรประมงน้ำจืดสูญเสียความสมดุลในธรรมชาติเกิดการลงแรงทำการประมงมากเกินศักย์การผลิตและอาจถึงระดับ overfishing ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำก็ประสบปัญหาความเสื่อมโทรม ส่งผลให้ความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำจืดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลให้เกิดภัยธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ การทำการประมง โดยใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย การขาดความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดของชุมชน นโยบายการพัฒนาการประมงน้ำจืดจึงมุ่งเน้นในประเด็น ดังนี้

๑. ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำจืด ทั้งในด้านประชากรและองค์ประกอบสัตว์น้ำ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำจืดในธรรมชาติ โดยการกำหนดพื้นที่ทำการประมงที่เหมาะสม การกำหนดมาตรการในการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงแหล่งสืบพันธุ์ฤดูสัตว์น้ำมีไข่หรือวางไข่ และเลี้ยงตัวอ่อน การกำหนดเครื่องมือและวิธีการทำการประมงน้ำจืด เพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน

๒. ฟื้นฟูแหล่งอาศัยสัตว์น้ำและสภาพแวดล้อมเพื่อดำรงสภาพนิเวศในธรรมชาติ เพื่อบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ตลอดจนคุ้มครองและสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ

๓. การควบคุมและกำจัดสัตว์น้ำต่างถิ่น ที่สร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งน้ำ

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำจืดในทุกมิติ โดยผ่านกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และสร้างความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระยะยาว

๕. ศึกษาและพัฒนาการวิจัยเพื่อนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมถ่ายทอดสู่เกษตรกร รวมถึงการศึกษา ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) โดยเฉพาะภัยแล้งและอุทกภัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงผลผลิตและความหลากหลายของทรัพยากรประมง เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืด

ฉากทัศน์การพัฒนาการประมงน้ำจืดในปี ๒๕๗๐ คือ ทรัพยากรประมงน้ำจืดมีความอุดมสมบูรณ์และมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมืองที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ และถูกคุกคามได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู และแหล่งอาศัยสัตว์น้ำที่สำคัญได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และฟื้นฟูโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำมากขึ้น ตลอดจนศึกษาวิจัยด้านการจัดการประมงน้ำจืดและถ่ายทอดสู่เกษตรกรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

๒ นโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย

การประมงในน่านน้ำไทยมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเนื่องจากสภาพภูมิประเทศของประเทศไทยมีอาณาเขตติดชายฝั่งทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน เอื้ออำนวยต่อความอุดมสมบูรณ์และความชุกชุมของทรัพยากรสัตว์น้ำ นอกจากนี้ บริเวณพื้นท้องทะเลฝั่งอ่าวไทยมีไหล่ทวีปกว้างเหมาะกับการทำการประมง ทำให้ชาวประมงมีการพัฒนาเครื่องมือทำการประมงและเพิ่มขีดความสามารถในการจับสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาการจับสัตว์น้ำเกินศักย์การผลิต (Overfishing) และเกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงในธรรมชาติในปัจจุบัน นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากปัญหามลภาวะ ขยะทะเล และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

การบริหารจัดการทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทย ในการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) ในช่วงที่ผ่านมา มีส่วนช่วยในการฟื้นตัวของทรัพยากรประมง เนื่องจากอัตราการจับสัตว์น้ำ (catch per unit effort: CPUE) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน มีอัตราเพิ่มสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เป็นผลมาจากการกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงทะเล การกำหนดแนวทางในการลดจำนวนเรือประมง โดยเฉพาะเรือประมงที่ใช้เครื่องมือที่ทำลายสัตว์น้ำเศรษฐกิจวัยอ่อน ได้แก่ เรืออวนรุนและเรืออวนลาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการบริหารจัดการทรัพยากรประมงทะเลจะมีความก้าวหน้าในการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังประสบปัญหาจำนวนเรือประมงมีมากกว่าจำนวนที่เหมาะสม (overcapacity) จึงจำเป็นต้องนำเรือประมงออกนอกระบบ รวมถึงการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การยกสิทธิทำการประมง การควบรวมใบอนุญาตทำการประมง จดทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน ฯลฯ เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงทะเลเกิดความยั่งยืนต่อไป นโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทยจึงมุ่งเน้นในประเด็น ดังนี้

๑. ฟื้นฟูทรัพยากรในน่านน้ำไทย โดยการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและการทำการประมงทะเลให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน โดยลดการจับลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจและจับสัตว์น้ำพลอยได้ (Bycatch) กำหนดเครื่องมือ วิธีการ ห้วงเวลา และพื้นที่ทำการประมง เช่น ห้ามทำการประมงในฤดูสัตว์น้ำมีไข่ หรือในช่วงที่สัตว์น้ำยังเติบโตไม่เต็มวัย การปิดพื้นที่บางแห่งไม่ให้ทำประมง

๒. ฟื้นฟูแหล่งประมงและระบบนิเวศที่อยู่อาศัย เพื่อให้มีความอุดมสมบูรณ์และให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ

๓. ส่งเสริมการทำประมงในน่านน้ำไทยอย่างรับผิดชอบ

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรประมง ลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาวประมงผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และสร้างความสมดุลของการใช้และการดูแลทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรในน่านน้ำไทย

๕. ส่งเสริมการใช้แรงงานในภาคประมงที่ถูกกฎหมายตามหลักสากล และมีแรงงานเพียงพอในภาคการประมง โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการทดแทนแรงงานในภาคประมง เช่น การประยุกต์ใช้เครื่องทุ่นแรง และใช้ระบบทำความเย็นทดแทนการใช้น้ำแข็ง เพื่อลดการใช้แรงงานบนเรือประมง

ฉากทัศน์การพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย ในปี ๒๕๗๐ คือ ทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทยและแหล่งอาศัยสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้เพิ่มขึ้น การทำประมงทะเลในน่านน้ำไทยปลอดจากการทำการประมงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแรงงานในภาคประมงถูกกฎหมายและมีจำนวนแรงงานเพียงพอ

๓. นโยบายการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย

การประมงนอกน่านน้ำไทยในช่วงที่ผ่านมามีการทำประมงในน่านน้ำต่างประเทศภายใต้ความร่วมมือด้านการประมง โดยมีแหล่งประมงที่สำคัญ คือ พม่า และอินโดนีเซีย ส่วนแหล่งประมงอื่น ๆ ได้แก่ โอมาน อิหร่าน เยเมน โซมาเลีย อินเดีย บังคลาเทศ และปาปัวนิวกินี รวมถึงการทำประมงในบริเวณทะเลหลวง ซึ่งเป็นน่านน้ำสากล อย่างไรก็ดี เรือประมงนอกน่านน้ำที่ชักธงไทยในปัจจุบันมีแหล่งทำการประมงอยู่บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งการทำประมงนอกน่านน้ำไทยในบริเวณมหาสมุทรอินเดียดังกล่าวมีข้อจำกัดเกี่ยวกับมาตรการและกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นตามองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศหรือข้อตกลงที่กำหนดตามกฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ

การทำประมงนอกน่านน้ำไทยนับแต่มีการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยจากกรมประมง ทั้งนี้ เมื่อได้รับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยแล้ว ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ และมาตรการของรัฐชายฝั่งหรือองค์การระหว่างประเทศด้วย ทั้งนี้ ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของคณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Tuna Commission: IOTC) ซึ่งเป็นองค์กรจัดการประมงระดับภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ธรรมนูญขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) มีภารกิจหลักในการจัดการทรัพยากรปลาทูน่าและปลาที่คล้ายกับทูน่า (tuna - like species) ในมหาสมุทรอินเดียและทะเลใกล้เคียง โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกในการจัดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุ์ปลาเหล่านี้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นภาคีความตกลงการทำการประมงสำหรับพื้นที่ทางตอนใต้ของมหาสมุทรอินเดีย (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement: SIOFA) ซึ่งเป็นความตกลงที่จัดตั้งองค์การระดับภูมิภาคด้านการจัดการทรัพยากรประมงในพันธุ์สัตว์น้ำตระกูลอื่นที่ไม่ใช่ปลาทูน่า และขจัดการทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ทางตอนใต้ของมหาสมุทรอินเดีย สำหรับมหาสมุทรแปซิฟิก ประเทศไทยไม่ได้เป็นสมาชิกของคณะกรรมาธิการประมงแห่งมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตกตอนกลาง (Western and Central Pacific Fisheries Commission: WCPFC) และไม่มีกองเรือประมงของไทยเข้าไปจับปลาในบริเวณนี้ อย่างไรก็ดี ประเทศไทยมีเรือรับจ้างขนถ่ายและอยู่ในฐานะประเทศที่ให้ความร่วมมือข้อมูล (cooperating country) นโยบายการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทยจึงมุ่งเน้นในประเด็น ดังนี้

๑. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการทำประมงนอกน่านน้ำไทยให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพื่อจับสัตว์น้ำมาบริโภคและเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปภายในประเทศ

๒. ผู้ประกอบการสามารถทำการประมงนอกน่านน้ำไทยได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓. เจรจา แสวงหาแหล่งทำการประมง เพื่อเพิ่มแหล่งการทำประมงนอกน่านน้ำไทย

๔. ศึกษาและพัฒนาการวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้ประกอบการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยใช้เทคโนโลยีการติดตามเฝ้าระวังเรือระยะไกลด้วยดาวเทียม ประยุกต์ใช้เครื่องทุ่นแรงและใช้ระบบทำความเย็นทดแทนการใช้น้ำแข็งเพื่อลดการใช้แรงงานบนเรือประมง

ฉากทัศน์การส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทยในปี ๒๕๗๐ คือ ส่งเสริมการตั้งกองเรือประมงนอกน่านน้ำและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ โดยเรือประมงที่ออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำไทยสามารถดำเนินการหรือปฏิบัติได้ถูกต้อง ตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมผู้ประกอบการประมงนอกน่านน้ำรายใหม่ รวมทั้งเจรจาแสวงหาแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำ เพื่อให้ประเทศไทยมีแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำมากขึ้น

๔. นโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ

จากข้อมูลขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้ระบุถึงสถานการณ์ด้านการประมงว่า ตั้งแต่ทศวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นไปว่า ผลผลิตจากการจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติมีแนวโน้มชะลอตัวลง เนื่องด้วยสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำเริ่มเสื่อมโทรมจากการทำประมงเกินศักย์การผลิต ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการด้านอาหารของประชากรโลกซึ่งนับวันจะเพิ่มสูงขึ้น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในการเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่สำคัญของโลก โดย FAO ได้มีวิสัยทัศน์สำหรับปี ๒๕๗๓ ว่า การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเอเชียและภูมิภาคแปซิฟิกจะเปลี่ยนเป็นระบบอาหารสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ฟื้นตัวได้ และยั่งยืนมากขึ้น ผ่านนวัตกรรมการลงทุนและความร่วมมือ โดยมีเป้าหมาย ๕ ประการในการบรรลุวิสัยทัศน์นี้ ได้แก่ ๑) การปรับปรุงความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร ๒) การลดความยากจน ๓) การพัฒนาเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศที่ดีขึ้น ๔) มีความยืดหยุ่นที่มากขึ้น และ ๕) มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานมากขึ้น

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง รวมถึงการเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรจำนวนมากอย่างไรก็ดี ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ต้นทุนค่าอาหาร ค่าพลังงาน เป็นต้น การเกิดโรคในสัตว์น้ำก่อให้เกิดต้นทุนแฝง การใช้ยาและสารเคมี ทำให้มีสารตกค้างในสัตว์น้ำ และอาจส่งผลต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตในปัจจุบัน ทั้งในด้านเทคนิคการเลี้ยงและการจัดการฟาร์มเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงขึ้นหากมีการจัดการที่ไม่ถูกต้องอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ราคาผลผลิตสัตว์น้ำตกต่ำที่เกิดจากความผันผวนของระบบเศรษฐกิจโลก ภาวะสงคราม ซึ่งส่งผลต่อกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตและราคาผลผลิตสัตว์น้ำ และการส่งออกสินค้าประมงต้องดำเนินการตามมาตรฐานของประเทศคู่ค้า นโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศจึงมุ่งเน้นในประเด็น ดังนี้

๑. ยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตผลและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒. ผลักดันการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน

๓. พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการเพาะเลี้ยงแบบอินทรีย์มีระบบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับให้อาหารและควบคุมคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงแบบอัตโนมัติ การใช้โซล่าเซลล์เพื่อลดต้นทุนด้านพลังงาน

ฉากทัศน์การพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศในปี ๒๕๗๐ คือ ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทยมีคุณภาพสูง ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มปริมาณผลผลิตและลดต้นทุน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้สามารถแข่งขันได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๕. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ

ผลผลิตจากการประมงนอกจากจะมีความสำคัญต่อผู้ประกอบอาชีพประมงแล้วยังก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมต้นทาง ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต้องมีสำหรับการเริ่มประกอบการด้านการประมง เช่น อุตสาหกรรมต่อเรือ ผู้นำเข้าเครื่องจักรและเครื่องยนต์ อุตสาหกรรมผลิตแหอวน โรงน้ำแข็ง เป็นต้น ๒) อุตสาหกรรมปลายทาง เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยสัตว์น้ำเป็นวัตถุดิบ เช่น อุตสาหกรรมปลากระป๋อง อุตสาหกรรมห้องเย็นและการแปรรูป อุตสาหกรรมปลาป่นและอาหารสัตว์ เป็นต้น และ ๓) อุตสาหกรรมธุรกิจบริการ เป็นลักษณะธุรกิจ

ที่เป็นที่พึ่งหรือให้บริการแก่ชาวประมง เช่น กิจการแพปลา การขนส่ง ภัตตาคาร เป็นต้น นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงจึงมุ่งเน้นในประเด็น ดังนี้

๑. เสริมสร้างมาตรฐานสุขอนามัยสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำภายในประเทศ

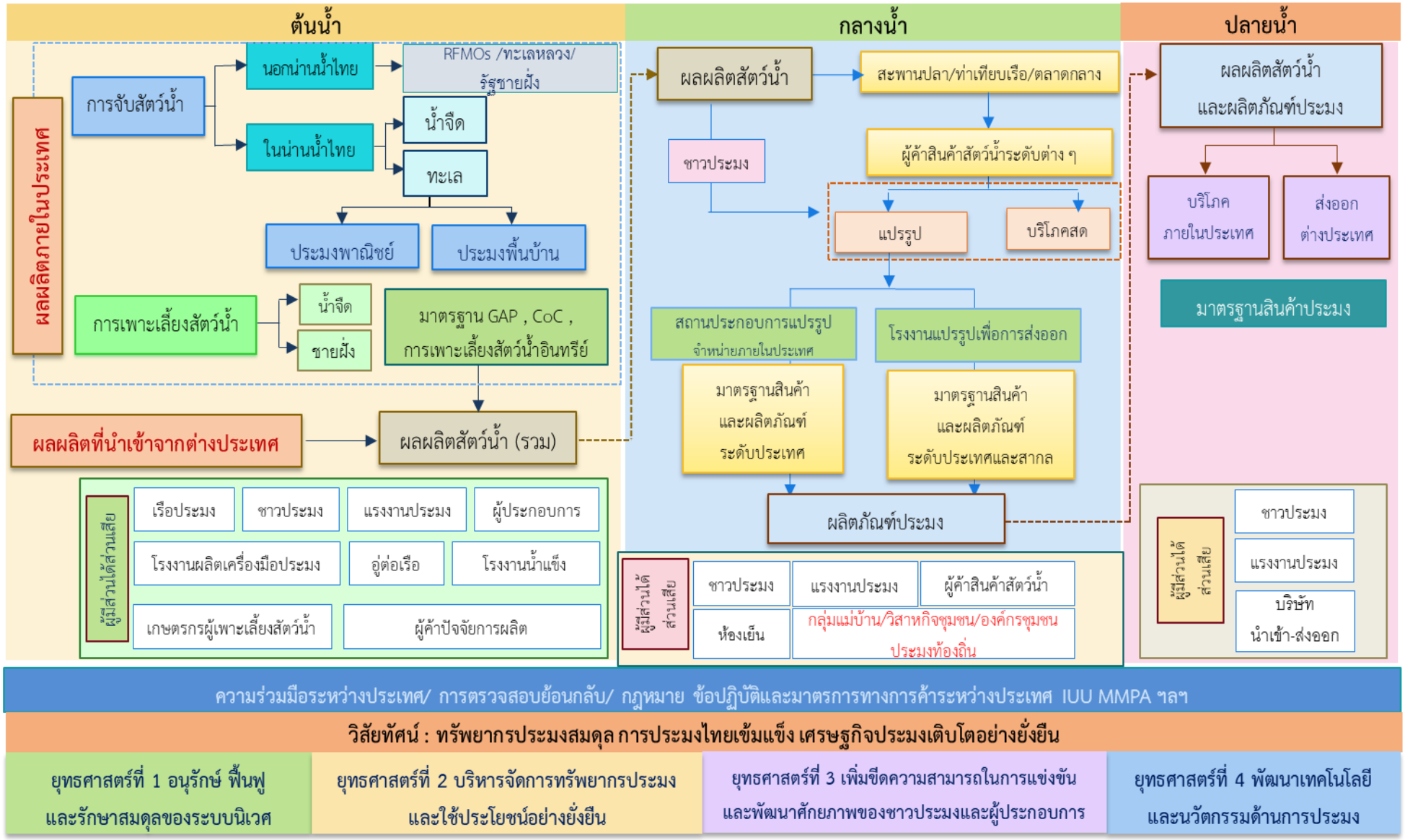
๒. ผลักดันกระบวนการแปรรูปที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน และไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนในสินค้าประมง

๓. สินค้าประมงมีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ไม่ถูกตีกลับจากการส่งออกไปต่างประเทศ และสามารถตรวจสอบคุณภาพ ตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดสายการผลิต

๔. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการเพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันทางการค้า

๕. พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าประมงให้ตรงกับความต้องการของตลาด และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหารด้วยความดันสูง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบอาหารพร้อมเสริฟ พัฒนาระบบโลจิสติกโดยการใช้ระบบห่วงโซ่ความเย็น (cold chain) ในการขนส่งสัตว์น้ำมีชีวิตและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

ฉากทัศน์การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศในปี ๒๕๗๐ คือ ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้าประมงไทย ด้วยกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สะอาด ปลอดภัย ปราศจากการปนเปื้อน ได้มาตรฐาน และตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดสายการผลิต เกษตรกร/ผู้ประกอบการมีความเข้มแข็งและมีความสามารถในการแข่งขัน มีการใช้เทคโนโลยีสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าประมงตามความต้องการของตลาด

ภาพที่ ๑ แผนภาพแสดงห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของการประมงไทย

แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ส่วนที่ ๑ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี

๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (post - 2015 development agenda) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งขจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๓) ซึ่งครอบคลุม ๓ เสาหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการประมง จำนวน ๔ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๒ แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

(๑) เป้าหมาย ประชาชน/เกษตรกร อยู่ดี กินดี และมีความสุข

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคง

ข้อ ๔.๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการประมงที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในแข่งขัน

(๑) เป้าหมาย

ข้อ ๒.๑ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

ข้อ ๒.๒ ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ข้อ ๔.๑ การเกษตรสร้างมูลค่า

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับเครื่องมือประมง วิธีทำการประมงอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการผลิตสินค้าประมงให้ได้มาตรฐานตลอดสายการผลิต ตั้งแต่วัตถุดิบที่ได้จากการจับและการเพาะเลี้ยงภายในประเทศและการนำเข้าจากต่างประเทศจนถึงผู้บริโภค รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายของผู้ผลิตวัตถุดิบและผู้ผลิตเพื่อให้มีปริมาณวัตถุดิบเพียงพอและราคาที่เป็นธรรมสามารถแข่งขันได้

๓) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

(๑) เป้าหมาย

ข้อ ๒.๑ สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

ข้อ ๒.๓ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ข้อ ๔.๑ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

ข้อ ๔.๔ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเอง

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง มีการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรแบบวิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการขนาดย่อมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าประมงให้มีมาตรฐาน พร้อมส่งเสริมช่องทางการตลาด และการคุ้มครองแรงงานไทยและต่างชาติที่ประกอบอาชีพประมงทั้งในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ให้มีสภาพการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาวะที่ดี

๔) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๑) เป้าหมาย

ข้อ ๒.๑ อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล

ข้อ ๒.๒ ฟื้นฟูและสร้างใหม่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ

ข้อ ๒.๓ ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๔.๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

ข้อ ๔.๒ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

ข้อ ๔.๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง มีการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า วิจัย และสำรวจด้านทรัพยากรสัตว์น้ำ แหล่งทำการประมง เครื่องมือทำการประมง นิเวศวิทยา สภาพแหล่งอาศัยและแหล่งวางไข่สัตว์น้ำ ชีววิทยาประมงและโครงสร้างประชากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยทั้งการประมงน้ำจืดและการประมงทะเล เพื่อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางลดผลกระทบ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ชาวประมง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการทำการประมงที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการรักษา ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๓ แผนระดับที่ ๒

๑.๓.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

(๑) ประเด็นที่ ๑ ความมั่นคง

๑.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

เป้าหมายที่ ๑ ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ ๒ ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

๑.๒ แผนย่อย ๓.๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๓ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ มุ่งเน้นการวางแผนและยกระดับวิธีการแก้ไขรวมทั้งให้มีการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริง

ข้อ ๑๔ พิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งบูรณาการการดำเนินงานตลอดถึงทรัพยากรต่าง ๆ ในการพิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับทุกภาคส่วนให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด และสอดคล้องกับเป้าหมายในภาพรวม

ข้อ ๑๕ มุ่งให้สามารถอำนวยการ กำกับการประสานงานติดตาม ประเมินผล และสั่งการในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่อาจเกิดขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะรายกรณี ซึ่งมีความสำคัญเร่งด่วนต่อความมั่นคง การพัฒนาประเทศ และ/หรือ การดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการในภาพรวม อาทิ การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

ปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงดำเนินการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงในน่านน้ำไทยและประมงนอกน่านน้ำไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และบูรณาการการตรวจเรือประมงและแรงงานในภาคประมงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

๑.๓ แผนย่อย ๓.๔ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ มุ่งให้ประเทศไทยในฐานะประเทศขนาดกลาง ดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศได้อย่างสมดุล และเชื่อมโยงกันทั้งในมิติด้านความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม

ข้อ ๒ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เน้นความเป็นปึกแผ่นและความเป็นแกนกลางของอาเซียน ในการส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค และบทบาทเชิงรุกที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบการทูตทุกระดับ ให้สามารถสร้างศักยภาพและส่งเสริมความร่วมมือในกรอบทวิภาคี ภูมิภาคและพหุภาคี โดยสร้างเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางทะเลในภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงทางทะเล การค้าทางทะเล และการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

ข้อ ๓ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เน้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน และประชาชนต่อประชาชน ผ่านการส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการป้องกันและระวังภัยคุกคามทุกรูปแบบ

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

ประเทศไทยมีความมั่นคง และสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงได้มีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการประมงนอกน่านน้ำไทยทำการประมงอย่างมีความรับผิดชอบ ป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับรัฐชายฝั่ง มีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในธุรกิจประมงนอกน่านน้ำไทย และยกระดับความสัมพันธ์กับรัฐชายฝั่งทั้งด้านเศรษฐกิจทางทะเล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

(๒) ประเด็นที่ ๓ การเกษตร

๒.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

เป้าหมายที่ ๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

๒.๒ แผนย่อย ๓.๒ เกษตรปลอดภัย

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย และระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ข้อ ๒ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้าพร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย การคุ้มครองผู้บริโภค และการค้าระดับสากล

ข้อ ๓ สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาวะและโภชนาการที่เหมาะสม และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตร และอาหารปลอดภัย

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าประมงให้มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานขั้นพื้นฐานและพัฒนาไปสู่มาตรฐานขั้นสูงโดยพัฒนาระบบการตรวจรับรองคุณภาพระบบตรวจสอบย้อนกลับ ตลอดจนกำกับดูแลสินค้าประมงให้ได้มาตรฐานตลอดสายการผลิตจนถึงผู้บริโภค พร้อมทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาวะที่เหมาะสม ส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าประมงทั้งภายในและต่างประเทศ

๒.๓ แผนย่อย ๓.๔ เกษตรแปรรูป

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

ข้อ ๒ ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

ข้อ ๓ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

ข้อ ๔ ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสินค้าประมงที่มีความแตกต่างและเพิ่มมูลค่า โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการผลิต และส่งเสริมการขยายช่องทางการตลาดด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ และอาชีพที่เกี่ยวข้องให้มีความมั่นคง และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ

๒.๔ แผนย่อย ๓.๖ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมและข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน

ข้อ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิต และด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น

ข้อ ๓ วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ข้อ ๔ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบ

การตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็วและมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

ข้อ ๕ ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม และแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

๑. ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

๒. สถาบันเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมายที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการสนับสนุนให้ชุมชน วิสาหกิจชุมชนพึ่งพาตนเองและประกอบอาชีพประมงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าประมงที่มีมาตรฐานเพื่อจำหน่ายในประเทศ สนับสนุนผู้ประกอบการทุกระดับให้พัฒนาการผลิตสินค้าประมงที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่ม โดยภาครัฐวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดนวัตกรรมที่สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน หรือลดต้นทุนการผลิต

(๓) ประเด็นที่ ๘ ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

๓.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

๓.๒ แผนย่อย ๓.๑ การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปรับรูปแบบธุรกิจใหม่โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้กับวิถีการดำเนินธุรกิจตลอดกระบวนการมากขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ลดต้นทุน และรองรับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจและการตลาด ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสามารถเชื่อมโยงการผลิตกับผู้ประกอบการรายใหญ่

ข้อ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศให้เข้มแข็ง ผู้ประกอบการสามารถเกื้อหนุนและเชื่อมโยงกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน รวมทั้งพัฒนาระบบและกลไกที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่า เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดที่สูงขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการผลิต การขนส่งและโลจิสติกส์และพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกลุ่มของตนให้ดียิ่งขึ้น

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

การขยายตัวของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ตลอดห่วงโซ่การผลิต พัฒนาเครือข่ายความเชื่อมโยงของผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่การผลิตเพื่อแบ่งปันข้อมูล และผลประโยชน์ที่เป็นธรรมตลอดกระบวนการผลิตสินค้าประมง

๓.๓ แผนย่อย ๓.๓ การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ สนับสนุนผู้ประกอบการให้มีสินค้าและบริการที่มีอัตลักษณ์และตราสินค้าที่เด่นชัด ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำ คำนึงถึงความต้องการของตลาดโดยเฉพาะตลาดที่มีมูลค่าสูง พร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าที่มีคุณภาพและมีความแตกต่าง เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดต่างประเทศ

ข้อ ๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการในทุกระดับ รวมถึงเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน ในการขยายช่องทางการตลาดผ่านการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ต โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการเข้าถึงและขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาศูนย์กระจายสินค้าที่มีมาตรฐานในทุกภูมิภาค และมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการกระจายสินค้าโดยประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

ความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยดีขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ:**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการสนับสนุนการผลิตสินค้าประมงที่มีมาตรฐาน “Q” เพื่อการจำหน่ายในประเทศ และสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลสำหรับการจำหน่ายในต่างประเทศ และสนับสนุนการขยายช่องทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการทุกระดับ

(๔) ประเด็นที่ ๑๖ เศรษฐกิจฐานราก

๔.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง

๔.๒ แผนย่อย ๓.๑ การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

- **แนวทางการพัฒนา**

เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ โดยสร้างโอกาสและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั้งทางด้านเทคโนโลยีการจัดการการบริหารจัดการความเสี่ยง และการตลาด มีทักษะต่าง ๆ ที่สอดคล้องและจำเป็นต่อการยกระดับเป็นผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจด้านบัญชี การควบคุมต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จัดการคุณภาพและมาตรฐานผลผลิตของตนให้สามารถมีคุณภาพสามารถแข่งขันได้

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ:**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการสนับสนุนองค์ความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจแปรรูป หรือเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำให้กับวิสาหกิจชุมชนเพื่อยกระดับสู่ธุรกิจ

(๕) ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน

๕.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน

๕.๒ แผนย่อย ๓.๑ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ควบคู่กับการลดภัยคุกคามต่อพื้นที่ ชนิดสัตว์ป่า และพืชเฉพาะถิ่น ป้องกันและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ พัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างกลไกการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรมในระดับท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการทำงานบูรณาการระหว่างภาคส่วน อาทิ ภาคเกษตร ให้เกิดการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ข้อ ๒ ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนที่ช่วยสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งการเพาะปลูก ปศุสัตว์ และประมงตลอดห่วงโซ่คุณค่า และกำหนดให้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมติดฉลากสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

การบริโภคและการผลิตของประเทศ มีความยั่งยืนสูงขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการวิจัยและอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำประจำถิ่นและสัตว์น้ำหายากใกล้สูญพันธุ์ โดยเพาะพันธุ์สัตว์น้ำประจำถิ่น และสัตว์น้ำหายากใกล้สูญพันธุ์ปล่อยสัตว์น้ำลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อฟื้นฟูสัตว์น้ำจืดให้คงความหลากหลาย รวมทั้งการเฝ้าระวังสัตว์น้ำต่างถิ่นโดยการติดตาม ควบคุม ป้องกัน และกำจัดสัตว์น้ำต่างถิ่นที่มีการรุกราน หรือมีแนวโน้มจะรุกรานในแหล่งน้ำธรรมชาติ และจัดทำฐานข้อมูลสัตว์น้ำประจำถิ่น สัตว์น้ำหายากใกล้สูญพันธุ์และการแพร่กระจายของสัตว์น้ำต่างถิ่นในประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำจืดในประเทศไทย ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างกลไกการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรมในระดับท้องถิ่น รวมถึง สนับสนุนการผลิตสินค้าประมงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การติดฉลากสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๕.๓ แผนย่อย ๓.๒ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๑ ปรับปรุงฟื้นฟูและสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ โดยการบริหารจัดการขยะและของเสียที่ปล่อยลงสู่ทะเลทั้งระบบ ฟื้นฟูและรักษาป่าชายหาดของประเทศและลดปริมาณของเสียโดยเฉพาะขยะพลาสติกที่ลงสู่ทะเล การรักษาระบบนิเวศทางทะเลและสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ที่สำคัญ ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ โดยรักษาแนวปะการังและแหล่งหญ้าทะเลที่สำคัญต่อการประมงและต่อสัตว์ทะเลหายาก ตลอดจนรักษาป่าชายเลนที่สำคัญต่อการดูดซับก๊าซเรือนกระจก เพิ่มพื้นที่คุ้มครองทางทะเลให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคเอกชนและประชาชนในการดูแลจัดการพื้นที่การประมงดังกล่าว รวมถึงสร้างองค์ความรู้ระบบติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ ห่วงโซ่อาหารและคุณภาพอาหารทะเล และเร่งส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้พื้นฐานต่าง ๆ

ข้อ ๒ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดูแลผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ การพัฒนาท่าเรือและการขนส่งทางทะเลทั้งระบบให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้ประเทศเป็นศูนย์กลางด้านพาณิชย์นาวีของภูมิภาค รวมทั้งพัฒนาการเดินเรือสินค้าตามแนวชายฝั่งให้เติบโตอย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมต่อเส้นทางเศรษฐกิจสองฟากฝั่งมหาสมุทร ควบคุมและยกเลิกเครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง และป้องกันไม่ให้เรือประมงผิดกฎหมาย ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศเข้ามาทำประมงผิดกฎหมาย ส่งเสริมการประเมินทรัพยากรประมงเพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับศักยภาพ ตลอดจนการศึกษาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาการประมงครบวงจร เพื่อให้ประเทศยังคงเป็นผู้นำด้านการผลิต และส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงมูลค่าสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

  ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการส่งเสริมการทำการประมงนอกน่านน้ำไทยอย่างรับผิดชอบ และสอดคล้องกับมาตรการบริหารจัดการขององค์กรบริหารจัดการประมงในระดับภูมิภาค (RFMOs) และกฎระเบียบสากล

(๖) ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

๖.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

แม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี

๖.๒ แผนย่อย ๓.๓ การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

- **แนวทางการพัฒนา**

ข้อ ๒ จัดการแก้ไขปัญหา และป้องกันการรุกล้ำแนวเขตแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยทำการรื้อถอนสิ่งก่อสร้างและอาคารที่รุกล้ำแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ และรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน

- **เป้าหมายของแผนย่อย**

แม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีแนวทางการการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาและป้องกันการรุกล้ำแนวเขตร่องน้ำเพื่อการเดินเรือ การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา

๑.๓.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยมีการกำหนดเป้าหมายหลัก ๕ ประการ ได้แก่ (๑) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ (๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม (๔) การเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน และ (๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศ

ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ และกำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ หมุดหมาย ซึ่งมีหมุดหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง จำนวน ๔ หมุดหมาย ได้แก่

(๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

เป้าหมายที่ ๑ มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น

เป้าหมายที่ ๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพและความยั่งยืนของภาคเกษตร

เป้าหมายที่ ๓ เพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

- **แนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการดำเนินการที่สำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านการประมงตลอดห่วงโซ่เพื่อยกระดับความสามารถเกษตรกรไปสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนากระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดได้อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตและแปรรูปแบบมุ่งเป้าโดยการมีส่วนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการนำงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑ การท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น

เป้าหมายที่ ๒ การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาส

เป้าหมายที่ ๓ การท่องเที่ยวไทยมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

- **แนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการดำเนินโครงการที่สำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่งเสริมความหลากหลายของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา รวมถึงพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(๒) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

เป้าหมายที่ ๑ การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายที่ ๒ ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

- **แนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการดำเนินการที่สำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการจัดทำมาตรฐานกระบวนการผลิตและระบบรับรองมาตรฐานสินค้าและบริการตามแนวทางการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน สนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่ตอบรับกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างเครือข่ายชุมชน มีการจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพ

ในการฟื้นตัว กำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสมกับศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายที่ ๑ ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง

- **แนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย**

นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงมีการดำเนินการที่สำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการส่งเสริมให้เกษตรมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความเสี่ยง และปรับตัวรับมือผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มศักยภาพของเกษตรและชุมชน ในการรับมือกับภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะชุมชนพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มคนเปราะบาง เพื่อให้สามารถป้องกันและบริหารจัดการผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ด้วยตนเองมากขึ้น และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่ในการทำการประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนงานวิจัยในการศึกษาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๑.๔ แผนระดับที่ ๓

๑.๔.๑ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศไทย ด้วยการใช้ “โมเดลเศรษฐกิจ BCG” ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (circular economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (green economy) ไปพร้อมกัน โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand 4.0 โดยการพัฒนาภายใต้ ๔+๑ สาขายุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) เกษตรและอาหาร ๒) สุขภาพและการแพทย์ ๓) พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ ๔) การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท ภายใต้กลไกจตุภาคีซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรมด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

<u>มาตรการหลักที่เกี่ยวข้อง</u> เช่น

- การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ BCG โดยการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคด้วยการเชื่อมโยงอุปสงค์และอุปทานในแต่ละภูมิภาคเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และพัฒนาสินค้าและบริการด้วยหลักการ BCG เชื่อมโยงการเกษตรทางเลือก/เกษตรสมัยใหม่ การแปรรูป การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน เชื่อมโยงเศรษฐกิจระดับประเทศและระดับโลก

- ปรับระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูง โดยเน้นเกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย ด้วยการปรับปรุงพันธุ์ มาตรฐานปัจจัยการผลิต ระบบการจัดการฟาร์ม ระบบการจัดเก็บและกระจายสินค้า เพิ่ม GDP จากความหลากหลายของสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงและสามารถใช้องค์ความรู้ที่เหมาะสมได้ และพัฒนาระบบเกษตรแบบองค์รวม เชื่อมโยง B, C และ G ทั้งจังหวัด
- ยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ BCG สู่มาตรฐานสากลด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการขยายขนาดการผลิต
- ส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น (startup) การประกอบการรูปแบบใหม่บนฐานเศรษฐกิจ BCG โดยการบ่มเพาะผู้ประกอบการทั้งความรู้ด้านนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจ การส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐานในภาครัฐ และการส่งเสริมให้เข้าถึงแหล่งทุนและผู้เชี่ยวชาญในภาครัฐ

รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ก

๑.๔.๒ นโยบายรัฐบาล

๑) นโยบายรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ โดยมีนโยบายเร่งด่วนจำนวน ๑๐ นโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับภาคประมง คือ

นโยบายที่หก รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri - Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และ ฟื้นนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้ง เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนี้

๑. รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาสมดุลของระบบนิเวศท้องถิ่น เพื่อให้เป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิต และเพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รัฐบาลจะสร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

๒. รัฐบาลจะยกระดับการบริหารจัดการน้ำโดยจะจัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค และจะเร่งให้น้ำถึงไร่นาด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำควบคู่กับการขยายเขตชลประทาน นอกจากนี้ รัฐบาลจะแก้ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง ร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพของลุ่มน้ำและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

๓. รัฐบาลจะสานต่อนโยบายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียนในด้านการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ ตลอดจนส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ของอาเซียนผ่านตลาดหลักทรัพย์ไทย

ความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจไปสู่ยุทธศาสตร์ที่จะเสริมสร้างโอกาสให้ประเทศไทย โดยรัฐบาลจะเดินหน้าสานต่อนโยบายการทูต เศรษฐกิจเชิงรุก และการสร้าง Soft Power

เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน โดยเฉพาะตลาดใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างโอกาสความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งระบบทวิภาคี (Bilateral) และพหุภาคี (Multilateral) และเร่งเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศคู่ค้าสำคัญ ยกระดับมาตรฐานของประเทศ เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ที่รัฐบาลของบชุดนี้จะสานต่อจากรัฐบาลชุดที่ผ่านมา

๒) นโยบายรัฐบาลนายอนุทิน ชาญวีรกุล แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๙ มีนโยบายหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาคประมง คือ

๑. นโยบายด้านเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร คือ เปลี่ยนผ่านจากเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม ไปสู่เกษตรแม่นยำ เกษตรมั่นคง เกษตรยั่งยืน ควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทยอย่างยั่งยืน

๒. นโยบายด้านภัยพิบัติและสิ่งแวดล้อม โดยการบริหารจัดการน้ำ และป้องกันภัยพิบัติอย่างเป็นระบบ โดยเร่งรัดการพัฒนาข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และใช้ AI ในการวิเคราะห์ พยากรณ์ ข้อมูลการบริหารจัดการน้ำและการพยากรณ์อากาศทั้งระบบให้มีความแม่นยำระดับตำบล พัฒนาระบบประกันภัยพิบัติแห่งชาติที่ครอบคลุมประชาชนทุกครัวเรือนเพื่อสร้างหลักประกันและลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ผลักดันให้ไทยบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) สนับสนุนการใช้พลังงานสะอาดหรือพลังงานทางเลือก และเพิ่มพื้นที่ดูดซับก๊าซเรือนกระจกในประเทศ

นอกจากนี้ รัฐบาลได้กำหนดให้มีกลไกการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐด้วยระบบบูรณาการแบบกลุ่มยุทธศาสตร์ (Cluster) โดยมีด้านที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร คือ ด้านการผลิต การค้า และบริการ เร่งเพิ่มผลิตภาพและคุณภาพการผลิตภาคเกษตร เกษตรแปรรูป พัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการตลาดอย่างเป็นระบบและพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคต เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไทย รวมถึงผลักดัน SMEs ให้เติบโตและเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่าระดับประเทศ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของประเทศ และด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เร่งขับเคลื่อนสู่ Net Zero ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) เพื่อให้กับคนไทยสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถแข่งขันภายใต้กติกาใหม่ของโลก **รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ข**

๑.๔.๓ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

มีวิสัยทัศน์ คือ เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคการเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการการเกษตรมืออาชีพสามารถยกระดับผลิตภัณฑ์ภาพการผลิตภาคเกษตรให้สูงขึ้นด้วยความร่วมมือเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ๒) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรในระดับนานาชาติด้วยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ๓) เพื่อส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างแท้จริง ๔) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรให้เพียงพอและทั่วถึง ๕) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด และ ๖) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระดับฐานรากให้สามารถพึ่งตนเองและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย ๔ ประเด็นได้แก่ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร และประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร **รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ค**

ภาพที่ ๒ แผนภาพแสดงความสอดคล้องของแผนบริหารจัดการการประมงกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒ สถานการณ์และความจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาการประมง

๒.๑ ภาพรวมอุตสาหกรรมประมงของโลก

๒.๑.๑ ทิศทางนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงระดับสากล

จากข้อมูล FAO, 2024 พบว่า ผลผลิตจากการประมงทั่วโลกในปี ๒๕๖๕ มีปริมาณรวม ๑๘๕.๔ ล้านตัน โดยมาจากการจับจากธรรมชาติ ๙๑ ล้านตัน และจากการเพาะเลี้ยง ๙๔.๔ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๘ และ ๕๐.๙๒ ตามลำดับ โดยถ้าแยกผลผลิตจากทะเลมีปริมาณ ๑๑๕ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๓ (จากการจับร้อยละ ๖๙.๓๐ จากการเพาะเลี้ยงร้อยละ ๓๐.๗๐) ผลผลิตจากน้ำจืดมีปริมาณ ๗๐.๔ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๗ (จากการจับร้อยละ ๑๖.๐๕ จากการเพาะเลี้ยงร้อยละ ๘๓.๙๕) ซึ่งผลผลิตจากการประมงที่นำมาบริโภคมีปริมาณ ๑๖๔.๖ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๘ ของผลผลิตทั้งหมด และในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ผลผลิตจากการจับจากธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงส่วนผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงมีแนวโน้มสูงขึ้น

สำหรับผลผลิตทั่วโลกของประเทศต่าง ๆ พบว่า ประเทศในกลุ่มอาเซียนเป็นผู้ผลิตหลักคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อเมริกา ยุโรป แอฟริกา และโอเชียเนีย คิดเป็นร้อยละ ๑๒, ๙, ๗ และ ๑ ตามลำดับ ทั้งนี้ จีนเป็นประเทศที่มีผลผลิตจากการประมงสูงที่สุดในโลก รองลงมาได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และเปรู ในส่วนของแหล่งที่มาของการจับสัตว์น้ำพบว่า แหล่งทำการประมงน้ำจืดมากที่สุดคือในเอเชีย ประเทศที่ผลผลิตมากที่สุดคืออินเดีย ส่วนแหล่งทำการประมงทะเลมากที่สุดคือในมหาสมุทรแปซิฟิก ประเทศที่ผลผลิตมากที่สุดคือจีน ในด้านผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศที่ผลผลิตมากที่สุดคือ จีน ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการด้านอาหารของประชากรโลกซึ่งนับวันจะเพิ่มสูงขึ้น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในการเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่สำคัญของโลก โดย FAO ได้มีวิสัยทัศน์สำหรับปี ๒๕๗๓ ว่า การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเอเชียและภูมิภาคแปซิฟิกจะเปลี่ยนเป็นระบบอาหารสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ฟื้นตัวได้ และยั่งยืนมากขึ้น ผ่านนวัตกรรมการลงทุนและความร่วมมือ โดยมีเป้าหมาย ๕ ประการในการบรรลุวิสัยทัศน์นี้ ได้แก่ ๑) การปรับปรุงความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร ๒) การลดความยากจน ๓) การพัฒนาเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่ดีขึ้น ๔) มีความยืดหยุ่นที่มากขึ้น และ ๕) มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานมากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๒.๑.๒ ความร่วมมือระดับนานาชาติ

ประเทศไทยเข้าร่วมในความร่วมมือระดับนานาชาติหลากหลาย ในภาพรวมการเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาสหประชาชาติ และกรอบความร่วมมือสากลต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนากรอบกฎหมายและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อตกลงสากล ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางโลก มุ่งสู่การใช้ทรัพยากรและการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีความยั่งยืน มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมทำให้รับทราบกฎ/กติกาสากลที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องในบริบททางทะเล สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับอนุสัญญาและข้อตกลง อาจส่งผลกระทบเชิงลบกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในช่วงการปรับเปลี่ยน เช่น มีต้นทุนที่สูงขึ้น มีข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรมากขึ้น เนื่องจากต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากเดิม แต่ทั้งนี้ก็เป็นไปเพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรประมงและความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว ตลอดจนโอกาสในการเข้าถึงตลาดที่ต้องการสินค้าที่มีมาตรฐานสากล ด้านความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรมประมงและภาครัฐที่เกี่ยวข้องก็มีความพยายามที่จะชี้แจงทำความเข้าใจ และลดผลกระทบที่เกิดขึ้น ผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้นโยบายประมงฯ และการดำเนินงานปกติ โดยหากแยกพิจารณาเป็นอนุสัญญา/ความตกลง มีดังนี้

- **The United Nations Convention on the Law of the Sea ค.ศ. 1982 (UNCLOS,1982)** อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล อนุสัญญาดังกล่าว กำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐและองค์กรระหว่างประเทศที่จะต้องดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยคำนึงถึงอธิปไตยของรัฐทั้งปวง เพื่อป้องกันที่จะระงับปัญหาทั้งปวง อำนวยความสะดวกแก่การคมนาคมระหว่างประเทศ ส่งเสริมการใช้ทะเลและมหาสมุทรอย่างสันติ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ อนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิต การศึกษาการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลและมหาสมุทร ดังนั้น จึงก่อให้เกิดการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนโลก เป็นเหมือนธรรมนูญสากลที่เป็นหลักในการร่างกฎหมายระดับประเทศที่เกี่ยวข้อง และใช้อ้างอิงในการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศด้วย
- **Convention on Biodiversity (CBD)** อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาดังกล่าว ทำให้เกิดการบูรณาการจัดทำแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศ โดยนำกรอบแนวทางการดำเนินงานของ CBD มาจัดทำแผนและปฏิบัติร่วมกันให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ รวมทั้งได้นำบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีของประเทศอื่น ๆ มาปรับใช้
- **The UN Fish Stocks Agreement (UNFSA,1995)** จัดทำขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และบริหารจัดการสัตว์น้ำที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่น ทั้งชนิดสัตว์น้ำที่เคลื่อนย้ายในพื้นที่บริเวณรอยต่อของรัฐชายฝั่งกับทะเลหลวงและที่อยู่ในทะเลหลวง ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวส่งเสริมให้องค์การบริหารจัดการประมงระดับภูมิภาคมีความเข้มแข็งและร่วมกับรัฐชายฝั่งในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งประเทศไทยได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารจัดการประมงระดับภูมิภาค ๒ องค์การ คือ Indian Ocean Tuna Commission และ South Indian Ocean Fisheries Agreement และเป็นภาคีให้ความร่วมมือแต่ไม่ได้เป็นสมาชิก ของ Western and Central Pacific Fisheries Commission ทำให้ประเทศไทยมีพื้นที่การทำประมงนอกน่านน้ำไทยอย่างถูกกฎหมายเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจต่อภาคอุตสาหกรรมประมงของไทย และได้รับสิทธิในการเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการต่าง ๆ ในระดับสากลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งได้รับสิทธิในการส่งบุคลากรของกรมประมงเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และพัฒนาขีดความสามารถผ่านหลักสูตรต่าง ๆ ที่องค์กรระหว่างประเทศจัดขึ้น สามารถผลักดันให้เกิดโครงการที่จำเป็นสำหรับประเทศไทย รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการในสาขาขาดแคลน รวมทั้งได้รับทราบทิศทางสำคัญและแนวโน้มด้านการประมงที่เวทีโลกให้ความสนใจ เพื่อให้กรมประมงสามารถนำมาปรับใช้ในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรประมงภายในประเทศให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายในระดับสากลและลดการกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยต่อไป
- **International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA - IUU)** จากข้อกังวลของโลกเกี่ยวกับการทำประมง IUU ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อความยั่งยืนของทรัพยากรประมงก่อให้เกิดผลการปฏิบัติการร่วมกันของนานาชาติ โดยผ่าน IPOA - IUU ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ซึ่งได้มีมติรับรองอย่างเป็นเอกฉันท์ในการประชุมคณะกรรมาธิการด้านการประมง ครั้งที่ ๒๔ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๔ และได้รับการรับรองโดยคณะกรรมาธิการ เอฟ เอ โอ สมัยที่ ๑๒๐ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ วัตถุประสงค์ของ IPOA - IUU คือ เพื่อขจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม โดยกำหนดให้รัฐทั้งปวงดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่ครอบคลุมมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส รวมถึงการดำเนินการผ่านทางองค์การบริหารจัดการประมงระดับภูมิภาค (RFMOs) ตราสารหรือข้อตกลงต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นตามกฎหมายระหว่างประเทศ IPOA – IUU เรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ

พัฒนาและนำแผนปฏิบัติการดังกล่าว ไปปรับใช้เป็นแผนระดับชาติหรือ NPOA – IUU เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ IPOA – IUU และเพื่อให้บทบัญญัติของแผนปฏิบัติการสากลมีผลสำเร็จสมบูรณ์ IPOA – IUU เป็น “เครื่องมือ” ที่ครอบคลุมมาตรการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการกับการทำการประมง IUU ในสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ กัน IPOA - IUU ประกอบด้วย มาตรการทั่วไปที่มีเป้าหมายสำหรับรัฐทั้งปวง มาตรการที่มีเป้าหมายเฉพาะสำหรับรัฐเจ้าของธง รัฐชายฝั่ง และรัฐเจ้าของท่าเรือ นอกจากนี้ยังประกอบด้วยมาตรการด้านการค้า วิธีการเพื่อสนับสนุนความต้องการเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนา เพื่อการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของ IPOA - IUU IPOA - IUU มิได้มีผลผูกพันทางกฎหมาย แต่ให้มีการนำไปใช้โดยความสมัครใจ อย่างไรก็ตาม IPOA - IUU ได้นำเอาหลักการสำคัญมาจากตราสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมายและจากตราสารทางด้านการประมงที่ได้มีความเห็นร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการทำประมงอย่างรับผิดชอบ ประเทศไทยได้จัดทำแผน NPOA – IUU บนกรอบโครงสร้างของ IPOA – IUU โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนมาแล้วทั้งสิ้นจำนวน ๒ ฉบับ

๒.๑.๓ การบริหารจัดการการประมงของต่างประเทศที่สำคัญ

EU	USA	NORWAY
• กำหนดลักษณะรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่วางขายในตลาดของสหภาพยุโรป ไม่ว่าจะมาจากแหล่งใดก็ใช้ระเบียบเดียวกัน • มีการกำหนดข้อมูลและการให้ข้อมูลที่ผู้ประกอบการต้องระบุไว้ ให้ผู้ซื้อประกอบการตัดสินใจ • ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม ให้ตลาดมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ • มีการรายงานข้อมูลราคา ปริมาณ ชนิด แหล่งที่มา จะช่วยให้ตลาดสินค้าประมงมีความโปร่งใส	• มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการและมีเครื่องหมายรับรองสำหรับผลิตภัณฑ์ ซึ่งมาจากการจัดการที่ยั่งยืน • ประชาสัมพันธ์การทำประมงและแปรรูปของตนที่มีลักษณะการผลิตโปรตีนชั้นดีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม • ติดตามตรวจสอบการทำประมง โดยส่งผู้สังเกตการณ์บนเรือประมงและที่โรงงานแปรรูปบนฝั่ง พร้อมดูแลไม่ให้มีการทำประมงเกินระดับที่กำหนด	• เน้นส่งเสริมการตลาด เพิ่มการเข้าถึงตลาด การประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลและแก้ไขวิกฤตเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าประมงของนอร์เวย์ • ใช้งบร้อยละ ๐.๓ จากภาษีประมงมาวิจัย • มีหน่วยงานส่งเสริมการส่งออกสินค้าประมงทั่วโลกจัดตั้งขึ้นในรูป Co., Ltd. • มีหน่วยงานวิจัยที่พร้อมให้คำแนะนำรัฐเพื่อส่งเสริมสุขอนามัย และเผยแพร่งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สู่สาธารณะ
CHILE	**CHINA**	**South Korea**
• มีการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารสัตว์น้ำอย่างมากทำให้มีราคาถูก ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำ • มีวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตอาหารสัตว์น้ำคือปลาป่นและน้ำมันปลา • สามารถผลิตอาหารสัตว์น้ำได้มากถึง ๘๔๐,๐๐๐ ตัน ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศ มีเพียง ๒ % ที่ส่งออกไปนิวซีแลนด์ จีน บราซิล อาร์เจนตินา	• มีการผลิตแท่นฟาร์มเลี้ยงปลาระบบอัจฉริยะนี้ ได้นำมาสู่การปฏิวัติเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเลครั้งสำคัญ • เปลี่ยนจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งมาส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลน้ำลึก • เปลี่ยนจากการเพาะเลี้ยงในกระชังมาเป็นการเพาะเลี้ยงโดยอุปกรณ์ขนาดใหญ่ • เปลี่ยนจากการเพาะเลี้ยงแบบดั้งเดิมมาเป็นการเพาะเลี้ยงแบบอัตโนมัติโดยระบบอัจฉริยะซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวนในทะเลได้	• ปฏิรูประบบการประมงที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับแก้ไขกฎหมายเพื่อปรับปรุงมาตรการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำประมง (Monitoring Control and Surveillance : MCS) • กำหนดมาตรการให้เรือประมงติดตั้งระบบติดตามเรือ (VMS) การบันทึกการทำประมงอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการส่งข้อมูลแบบ Real-time • ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เช่น การริบสัตว์น้ำที่มาจาก IUU Fishing

๒.๒ การประเมินผลการพัฒนาการประมงที่สำคัญในช่วงแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

๒.๒.๑ ผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

แผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ จัดทำขึ้นภายใต้นโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย และนโยบายการพัฒนาการประมงนอกน่านน้ำไทย ครอบคลุมเฉพาะการบริหารจัดการด้านทรัพยากรและการทำประมงทะเล การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอยู่ในภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาด้านการประมงที่สำคัญในช่วงแผนบริหารจัดการประมงทะเลไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ มุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลและแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ การทำประมงที่ปลอดจากการทำประมง IUU และการยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวประมง ภายใต้วิสัยทัศน์ “การจัดการประมงทะเลอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดความมั่งคั่งของชาติ ความเป็นอยู่ที่ดี และสิ่งแวดล้อมที่ดี” โดยมีการพัฒนาที่สำคัญใน ๕ ด้าน คือ ๑) การจัดการทรัพยากรประมงทะเลอย่างยั่งยืน ในการฟื้นฟูปริมาณสัตว์น้ำให้กลับมาอยู่ในระดับสมดุล ๒) การทำประมงที่ปลอดจากการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing : IUU) ๓) แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ ๔) การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้านและชุมชนประมงชายฝั่ง และ ๕) การบริหารจัดการประมงอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานของแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ ได้ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของมาตรการภายใต้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการประมงทะเลฯ ประกอบด้วย ๑๕ วัตถุประสงค์ ๖๖ มาตรการ โดยมีมาตรการที่ดำเนินการบรรลุตามตัวชี้วัด จำนวน ๕๖ มาตรการ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘๕ และมาตรการที่ยังไม่ดำเนินการ จำนวน ๑๐ มาตรการ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๕ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ ๑ ควบคุมระดับการลงแรงประมงให้เหมาะสมกับค่า MSY มี ๘ มาตรการ ผลการดำเนินงานได้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๘ มาตรการ โดยมีมาตรการที่สำคัญ เช่น ควบคุมจำนวนเรือประมงอย่างเข้มงวดบนพื้นฐานการประเมินค่า MSY และ FMSY โดยให้คงไว้ไม่เกิน TAE ทุก ๆ ๒ ปี จัดสรรจำนวนวันทำการประมงของเรือแต่ละลำ ติดตาม ควบคุม ตรวจสอบ จำนวนวันทำการประมงให้เป็นไปตามที่อนุญาต และดำเนินการซื้อเรือคืนเพื่อลดศักยภาพการทำการประมงส่วนเกินออก เป็นต้น

วัตถุประสงค์ ๒ ลดการจับลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจ มี ๓ มาตรการ ผลการดำเนินงานได้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๓ มาตรการ ได้แก่ ๑) คงไว้หรือเพิ่มมาตรการเกี่ยวกับขนาดตาอวนและเครื่องมือทำการประมงอื่น ๆ ๒) ใช้มาตรการห้ามทำการประมงตามฤดูกาลและพื้นที่เพิ่มมากขึ้นตามงานวิจัย และ ๓) สนับสนุนการวิจัยเพื่อคิดค้นวัตถุดิบที่ใช้ทดแทนปลาป่น

วัตถุประสงค์ ๓ ฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลและการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ มี ๒ มาตรการ ผลการดำเนินงานได้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๒ มาตรการ ได้แก่ สร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน และ ดำเนินการธนาคารสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ ๔ ส่งเสริมและควบคุมการทำการประมงทะเลลึกในน่านน้ำไทย มี ๒ มาตรการ ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๒ มาตรการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค covid - 19 ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนได้ ได้แก่ ดำเนินการสำรวจทรัพยากรทะเลลึกและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทะเลลึกที่มีศักยภาพในการทำการประมงบริเวณทะเลอันดามัน และสาธิตเครื่องมือประมงและการทำการประมงในทะเลลึกโดยเรือสำรวจประมง และสร้างความตระหนักในการจับสัตว์น้ำให้แก่ชาวประมง

วัตถุประสงค์ ๕ ส่งเสริมและควบคุมการทำการประมงนอกน่านน้ำให้มีความหลากหลายมากขึ้น มี ๕ มาตรการ ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด มีเพียงมาตรการส่งเสริมเครื่องมือประมงและวิธีการทำประมงที่หลากหลายโดยการสาธิตด้วยเรือสำรวจประมง และให้คำแนะนำทางเทคนิคแก่สมาคมการประมงและชาวประมงที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามตัวชี้วัด เนื่องจากสถานการณการแพร่ระบาดของโรค covid - 19 ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนได้

วัตถุประสงค์ ๖ พัฒนา/ปรับปรุง ระบบ MCS ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มี ๑๓ มาตรการ ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด มีเพียงมาตรการการพัฒนาโครงการผู้สังเกตการณ์บนเรือสำหรับเรือประมงไทยและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่ดำเนินการนอกน่านน้ำไทยอย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถดำเนินการได้ตามตัวชี้วัด เนื่องจากปัจจุบันมีเรือประมงไทยออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำเพียง ๒ ลำ ทำให้จำนวนผู้สังเกตการณ์ที่มีอยู่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่บนเรือ

วัตถุประสงค์ ๗ เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบตรวจสอบย้อนกลับ มี ๓ มาตรการ ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด มีเพียงมาตรการร่วมมือกับ SEAFDEC ในการดำเนินการระบบการรับรองการจับสัตว์น้ำอาเซียน (ACDS) ที่ไม่ยังไม่ได้ดำเนินการ

วัตถุประสงค์ ๘ ปรับปรุงความร่วมมือระดับนานาชาติและภูมิภาคเพื่อต่อต้านกับการทำประมง IUU มี ๔ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๔ มาตรการ ได้แก่ ๑) รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำประมง IUU ระหว่างรัฐและ RFMO ๒) แลกเปลี่ยนข้อมูลของเรือที่มีขนาดมากกว่า ๒๔ เมตร ผ่านโครงการบันทึกข้อมูลเรือประมงของภูมิภาคอาเซียน ๓) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรือ IUU ภายใต้กรอบ RPOA - IUU และแลกเปลี่ยนรายชื่อเรือประมง IUU (บัญชีดำ) กับ RFMO อื่น ๆ และ ๔) จัดตั้งระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการละเมิดกฎระเบียบการทำประมง IUU จากระบบติดตามเรือประมง (AIS/VMS) ระดับภูมิภาคผ่านการริเริ่มเครือข่าย MCS

วัตถุประสงค์ ๙ ฟื้นฟูและรักษาไว้ซึ่งแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำที่มีความเปราะบาง มี ๓ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๓ มาตรการ ได้แก่ ๑) ป่าชายเลน แหล่งหญ้าทะเล และแนวปะการังได้รับการฟื้นฟูหรืออยู่ภายใต้การจัดการที่เหมาะสมด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒) มีการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเชิงระบบนิเวศน์ (EAFM) สำหรับชุมชนชายฝั่ง และ ๓) มีการจัดการพื้นที่หลบภัยสัตว์น้ำเพื่อการประมงที่ยั่งยืนของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ ๑๐ ฟื้นฟูความหลากหลายชีวภาพทางทะเล มี ๑ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด คือ มีการร่วมมือกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายระดับชาติและนานาชาติ อย่างน้อยให้ครอบคลุมร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ชายฝั่งและในทะเล

วัตถุประสงค์ ๑๑ ลดปริมาณขยะทะเล มี ๔ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด ๑ มาตรการ และไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด ๓ มาตรการ ได้แก่ ๑) ธนาคารขยะทะเลต้นแบบ ณ ท่าเทียบเรือประมง และ ๒) ลดการใช้ถุงพลาสติกในเรือประมงพาณิชย์ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาด covid - 19 ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ๓) ศึกษาชนิดและปริมาณขยะทะเล เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมาไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

วัตถุประสงค์ ๑๒ ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ทรัพยากร มี ๕ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๕ มาตรการ โดยมีมาตรการที่สำคัญ เช่น สร้างความเข้มแข็งให้กับคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ดำเนินการเขตอนุรักษ์ชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการจัดการชายฝั่งอย่างมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้ชาวประมงเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ

วัตถุประสงค์ ๑๓ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวประมงพื้นบ้านและชุมชนประมง มี ๔ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๔ มาตรการ โดยมีมาตรการที่สำคัญ เช่น ให้สิทธิการทำประมงในอาณาเขต (TURFs) ในพื้นที่ชายฝั่ง/ริมน้ำ ตามความเหมาะสมเป็นธรรมต่อสังคมและวัฒนธรรม และให้การสนับสนุนกลุ่มชาวประมงและคนงานประมงอย่างต่อเนื่อง เน้นบทบาทสำคัญที่สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมหลังการจับสัตว์น้ำ

วัตถุประสงค์ ๑๔ ปรับปรุงคุณภาพและการเข้าถึงข้อมูลด้านประมง มี ๖ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด ๔ มาตรการ และไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ๒ มาตรการ ได้แก่ ๑) พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลประมง (FMIS) ที่เชื่อมโยงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประเมินกลุ่มประชากรสัตว์น้ำ และการจัดการประมง และ ๒) มีระบบการประกันคุณภาพข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลอัตโนมัติจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ และเกิดสถานการณการแพร่ระบาดของโรค covid - 19 ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนได้

วัตถุประสงค์ ๑๕ เพิ่มงบประมาณและศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ มี ๓ มาตรการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง ๓ มาตรการ ได้แก่ ๑) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดการประมงอย่างมีประสิทธิภาพ และโครงสร้างองค์กรในปัจจุบันและความสามารถของบุคลากร ๒) เพิ่มการฝึกอบรมและสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการการประมง และ ๓) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานตามมาตรการภายใต้วัตถุประสงค์ของแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ เป็นกลไกสำคัญในการปรับปรุงระบบการจัดการประมงให้มีความยั่งยืน ทั้งในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ การควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย และการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคการประมง โดยจากการประเมินผลการดำเนินงานพบว่า มาตรการส่วนใหญ่มีความคืบหน้าและสามารถบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานประมง อย่างไรก็ตาม มาตรการบางส่วนยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดที่วางไว้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค covid – 19 ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อประสานงานกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้ตามเป้าหมาย อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เนื่องจากบางโครงการไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่จำเป็น มาตรการที่สามารถดำเนินการได้บรรลุตามตัวชี้วัดแล้ว พบว่ายังมีความจำเป็นต้องสานต่ออย่างต่อเนื่อง เพื่อคงประสิทธิภาพและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว ตัวอย่างเช่น

๑. มาตรการด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เช่น การควบคุมระดับการลงแรงประมงให้เหมาะสมกับค่า MSY การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลและการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำคืนสู่ธรรมชาติ

๒. มาตรการด้านการควบคุมการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่มีการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability System) และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด แม้มีผลสำเร็จตามแผนแต่ยังจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของสินค้าประมงไทยในตลาดโลก

๓. มาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการปรับปรุงคุณภาพชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ช่วยให้การบริหารจัดการทรัพยากรประมงมีประสิทธิภาพ แต่ยังสร้างรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้กับชาวประมง จึงต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องและการบูรณาการจากหลายภาคส่วน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

๒.๓ สถานการณ์ด้านการประมงของประเทศไทย

๒.๓.๑ การบริหารจัดการการประมงที่ผ่านมา

การทำการประมงน้ำจืดมีการขับเคลื่อนการบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารแก่ชุมชน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคมอันเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ การเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและรักษาชนิดพันธุ์สัตว์น้ำพื้นถิ่น เพื่อรักษาและคงความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์น้ำจืด รวมทั้งการผลิตสัตว์น้ำและสินค้าประมงที่มีคุณภาพและปลอดภัยเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุล มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน การทำประมงในน่านน้ำไทย เริ่มพัฒนาตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ มีการขยายกำลังการผลิตอย่างรวดเร็วในแง่ของการเพิ่มศักยภาพในการทำการประมงทั้งจำนวนเรือประมงที่เพิ่มขึ้นและขนาดเรือที่ใหญ่ขึ้น การติดตั้งเครื่องยนต์กำลังแรงม้าสูง และการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เช่น อุปกรณ์การสื่อสารและเทคโนโลยีการวัดความลึกด้วยเสียง เป็นต้น ทำให้สามารถทำการประมงห่างจากชายฝั่งทะเลได้ไกลกว่าเดิมและอยู่กลางทะเลได้นานขึ้น ส่งผลให้ทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทยลดจำนวนลง นำไปสู่การปฏิรูปการประมงและการบังคับใช้กฎหมายประมงฉบับใหม่คือ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๖๐ สำหรับการประมงทะเลสาบสงขลา การแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงผิดกฎหมายบริเวณทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะเครื่องมือโพงพางและไซนั่งได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายบริเวณทะเลสาบสงขลาซึ่งส่งผลกระทบต่อทรัพยากรประมงลดลง

การทำประมงนอกน่านน้ำไทย ในอดีตเมื่อหลายสิบปีที่ผ่านมา กองเรือประมงนอกน่านน้ำของไทยได้เข้าไปทำการประมงในรัฐชายฝั่งต่าง ๆ โดยการร่วมทุนกับบริษัทเอกชน/ รัฐวิสาหกิจของต่างประเทศ ต่อมาในปี ๒๕๒๐ ประเทศเพื่อนบ้านได้เริ่มประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) เป็นผลให้พื้นที่ทำการประมงของเรือประมงไทยลดลง จากสาเหตุดังกล่าวทำให้เรือประมงขนาดเล็กกลับมาทำการประมงในน่านน้ำไทย ส่วนเรือประมงขนาดกลางและขนาดใหญ่ยังคงสามารถทำการประมงนอกน่านน้ำได้ จนกระทั่งในปี ๒๕๕๑ ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียซึ่งเป็นแหล่งทำการประมงหลักของชาวประมงไทย ไม่อนุญาตให้เรือประมงต่างชาติเข้าไปในเขตน่านน้ำของทั้งสองประเทศ ส่งให้ปริมาณการจับสัตว์น้ำจากเรือประมงนอกน่านน้ำลดลง

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประกอบด้วยการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเริ่มมีการพัฒนาหลังจากปี ๒๕๐๖ เป็นต้นมา มีการขยายการเลี้ยงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำด้วยวิธีการผสมเทียมได้หลายชนิด ทำให้ปริมาณการผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดสูงขึ้น แต่เมื่อมีสาเหตุจากการเกิดอุทกภัย การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ทำให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติมากขึ้น ทำให้เริ่มมีการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งโดยการพัฒนาเลี้ยงกุ้งกุลาดำตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ ทำให้ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ต่อมาได้มีการนำพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวแวนนาไมเข้ามาทดลองเลี้ยงซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันที่การเลี้ยงกุ้งกุลาดำในประเทศประสบปัญหาเรื่องกุ้งโตช้าส่งผลให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงกุ้งขาวแทนมากขึ้น แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ เป็นต้นมาปริมาณและมูลค่าการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำลดลงจากปัญหาการเกิดโรคตายด่วน (EMS) ในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม ซึ่งกุ้งทะเลเป็นสัตว์น้ำที่เป็นผลผลิตมากกว่าร้อยละ ๖๐ ของสัตว์น้ำชายฝั่ง ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาในการผลิตกุ้งทะเลจึงส่งผลกระทบต่อภาพรวมของผลผลิตสัตว์น้ำลดลง และนอกจากการเพาะเลี้ยงเพื่อการบริโภคแล้ว ยังมีการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายมีการจำหน่ายทั้งภายในประเทศและส่งออกจำนวนมาก เนื่องจากให้ผลตอบแทนสูง

อุตสาหกรรมประมง มีความสำคัญในด้านการเป็นแหล่งรายได้ของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากสัตว์น้ำเป็นแหล่งอาหารโปรตีนสูงและสินค้าประมงเป็นภาคการผลิตที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป ซึ่งมีกระบวนการผลิต การรักษาคุณภาพ มาตรฐานด้านอาหาร และความปลอดภัยและเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก โดยสินค้าหลักในการส่งออก ได้แก่ อาหารทะเลกระป๋อง กุ้งสด กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง ซึ่งการส่งออกสินค้าประมงแปรรูปสามารถนำรายได้เข้าประเทศมากกว่าสองแสนล้านบาทต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยหลักในการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูป คือ วัตถุดิบและแรงงาน ซึ่งปัจจุบันวัตถุดิบสัตว์น้ำมีจำนวนลดลงทั้งจากการเพาะเลี้ยงและการจับจากธรรมชาติ ทำให้วัตถุดิบในการผลิตไม่เพียงพอ ผู้ประกอบการแปรรูปสินค้าประมงจึงต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาคประมง

การประมงของไทยยังมีปัจจัยเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการประมงที่สำคัญ ได้แก่ **กฎ กติกาด้านการค้า** การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่สำคัญด้านการค้าและการลงทุนของโลกทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต โดยประเทศที่พัฒนาแล้วมีแนวโน้มการใช้นโยบายเศรษฐกิจหลายกรอบมาเป็นกฎและกติกาการค้าระหว่างประเทศ เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing) กฎหมายว่าด้วยการนำเข้าสินค้าประมงเพื่อคุ้มครองสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม (Marine Mammal Protection Act : MMPA) กฎระเบียบการอุดหนุนประมง (Fisheries Subsidies) เป็นต้น **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** (Climate Change) เป็นปัญหาที่มีความสำคัญระดับโลก โดยการเกิดปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม โรคระบาด และความแปรปรวนของฤดูกาล ทำให้ผลผลิตและความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำลดลงอย่างมาก ส่งผลกระทบโดยตรงต่อแหล่งน้ำซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงการกระจายตัวของฝนและปริมาณฝนรายปี การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ ความเร็วและทิศทางลม ผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและการกัดเซาะชายฝั่ง อันเป็นผลเนื่องจากการละลายของน้ำแข็งและการขยายตัวของมวลน้ำในมหาสมุทรจากอุณหภูมิน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น การปรับตัวของภาคการเกษตรจึงเป็นเรื่องสำคัญ และต้องเร่งดำเนินการโดยเฉพาะการวิจัยพัฒนาการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการใช้เทคโนโลยี เพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation technology) อีกทั้ง ยังต้องคำนึงถึงการสร้างดุลยภาพระหว่างการเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่การผลิตอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาระบบเตือนภัยเพื่อลดความเสี่ยงหรือลดการสูญเสียผลผลิต **แนวโน้มประชากรโลกเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการบริโภคอาหารเพิ่มขึ้น** รายงานสหประชาชาติประเมินว่า จำนวนประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น ๙,๑๐๐ ล้านคน ในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศกำลังพัฒนาแถบเอเชียและแอฟริกา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความต้องการบริโภคอาหารและพลังงาน อาจก่อให้เกิดการขาดแคลนและแย่งชิงอาหารได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และเทคโนโลยีการผลิตที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ ประกอบกับสภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ผลผลิตได้รับความเสียหายและมีราคาสูงขึ้นในอนาคต **ภาวะสงคราม**ซึ่งส่งผลต่อสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลก ปัจจัยการผลิตอาหารสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น กระทบต่อต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ปัญหาในการขนส่งทั้งทางอากาศและทางเรือ การเกิดอัตราเงินเฟ้อที่ส่งผลต่อการส่งออกสินค้าประมงของประเทศไทย

ห่วงโซ่อุปทานของการประมงไทยปี ๒๕๖๖

ในปี ๒๕๖๖ ประเทศไทยมีผลผลิตทางการประมงทั้งสิ้น ๔,๔๓๔,๗๘๖ ตัน โดยเป็นผลผลิตจากการนำเข้า ๑,๙๓๙,๗๕๐ ตัน ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง ๑,๐๒๔,๓๘๑ ตัน ผลผลิตจากการทำประมง (จับจากธรรมชาติ) ๑,๔๗๐,๖๕๕ ตัน ซึ่งเป็นการนำเข้าจากกลุ่มอาเซียน ๑๗.๕๗% จีน ๑๐.๐๒% อเมริกาใต้ ๙.๗๒% อินเดีย ๘.๔๙% โดยสินค้าประมงที่นำเข้ามากที่สุด คือ ทูน่าสด แช่เย็น แช่แข็ง ๖๘๓,๕๗๖ ตัน รองลงมา คือ ปลาสด แช่เย็น แช่แข็ง ๖๕๗,๓๗๖ ตัน หมึกสด แช่เย็น แช่แข็ง ๑๗๐,๕๑๙ ตัน และเนื้อปลาสด แช่เย็น แช่แข็ง ๑๐๐,๑๒๒ ตัน ทั้งนี้ประเทศไทยมีเรือประมงเพื่อทำการประมงทั้งสิ้น ๕๖,๖๗๕ ลำ แบ่งเป็นเรือประมงพาณิชย์ ๙,๘๐๐ ลำ และเรือประมงพื้นบ้าน ๔๖,๘๕๗ ลำ มีแรงงานในภาคประมงพาณิชย์ ๙๒,๔๓๒ คน ซึ่งเป็นแรงงานไทย ๔๙,๙๔๙ คน ที่เหลือ ๔๒,๔๘๓ คน เป็นแรงงานต่างด้าว แรงงานในภาคประมงพื้นบ้าน ๙๓,๗๕๐ คน และแรงงานในภาคการเพาะเลี้ยง ๕๕๘,๒๓๗ คน

ในส่วนของการประกอบการที่เกี่ยวข้องกับภาคประมง ประกอบด้วย สะพานปลาและองค์การสะพานปลา ท่าเทียบเรือ และโรงงานเพื่อการแปรรูป ได้แก่ โรงงานกระป๋อง โรงงานน้ำปลา โรงงานปลาป่น และมีห้องเย็น โรงงานแช่แข็ง โรงงานผลิตเครื่องมือประมง โรงงานผลิตอาหารสัตว์น้ำ อู่ต่อเรือ ผลผลิตสินค้าประมงทั้งหมดจะมีการบริโภคภายในประเทศ ๒,๔๐๗,๔๐๓ ตัน คิดเป็นอัตราการบริโภค ๓๖.๔๕ กิโลกรัม/คน/ปี และมีการส่งออกสู่ตลาดโลกกว่า ๑,๔๗๖,๕๓๘ ตัน คิดเป็นมูลค่ามากกว่า ๒๑๑,๒๘๐ ล้านบาท โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ๒๐.๓๒% ญี่ปุ่น ๑๘.๒๐% จีน ๑๐.๗๕% อาเซียน ๙.๔๕% ซึ่งสินค้าที่มีการส่งออกมากเป็นอันดับ ๑ คือ ทูน่ากระป๋อง ๓๑.๔๒% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๖๖,๓๗๕ ล้านบาท รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์กุ้ง ๒๑.๖๕% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๔๕,๗๓๖ ล้านบาท อาหารสุนัขและแมวกระป๋อง ๘.๐๙% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๑๗,๐๙๖ ล้านบาท ทั้งนี้ คู่แข่งสำคัญของไทยในการส่งออกสินค้าประมงสู่ตลาดโลก ได้แก่ จีนมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าประมงสู่ตลาดโลก ๑๒% นอร์เวย์ ๘% เวียดนามและเอลกวาดอร์ ๖% รัสเซีย ชิลี และอินเดีย ๔% ซึ่งไทยมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าสู่ตลาดโลก ๓%

ห่วงโซ่อุปทานของการประมงไทยปี ๒๕๗๐

ห่วงโซ่อุปทานการประมงไทยปี ๒๕๗๐ ได้มีการจัดทำการคาดการณ์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และใช้เป็นแนวทางประกอบการวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบตลอดห่วงโซ่ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนและขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมประมงไทยในอนาคต ในประเทศไทยมีผลผลิตทางการประมงทั้งสิ้น ๔,๖๐๘,๗๕๒ ตัน โดยเป็นผลผลิตจากการนำเข้า ๒,๑๐๐,๐๙๕ ตัน ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง ๑,๐๐๗,๓๒๕ ตัน ผลผลิตจากการทำประมง (จับจากธรรมชาติ) ๑,๕๐๑,๓๓๒ ตัน ซึ่งเป็นการนำเข้าจากกลุ่มอาเซียน ๑๙.๖๔% จีน ๑๑.๔๕% อเมริกาใต้ ๕.๗๘% อินเดีย ๖.๖๕% โดยสินค้าประมงที่นำเข้ามากที่สุด คือ ทูน่าสด แช่เย็น แช่แข็ง ๘๔๐,๐๐๐ ตัน รองลงมา ปลาสด แช่เย็น แช่แข็ง ๖๗๗,๕๐๐ ตัน หมึกสด แช่เย็น แช่แข็ง ๑๓๘,๙๐๐ ตัน และเนื้อปลาสด แช่เย็น แช่แข็ง ๑๐๖,๖๐๐ ตัน ทั้งนี้ประเทศไทยมีเรือประมงเพื่อทำการประมงทั้งสิ้น ๕๖,๑๖๖ ลำ แบ่งเป็นเรือประมงพาณิชย์ ๙,๖๘๙ ลำ และเรือประมงพื้นบ้าน ๔๖,๔๗๗ ลำ มีแรงงานในภาคประมงพาณิชย์ ๙๕,๑๙๘ คน ซึ่งเป็นแรงงานไทย ๔๖,๑๕๗ คน ที่เหลือ ๔๙,๐๔๑ คน เป็นแรงงานต่างด้าว แรงงานในภาคประมงพื้นบ้าน ๙๒,๙๕๔ คน และแรงงานในภาคการเพาะเลี้ยง ๕๔๒,๘๗๑ คน

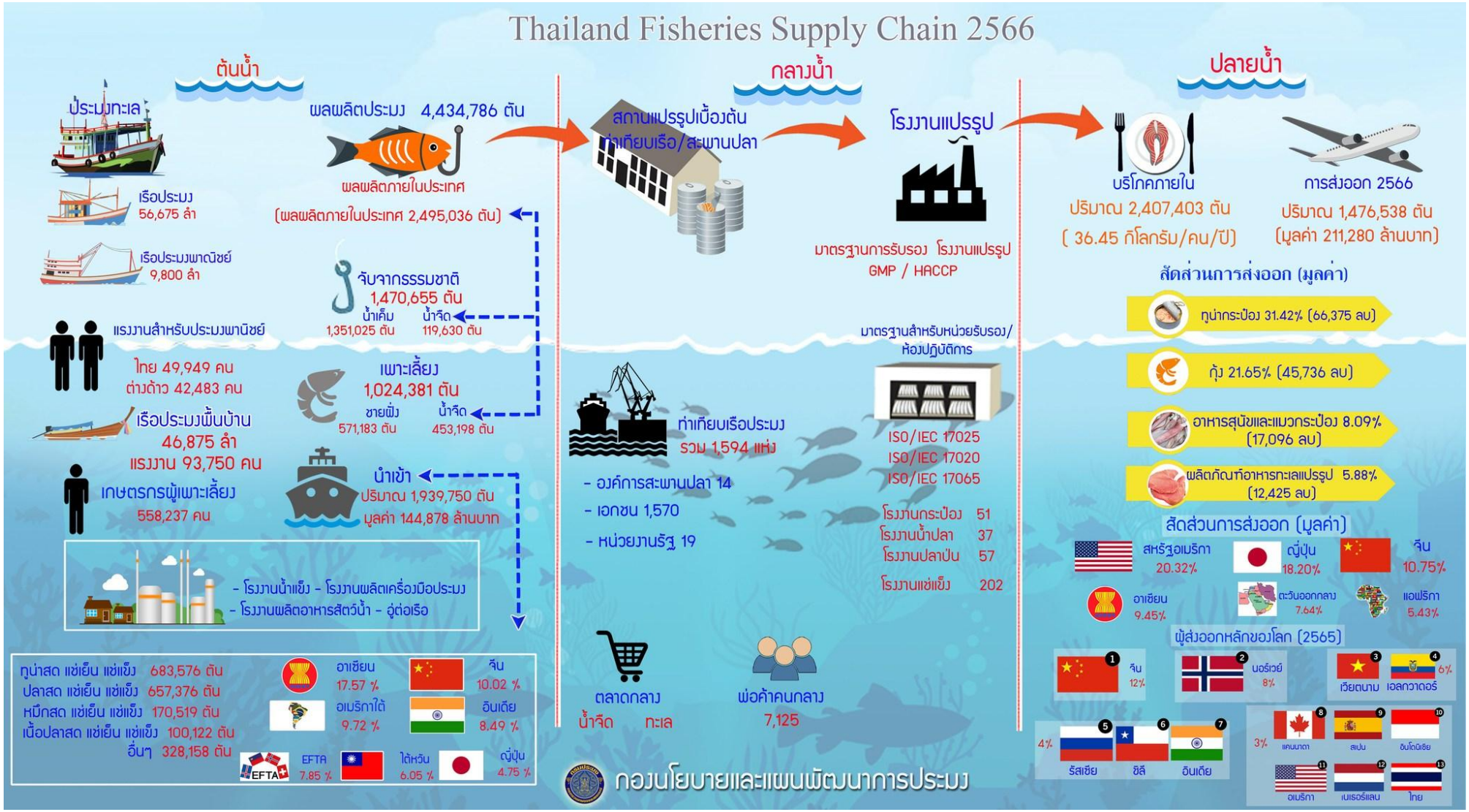
ในส่วนของการประกอบการที่เกี่ยวข้องกับภาคประมง ประกอบด้วย สะพานปลาและองค์การสะพานปลา ท่าเทียบเรือ และโรงงานเพื่อการแปรรูป ได้แก่ โรงงานกระป๋อง โรงงานน้ำปลา โรงงานปลาป่น และมีห้องเย็น โรงงานแช่แข็ง โรงงานผลิตเครื่องมือประมง โรงงานผลิตอาหารสัตว์น้ำ อู่ต่อเรือ ผลผลิตสินค้าประมงทั้งหมด จะมีการบริโภคภายในประเทศ ๒,๒๒๓,๐๐๐ ตัน คิดเป็นอัตราการบริโภค ๓๓.๐๐ กิโลกรัม/คน/ปี และ

มีการส่งออกสู่ตลาดโลกกว่า ๑,๖๖๐,๒๔๔ ตัน คิดเป็นมูลค่ามากกว่า ๒๓๐,๙๘๑ ล้านบาท โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ๒๑% ญี่ปุ่น ๑๕% จีน ๑๐% อาเซียน ๙% ซึ่งสินค้าที่มีการส่งออกมากเป็นอันดับ ๑ คือ ทูน่ากระป๋อง ๓๔% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๗๘,๕๓๓ ล้านบาท รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์กุ้ง ๑๘% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๔๑,๕๗๐ ล้านบาท อาหารสุนัขและแมวกระป๋อง ๑๒% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๒๗,๗๒๐ ล้านบาท ทั้งนี้ คู่แข่งสำคัญของไทยในการส่งออกสินค้าประมงสู่ตลาดโลก ได้แก่ จีน มีสัดส่วนการส่งออกสินค้าประมงสู่ตลาดโลก ๑๑% นอร์เวย์ ๙% เวียดนามและเอลกวาดอร์ ๕% รัสเซีย ชิลี อินเดีย ๔% ซึ่งไทยมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าสู่ตลาดโลก ๓%

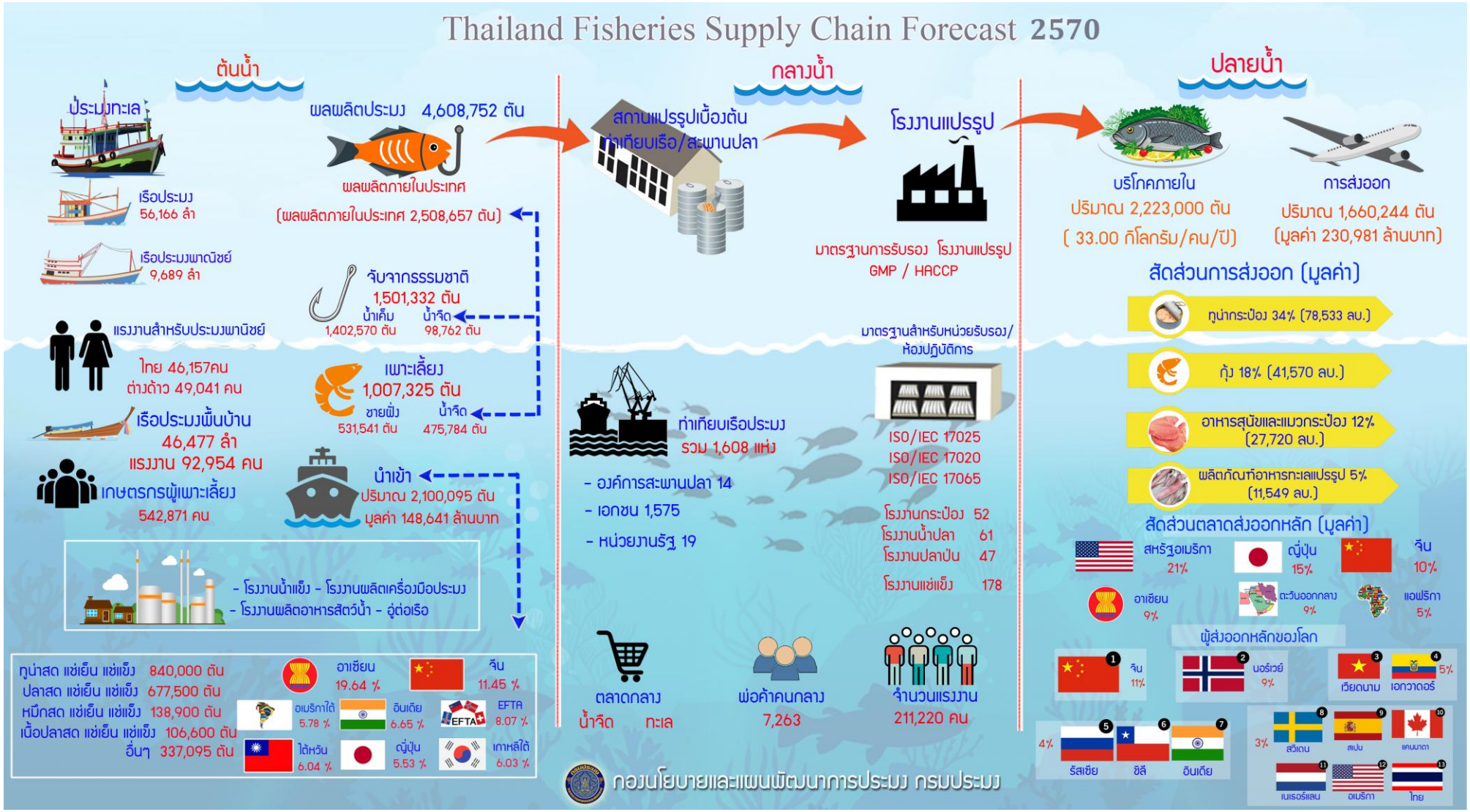
การเปรียบเทียบข้อมูลห่วงโซ่อุปทานประมงของประเทศไทย ระหว่างปี ๒๕๖๖ และปี ๒๕๗๐

ในปี ๒๕๗๐ ผลผลิตทางการประมงรวมของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก ๔,๔๓๔,๗๘๖ ตันในปี ๒๕๖๖ เป็น ๔,๖๐๘,๗๕๒ ตันในปี ๒๕๗๐ หรือเพิ่มขึ้น ๓.๙๒% โดยผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำยังคงอยู่ในระดับใกล้เคียงเดิมคือประมาณ ๑ ล้านตัน ส่วนผลผลิตจากการทำประมงหรือการจับจากธรรมชาติเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก การนำเข้ามีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น ๒,๑๐๐,๐๙๕ ตันในปี ๒๕๗๐ เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของสินค้านำเข้าพบว่าประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าประมงจากกลุ่มอาเซียนมากที่สุดโดยสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น ๑๙.๖๔% ในปี ๒๕๗๐ รองลงมาคือ จีน อเมริกาใต้ และอินเดีย สำหรับสินค้าประมงที่มีการนำเข้าในปริมาณมากที่สุด ได้แก่ ทูน่าสด แช่เย็น และแช่แข็ง ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก ๖๘๓,๕๗๖ ตัน ในปี ๒๕๖๖ เป็น ๘๔๐,๐๐๐ ตันในปี ๒๕๗๐ ขณะที่ปลาสด และเนื้อปลาสด แช่เย็น และแช่แข็ง ยังคงเป็นสินค้านำเข้าที่มีสัดส่วนสูงอย่างต่อเนื่อง ในด้านแรงงานภาคการเพาะเลี้ยงมีแนวโน้มลดลง สำหรับแรงงานในภาคประมงพาณิชย์มีจำนวนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม จำนวนแรงงานที่เพิ่มขึ้นมาจากแรงงานต่างด้าว ขณะที่แรงงานไทยมีจำนวนลดลงอย่างชัดเจน

การบริโภคภายในประเทศมีแนวโน้มลดลงจากช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยในปี ๒๕๗๐ ลดลงเหลือ ๒,๒๒๓,๐๐๐ ตัน ส่งผลให้อัตราการบริโภคเฉลี่ยต่อคนลดลงจาก ๓๖.๔๕ กิโลกรัมต่อปี เหลือ ๓๓.๐๐ กิโลกรัมต่อปี ด้านการส่งออกประเทศไทยสามารถเพิ่มปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้อย่างต่อเนื่องจาก ๑,๔๗๖,๕๓๘ ตัน มูลค่า ๒๑๑,๒๘๐ ล้านบาทในปี ๒๕๖๖ เพิ่มเป็น ๑,๖๖๐,๒๔๔ ตัน มูลค่า ๒๓๐,๙๘๑ ล้านบาทในปี ๒๕๗๐ ประเทศคู่ค้าหลักยังคงเป็นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน และกลุ่มอาเซียน สำหรับสินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุดยังคงเป็น ทูน่ากระป๋อง ซึ่งเพิ่มสัดส่วนจาก ๓๑.๔๒% เป็น ๓๔% คิดเป็นมูลค่ากว่า ๗๘,๕๓๓ ล้านบาทในปี ๒๕๗๐ รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์กุ้ง และอาหารสุนัขและแมวซึ่งมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านปริมาณและมูลค่า

ภาพที่ ๓ ภาพรวมห่วงโซ่อุปทานของการประมงไทยปี ๒๕๖๖

ภาพที่ ๔ ภาพรวมห่วงโซ่อุปทานของการประมงไทยปี ๒๕๗๐

๒.๓.๒ การประมงน้ำจืด

(๑) สถานการณ์การประมงน้ำจืด

การประมงน้ำจืดเป็นการทำประมงในแหล่งน้ำจืดตามธรรมชาติ ซึ่งสภาพพื้นที่และลักษณะทางกายภาพของแหล่งน้ำ ระบบนิเวศ ตลอดจนการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) แม่น้ำ ลำธาร ลำคลอง และพื้นที่น้ำท่วมขัง ๒) หนอง บึง และทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ ๓) อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และ ๔) แหล่งน้ำขนาดกลาง ขนาดเล็ก หรือแหล่งน้ำชุมชน ทรัพยากรน้ำจืดเป็นแหล่งความมั่นคงทางอาหารแก่ประชากรของประเทศ ในปัจจุบันการพัฒนาประเทศมีความเจริญมากขึ้นในหลายด้าน ๆ ทำให้ในหลายพื้นที่ประสบปัญหาความเสื่อมโทรม ขาดสมดุลของระบบนิเวศ การก่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นสิ่งกีดขวางทางน้ำซึ่งเป็นอุปสรรคในการสืบพันธุ์วางไข่ของพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยถอยลง รวมถึงสัตว์น้ำที่หายากบางชนิดอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ จากข้อมูลผลการจับสัตว์น้ำจืดในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖ พบว่า มีแนวโน้มลดลง โดยในปี ๒๕๖๖ มีปริมาณการจับ ๑๑๔,๖๔๙ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๑ ซึ่งมีปริมาณการจับจำนวน ๑๔๓,๘๒๕ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๙ ส่วนมูลค่าในปี ๒๕๖๖ จำนวน ๗,๑๓๔ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๐๙.๐๙ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑

ตารางที่ ๑ ผลผลิตและมูลค่าสัตว์น้ำจากการทำประมงน้ำจืดของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

ปี	ปริมาณการจับสัตว์น้ำจืด (ตัน)	มูลค่าการจับสัตว์น้ำจืด (ล้านบาท)
๒๕๖๑	๑๔๓,๘๒๕	๘,๘๑๗
๒๕๖๒	๑๑๖,๔๖๕	๗,๐๑๔
๒๕๖๓	๑๑๖,๘๕๐	๗,๔๖๔
๒๕๖๔	๑๑๒,๖๐๔	๗,๓๗๑
๒๕๖๕	๑๐๕,๗๓๕	๗,๐๐๒
๒๕๖๖	๑๑๔,๖๔๙	๗,๑๓๔

ที่มา : กลุ่มสถิติการประมง กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมง

(๒) ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา

๑. ทรัพยากรประมงน้ำจืด ทั้งในด้านประชากรและองค์ประกอบสัตว์น้ำในธรรมชาติ สูญเสียความสมดุล เนื่องจากมีการใช้ประโยชน์สูงขึ้นแต่กำลังผลิตเท่าเดิมหรือมีแนวโน้มลดลง และอาจถึงระดับ Overfishing อันเนื่องมาจากความต้องการในการบริโภคอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำจืดเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนี้ ทรัพยากรประมงน้ำจืดยังเป็นทรัพยากรที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี ขาดการควบคุม กำกับ ดูแล การใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการลงแรงทำการประมงในแหล่งน้ำมากเกินกว่ากำลังผลิตของสัตว์น้ำในธรรมชาติจึงเกิดปัญหากำลังการผลิตทรัพยากรสัตว์น้ำถดถอยและความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำลดลง

๒. ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและแหล่งที่อยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลกระทบจากการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างเขื่อน สร้างถนน สร้างชุมชนที่อยู่อาศัย ฯลฯ โดยปิดกั้นเส้นทางไหลของน้ำ ทำให้แหล่งน้ำในหลายพื้นที่ตื้นเขินและมีจำนวนลดลง นอกจากนี้ การปล่อยของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ ลงสู่แหล่งน้ำ เช่น น้ำทิ้งชุมชนและโรงงาน การใช้สารเคมีในการเกษตร ฯลฯ ทำให้สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ

และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำเปลี่ยนแปลงไปและเกิดความเสื่อมโทรม ส่งผลให้ความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำจืดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อการเกิดภัยธรรมชาติ ทั้งภัยแล้งและอุทกภัย ทำให้แหล่งอาศัยสัตว์น้ำจืดในธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก และมีผลต่อการดำรงชีวิตและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำจืด

๔. การใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในแหล่งน้ำจืด ต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดโดยชุมชนมีส่วนร่วม

(๓) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในปัจจุบันและอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประมงน้ำจืดที่สำคัญคือ แหล่งทรัพยากรประมงน้ำจืดที่เสื่อมโทรม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นส่งผลกระทบต่อความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำรวมถึงแหล่งที่อยู่อาศัย ทำให้ต้องมีการบริหารจัดการแหล่งที่อยู่อาศัย การกำหนดพื้นที่ทำการประมงที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงแหล่งวางไข่และแหล่งเลี้ยงตัวอ่อน รวมถึงมีแนวทางในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรประมง โดยการศึกษาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงผลผลิตของความหลากหลายชีวภาพของทรัพยากรประมง และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสัตว์น้ำจืด การพัฒนาและจัดทำข้อมูลระบบแหล่งน้ำและข้อมูลทรัพยากรประมงน้ำจืด ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวจึงมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น

๑. ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยการผลิตและปล่อยสัตว์น้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำขนาดใหญ่ รวมทั้งกำจัดและป้องกันการรุกรานของสัตว์น้ำต่างถิ่น

๒. ฟื้นฟู คุ้มครอง และสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ เพื่อดำรงสภาพนิเวศและสิ่งแวดล้อมและสร้างเสริมความสมบูรณ์ของประชากรสัตว์น้ำและความหลากหลายทางชีวภาพ

๓. บูรณะฟื้นฟูแหล่งน้ำด้วยการขุดลอกตะกอนดินและกำจัดวัชพืช โดยเฉพาะใน ๓ แหล่งน้ำ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด หนองหาร กว๊านพะเยา สำหรับใช้ประโยชน์เพื่อบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

๒.๓.๓ การประมงในน่านน้ำไทย

(๑) สถานการณ์การประมงในน่านน้ำไทย

การทำการประมงทะเลของประเทศไทยในบริเวณฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน มีจังหวัดที่มีพื้นที่ติดทะเลทั้งหมด ๒๓ จังหวัด มีความยาวชายฝั่งทั้งสิ้น ๓,๑๔๘.๒ กิโลเมตร แบ่งออกเป็นชายฝั่งอ่าวไทย ๑๗ จังหวัด รวมความยาวชายฝั่ง ๒,๐๕๕.๒ กิโลเมตร และชายฝั่งอันดามัน ๖ จังหวัด รวมความยาวชายฝั่ง ๑,๐๙๓ กิโลเมตร มีความหลากหลายสูงอันเนื่องมาจากประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณเขตภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยมีปริมาณมาก มีความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ จึงนำไปสู่การทำการประมงที่มีหลายประเภท ทั้งจากประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ โดยสินค้าประมงมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ชาวประมงและรายได้ของประเทศ ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ทำให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้และนำไปสู่การค้าระหว่างประเทศ จากข้อมูลผลจับสัตว์น้ำในช่วงปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการปฏิรูปการประมงโดยการออกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับกฎระเบียบด้านการประมงทะเลตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Value chain) การลงแรงประมงลดลงมากกว่าร้อยละ ๓๐ ซึ่งต่ำกว่าระดับที่ให้ผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) ช่วยฟื้นฟูทรัพยากรประมง ส่วนการขจัดการทำประมงผิดกฎหมายนั้นเป็นเป้าหมายของความพยายามร่วมกันในการควบคุมและ

ตรวจสอบกิจกรรมการประมงตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยการสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมาย การใช้มาตรการการฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการปลูกป่าชายเลนและหญ้าทะเล และการบำรุงรักษาและการขยายพื้นที่คุ้มครองทางทะเล (Marine Protected Area: MPA) นอกจากนี้ยังกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านแรงงานที่ผิดกฎหมาย โดยการออกหนังสือคนประจำเรือทั้งแรงงานที่เป็นคนไทยและคนต่างด้าว (Seaman book และ Seabook)

ตารางที่ ๒ ผลผลิตและมูลค่าสัตว์น้ำจากการทำประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๖๑	๑,๓๙๒,๙๓๑	๖๒,๐๐๑
๒๕๖๒	๑,๔๑๐,๗๑๗	๖๖,๑๑๙
๒๕๖๓	๑,๔๗๒,๐๐๙	๖๓,๔๐๖
๒๕๖๔	๑,๒๙๙,๕๑๙	๖๓,๕๗๐
๒๕๖๕	๑,๒๗๙,๗๕๗	๖๖,๒๖๖
๒๕๖๖	๑,๓๕๑,๕๑๗	๗๐,๕๓๗

ที่มา : กลุ่มสถิติการประมง กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมง

นอกจากนี้ ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ ๒๕๕๘ คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการประมงโดยได้กำหนดปริมาณสูงสุดของสัตว์น้ำที่จะทำการประมงในน่านน้ำไทย เพื่อนำมาจัดสรรให้กับเรือประมง โดยควบคุมวันทำการประมง เนื่องจากมีจำนวนเรือประมงมากกว่าปริมาณสัตว์น้ำที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield: MSY) จึงต้องนำเรือประมงบางส่วนออกนอกระบบเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความยั่งยืนของสัตว์น้ำ กรมประมงจึงได้ดำเนินโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่ ๑ (ระยะเร่งด่วน) โดยเป็นกลุ่มเรือประมงที่มีประวัติว่าไม่เคยกระทำความผิดตามกฎหมายและได้รับผลกระทบจากคำสั่ง คสช. จำนวน ๓๐๕ ลำ เป็นเงิน ๗๖๔,๔๕๔,๑๐๐ บาท ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วตั้งแต่ ๒๕๖๓ และในปี ๒๕๖๕ ได้ดำเนินโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ โดยเป็นกลุ่มเรือที่เหลือจากการชดเชยเยียวยาในระยะที่ ๑ (ระยะเร่งด่วน) กลุ่มที่ไม่เคยกระทำความผิดตามกฎหมาย จำนวน ๕๙ ลำ เป็นเงิน ๒๘๗,๑๘๑,๘๐๐ บาท นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเรือประมงที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ซึ่งประสงค์จะเลิกอาชีพทำการประมง และเรือประมงที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบเพิ่มเติม ซึ่งจะได้ดำเนินการพิจารณาตามขั้นตอนและจัดทำแผนเพื่อนำเรือประมงกลุ่มดังกล่าวออกนอกระบบต่อไป

(๒) ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา

๑. ทรัพยากรสัตว์น้ำเสื่อมโทรม สัตว์น้ำที่จับได้มีปริมาณลดลง บางชนิดมีขนาดเล็กลงและความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ลดลง และมีการจับสัตว์น้ำพลอยจับได้ (Bycatch)

๒. ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม แหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหลบภัยและเลี้ยงตัววัยอ่อนในธรรมชาติ เช่น ป่าชายเลน หญ้าทะเล ปะการัง ฯลฯ รวมถึงปัญหาขยะทะเล น้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคครัวเรือนที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ ส่งผลต่อระบบนิเวศและความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำ

๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิและระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ส่งผลต่อระบบนิเวศและผลผลิตหรือองค์ประกอบสัตว์น้ำเปลี่ยนแปลง

๔. การทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม รวมถึงมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น การใช้มาตรการทางด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด สหภาพยุโรปเน้นเรื่องระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) และกฎระเบียบเกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing :IUU Fishing) ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการนำเข้าสินค้าประมงเพื่อคุ้มครองสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม (Marine Mammal Protection Act : MMPA) ของสหรัฐอเมริกา รวมถึงมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ

๕. การขาดแคลนแรงงานบนเรือประมง เนื่องจากสภาพการทำงานประมงเป็นงานเสี่ยงอันตรายจากการปฏิบัติงานบนเรือ จากภัยธรรมชาติที่แปรปรวน ทำให้แรงงานส่วนใหญ่ไม่สนใจมาทำงานในภาคประมง

(๓) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในปัจจุบันและอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประมงในน่านน้ำที่สำคัญคือ การทำการประมงเกินศักยภาพการผลิต จึงต้องมีการการจัดการทรัพยากรประมงอย่างมีประสิทธิภาพและลดการใช้ทรัพยากรประมงที่ไม่คุ้มค่า โดยมีเป้าหมายที่จะรักษาระดับผลผลิตประมงในน่านน้ำไทย การลดจำนวนการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเน้นการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อม เพื่อคงศักยภาพการผลิตให้สูงสุดอย่างยั่งยืน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยาการสัตว์น้ำและแหล่งที่อยู่อาศัย ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวจึงมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น

๑. การสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยการจัดระเบียบเครื่องมือประมง/วิธีการทำประมงให้เหมาะสมให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

๒. ฟื้นฟูและรักษาแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ โดยห้ามใช้เครื่องมือประมงทำการประมงในช่วงฤดูปลามีไข่ พร้อมปล่อยให้สัตว์น้ำได้แพร่ขยายพันธุ์

๓. ส่งเสริมการทำการประมงอย่างรับผิดชอบ โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมของชาวประมงในการกำหนดมาตราการจัดการประมง

๒.๓.๔ การประมงนอกน่านน้ำไทย

(๑) สถานการณ์การประมงนอกน่านน้ำของไทย

การประมงนอกน่านน้ำของประเทศไทยเริ่มพัฒนามาตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ มีการใช้เครื่องมือประมงอวนลากทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้เพิ่มมากขึ้น มีการขยายพื้นที่ทำประมงห่างฝั่งออกไป ในช่วงนั้นกองเรือประมงไทยทำประมงอย่างเสรีในทะเลหลวง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ กองเรือประมงไทยเริ่มออกไปทำการประมงในน่านน้ำของเมียนมา กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และรัฐชายฝั่งอื่น ๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ กองเรือประมงไทยได้ทำการประมงครอบคลุมพื้นที่ทะเลของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยบางส่วนขยายออกไปทำการประมงในตะวันออกกลาง

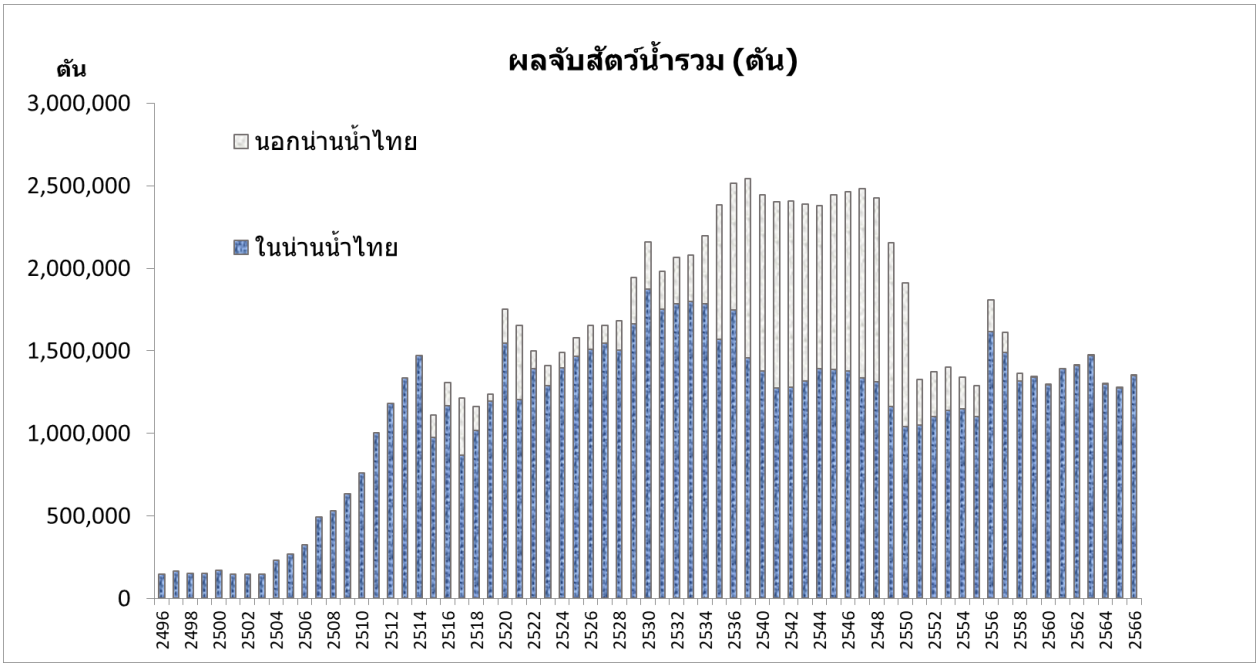
ในปี ๒๕๒๐ ประเทศเพื่อนบ้านเริ่มประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) (จาก ๑๒ ไมล์ทะเล ถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล) ประเทศไทยกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ การประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐต่าง ๆ เป็นผลให้พื้นที่ทำการประมงของเรือไทยลดลง จากประมาณ ๗๗๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เหลือเพียงประมาณ ๒๔๕,๒๗๑ ตารางกิโลเมตร จากสาเหตุดังกล่าวทำให้เรือประมงขนาดเล็กกลับมาทำการประมงในน่านน้ำไทย แม้ว่าเรือประมงขนาดกลางจะยังคงทำการประมงในบริเวณเดิม โดยได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่ง ในขณะที่เรือประมงขนาดใหญ่ซึ่งสามารถออกทะเลไปได้ไกล ได้เสาะหาแหล่งทรัพยากร

ประมงใหม่ในช่วงเวลานั้น และประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน ยังไม่ได้กำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไม่มีข้อตกลงเรื่องการประมงกับประเทศอื่น

ต่อมาในปี ๒๕๓๗ เรือประมงขนาดใหญ่ออกไปทำการประมงไกลขึ้นกว่าเดิม ไปจนถึงประเทศบังคลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา และเยเมน อย่างไรก็ตามหลายประเทศเริ่มไม่อนุญาตให้เรือประมงต่างชาติเข้าไปในน่านน้ำ หากจะทำการประมงประเทศอื่น ชาวประมงต้องทำธุรกิจร่วมทุนกับประเทศนั้น ๆ ชาวประมงต้องเปลี่ยนธงเป็นเรือของรัฐชายฝั่งนั้น ๆ เช่น เปลี่ยนธงเป็นของประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ข้อตกลงอีกประการหนึ่ง คือ การให้เช่าเรือประมงเข้าไปทำประมงในเขตของรัฐชายฝั่ง เช่น ในประเทศอิหร่าน

ในปี ๒๕๕๑ ข้อตกลงทางธุรกิจบางประเภทเหล่านี้ต้องเผชิญกับข้อจำกัด ทำให้เรือประมงไทยจำเป็นต้องไปทำการประมงในประเทศอื่น ในปี ๒๕๕๗ เมียนมาได้ยกเลิกการอนุญาตเรือประมงต่างชาติเข้ามาทำประมง และต่อมาในปี ๒๕๕๘ ประเทศปาปัวนิวกินีได้ยกเลิกการอนุญาตเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ก่อนการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการทำประมงนอกน่านน้ำไทยของกองเรือประมงไทยโดยเรือหลายพันลำ กระจายอยู่ในน่านน้ำรัฐต่างประเทศและทะเลหลวง ทั้งที่จดทะเบียนเป็นเรือไทยและถือธงไทย และเรือประมงที่ถือธงต่างชาติโดยมีคนไทยเป็นเจ้าของ โดยมีแหล่งประมงที่สำคัญบริเวณน่านน้ำรัฐชายฝั่งต่างๆ เช่น อินโดนีเซีย อินเดีย ปาปัวนิวกินี เมียนมา อิหร่าน เป็นต้น ต่อมารัฐชายฝั่งดังกล่าวได้ทยอยปิดน่านน้ำไม่ให้เรือต่างชาติเข้าไปทำการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประมาณปี ๒๕๕๑ อินโดนีเซียซึ่งเป็นแหล่งประมงแหล่งใหญ่ ไม่ออกใบอนุญาตให้เรือต่างชาติเข้าไปทำการประมงอีกต่อไป เรือประมงไทยบางส่วนจึงได้เปลี่ยนธงเรือไปเป็นสัญชาติอินโดนีเซีย หรือสัญชาติอื่น ๆ เพื่อให้ได้สิทธิในการทำการประมงในน่านน้ำรัฐชายฝั่งต่าง ๆ นอกจากนี้ เรือประมงไทยอีกส่วนหนึ่งได้เข้าไปทำการประมงในพื้นที่ขององค์การบริหารจัดการประมงระหว่างประเทศ (Regional Fisheries Management Organizations: RFMOs) คือ พื้นที่ขององค์การบริหารจัดการประมงในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement: SIOFA) และพื้นที่ของคณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Tuna Commission: IOTC) โดยในขณะนั้นในช่วงปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ประเทศไทยยังไม่เข้าเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยการทำประมงในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement: SIOFA) เรือประมงไทยจึงยังไม่มีสิทธิเข้าไปทำการประมง และการทำประมงในพื้นที่ IOTC ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก จะต้องเป็นเรือประมงที่ประเทศไทยอนุญาตและนำไปขึ้นบัญชีเรือที่ได้รับอนุญาตของ IOTC ไว้แล้วเท่านั้นจึงจะทำการประมงได้ ปัจจุบันยังไม่มีเรือประมงธงไทยไปทำการประมงปลาทูน่าในพื้นที่ IOTC นอกจากนี้ เพื่อให้เรือประมงไทยได้มีพื้นที่ทำการประมงนอกน่านน้ำไทยได้อย่างถูกกฎหมาย ประเทศไทยจึงเข้าเป็นภาคี SIOFA เมื่อปี ๒๕๖๐ โดย SIOFA เป็นความตกลงระดับภูมิภาคด้านการบริหารจัดการทรัพยากรประมงจำพวก ปลา กุ้ง หมึก หอย และชนิดพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ปลาทูน่าในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ การเข้าเป็นภาคี SIOFA ทำให้เรือประมงไทยมีสิทธิเข้าไปทำการประมงนอกน่านน้ำในพื้นที่มหาสมุทรอินเดียตอนใต้ได้อย่างถูกกฎหมาย

ภาพที่ ๕ ผลการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทย
ที่มา : กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง

(๒) ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา

๑. การทำประมงในรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งไม่อนุญาตให้เรือประมงต่างชาติเข้าไปทำการประมง หรืออนุญาตให้ทำแต่ไม่ให้นำสัตว์น้ำกลับประเทศได้โดยตรง บางประเทศอนุญาตให้เรือต่างชาติเข้าไปทำการประมงได้ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

๒. การทำประมงในทะเลหลวง องค์การระหว่างประเทศ (RFMOs) กำหนดมาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ เพื่อมิให้ระบบนิเวศถูกทำลายและเกิดความยั่งยืนของอุตสาหกรรมประมง ทำให้การประมงนอกน่านน้ำไทยมีข้อจำกัดมากขึ้นประเทศไทยเป็นสมาชิก คือ IOTC และ SIOFA มีรายละเอียดข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติจำนวนมาก และต้องมีต้นทุนเพิ่มเติมจากการต้องปฏิบัติทำให้การลงทุน และดำเนินการทำการประมงนอกน่านน้ำไทยสูงมาก

๓. ชาวประมงไทยที่มีความถนัดทำประมงอวนลาก อวนล้อม ไม่มีทักษะและประสบการณ์ในการทำประมงปลาทูน่า ทำให้เสียโอกาสเนื่องจากไม่สามารถ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรปลาทูน่าทั้งที่มีสถานะเป็นสมาชิก IOTC

(๓) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในปัจจุบันและอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประมงนอกน่านน้ำที่สำคัญคือ การทำประมงแบบผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated - IUU) เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทำประมงเกินขนาด (Overfishing) ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำซึ่งเป็นทรัพย์สาธารณะของมวลมนุษยชาติลดลง องค์กรระหว่างประเทศและนานาประเทศ จึงกำหนดมาตรการควบคุมการทำประมงในแหล่งประมงต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการทำประมงเกินขนาด ทำลายระบบนิเวศ และบั่นทอนความยั่งยืนของแหล่งอาหาร ประเทศไทยได้ตอบรับนโยบายสากลในการต่อต้านการทำประมง IUU และได้ดำเนินการควบคุมการทำการประมงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงของเรือประมงนอกน่านน้ำไทยที่ชักธงไทยให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบสากล มาตรการการบริหารจัดการประมงภายใต้องค์การบริหารจัดการประมงระดับภูมิภาค และรัฐชายฝั่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาตรการที่ประเทศไทยใช้ในการควบคุมเรือประมงในฐานะรัฐเจ้าของธง ๒ มาตรการสำคัญ

คือ มาตรการกลั่นกรองเรือประมงและผู้ประกอบการประมงในขั้นตอนการออกใบอนุญาต (Authorization) ต้องมีการตรวจสอบประวัติเจ้าของเรือ ตรวจสอบคุณสมบัติของเรือประมง ตรวจสอบเครื่องมือประมงที่นำมายื่นขอซึ่งต้องเป็นเครื่องมือที่อนุญาตให้ใช้ทำการประมงในพื้นที่ที่ประสงค์ออกไปทำการประมง เป็นต้น และมาตรการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวัง (Monitoring, Control and Surveillance: MCS) ซึ่งมาตรการที่สำคัญประกอบด้วย การแจ้งเข้า – แจ้งออก การตรวจสอบเรือที่ท่าเทียบเรือ การใช้ระบบระบุตำแหน่งเรือประมง Vessel Monitoring System (VMS) ระบบการเฝ้าระวังอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Monitoring System (EM) และ ระบบรายงานอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Reporting System (ERS) และต้องมีผู้สังเกตการณ์บนเรือ (Human Observer) ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวจึงมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น

๑. ปรับปรุงและบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซับซ้อน ยุ่งยากในการบังคับใช้ (Regulatory Guillotine) ให้สะท้อนกับสถานการณ์

๒. แสวงหาความร่วมมือกับรัฐชายฝั่งอื่น เพื่อหาแหล่งทำการประมงใหม่

๓. อบรมและประชาสัมพันธ์กฎระเบียบและมาตรฐานในการทำประมงนอกน่านน้ำให้แก่ผู้ประกอบการ

๒.๓.๕ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไทย

(๑) สถานการณ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของไทย

ในปัจจุบันการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นการผลิตเพื่อทดแทนผลผลิตสัตว์น้ำที่ได้จากธรรมชาติ โดยประเทศไทยเริ่มจากการส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นต้นมา ต่อมาได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงโดยการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจากการผสมเทียม ทำให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนผู้เลี้ยง พื้นที่การเลี้ยง และผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่มีผลผลิตและผู้เลี้ยงจำนวนมาก คือ ปลานิล เนื่องจากเลี้ยงง่าย โตเร็ว และทนทานต่อสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ นอกจากปลานิลแล้ว สัตว์น้ำจืดชนิดอื่น ๆ ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและมีการเพาะเลี้ยงในปริมาณมากรองลง คือ ปลาดุก ปลาตะเพียนขาว และกุ้งก้ามกราม ตามลำดับ

สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งมีการพัฒนาอย่างจริงจัง จากการพัฒนาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำตั้งแต่ ปี ๒๕๓๑ เป็นต้นมา ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นผู้นำในการผลิตและส่งออกกุ้งของโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ การเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้เกิดปัญหาโรคระบาด การขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์ และอัตราการเจริญเติบโตต่ำ จึงทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมทำให้การขยายตัวของผู้เลี้ยงและผลผลิตจำนวนมาก จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๕ การเลี้ยงกุ้งทะเลประสบปัญหาโรคตายด่วน (EMS) ซึ่งสังเกตได้ว่าปริมาณสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งร้อยละ ๖๐ โดยประมาณนั้นเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาในการผลิตกุ้งทะเล จึงส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศ และตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ ผลผลิตกุ้งทะเลลดลงอย่างต่อเนื่องจากความเสี่ยงด้านโรคกุ้งและสภาพอากาศที่แปรปรวน รวมถึงต้นทุนการผลิต เช่น อาหารกุ้ง ไฟฟ้า และน้ำมันเชื้อเพลิงที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งยังคงเป็นอุปสรรคต่อการผลิตกุ้ง แต่เกษตรกรเริ่มปรับตัวจัดการฟาร์มเลี้ยงที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีสัตว์น้ำชายฝั่งเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ปลากะพงขาว ปลากะรัง หอยนางรม หอยแครง หอยแมลงภู่ ปูทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่ทรัพยากรสัตว์น้ำจากธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

๑. ความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งมีบทบาทในการเป็นแหล่งผลิตโปรตีนที่จำเป็นต่อการบริโภคและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำจากธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการทำประมงเกินศักยภาพของแหล่งน้ำ (Overfishing)

และผลกระทบจากภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงสำคัญในการทดแทนผลผลิตจากการจับจากธรรมชาติ

๒. การสร้างรายได้และอาชีพ ภาคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นแหล่งสร้างรายได้และโอกาสการจ้างงาน ตั้งแต่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรายย่อยไปจนถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์น้ำ โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ และธุรกิจส่งออก ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงยังมีบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะเศรษฐกิจท้องถิ่นของชุมชนประมง ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๓. การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบางประเภท เช่น การเพาะเลี้ยงสาหร่ายทะเลยังมีบทบาทในเชิงสิ่งแวดล้อม โดยสามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากบรรยากาศและน้ำทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง การขยายผลของการเพาะเลี้ยงสาหร่ายทะเลในปริมาณที่เหมาะสมจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ และมีส่วนร่วมในการบรรเทาผลกระทบจากภาวะโลกร้อนได้ในระยะยาว อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงขึ้น ได้สร้างความท้าทายต่อความยั่งยืนของภาคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของไทย การนำหลักการ BCG Model มาประยุกต์ใช้กับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเพาะเลี้ยงที่มีความยืดหยุ่นและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีแนวทางการดังนี้ Bio Economy : การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบอินทรีย์ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หลีกเลี่ยงสารเคมีสังเคราะห์ และส่งเสริมสุขภาวะของสัตว์น้ำและระบบนิเวศโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม Circular Economy : การพัฒนาต้นแบบระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบ Zero Waste เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยการนำของเสียจากกระบวนการผลิตกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การนำน้ำเสียจากบ่อเพาะเลี้ยงไปใช้รดน้ำพืช หรือการนำตะกอนอินทรีย์ไปผลิตปุ๋ย เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ Green Economy : การพัฒนาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการลดคาร์บอน เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวปฏิบัติ เพื่อเพิ่มความสามารถของระบบเพาะเลี้ยงในการดูดซับและกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์จากชั้นบรรยากาศ เช่น การเพาะเลี้ยงสาหร่ายทะเล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดูดซับคาร์บอน เป็นต้น

โดยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบบูรณาการเพื่อความยั่งยืนเป็นการพัฒนาแนวทางการเพาะเลี้ยงแบบบูรณาการร่วมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การเลี้ยงกุ้งทะเลร่วมกับสาหร่ายพวงองุ่นและปลิงทะเล ช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศและเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกัน รวมถึงการกำหนดบทบาทของผู้ประกอบการให้มีส่วนร่วมในการดูแลระบบนิเวศโดยใช้กลไกคาร์บอนเครดิต เป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มจาก Blue Carbon โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าไปยังตลาดที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าประมงของไทย

สำหรับข้อมูลปริมาณสัตว์น้ำและมูลค่าจากการเพาะเลี้ยงในปี ๒๕๖๖ พบว่า มีปริมาณสัตว์น้ำที่ผลิตได้ทั้งหมด ๑,๐๐๑,๒๒๐ ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม ๙๗,๔๘๖ ล้านบาท ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ๕๔๑,๒๔๐ ตัน มูลค่า ๖๙,๒๒๖ ล้านบาท ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ๔๕๙,๙๘๐ ตัน มูลค่า ๒๘,๒๖๐ ล้านบาท โดยผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง พบว่า กลุ่มกุ้ง ผลผลิตมากที่สุด ๓๙๒,๕๔๔ ตัน รองลงมาเป็นกลุ่มหอยทะเล ๘๙,๔๒๖ ตัน และกลุ่มปลา ๕๕,๗๓๔ ตัน ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด พบว่า ปลานิลผลผลิตมากที่สุด ๒๖๖,๔๘๐ ตัน รองลงมาเป็น ปลาดุก ๙๑,๐๐๑ ตัน กุ้งก้ามกราม ๔๑,๙๑๙ ตัน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ ปริมาณและมูลค่าจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

ปี	ปริมาณ (ตัน)		รวม	มูลค่า (ล้านบาท)		รวม
	ชายฝั่ง	น้ำจืด		ชายฝั่ง	น้ำจืด	
๒๕๖๑	๔๙๖,๐๓๖	๔๒๕,๘๔๐	๙๒๑,๘๗๖	๗๑,๙๑๔	๒๖,๐๔๓	๙๗,๙๕๗
๒๕๖๒	๕๓๖,๔๖๖	๔๒๖,๙๔๙	๙๖๓,๔๑๖	๗๓,๑๙๑	๒๕,๙๖๑	๙๙,๑๕๑
๒๕๖๓	๕๕๖,๘๘๗	๔๕๔,๖๔๘	๑,๐๒๘,๐๔๘	๖๘,๖๐๘	๒๖,๘๖๒	๙๖,๑๕๑
๒๕๖๔	๕๔๐,๑๖๒	๔๕๐,๗๓๐	๙๙๐,๘๕๑	๖๙,๒๓๙	๒๖,๖๔๐	๙๕,๘๗๙
๒๕๖๕	๕๓๔,๒๓๐	๔๖๖,๙๕๓	๑,๐๐๑,๑๘๓	๗๔,๖๒๐	๒๘,๕๑๗	๑๐๓,๑๓๗
๒๕๖๖	๕๔๑,๒๔๐	๔๕๙,๙๘๐	๑,๐๐๑,๒๒๐	๖๙,๒๒๖	๒๘,๒๖๐	๙๗,๔๘๖

ที่มา : กลุ่มสถิติการประมง กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมง

นอกจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคแล้วมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ ซึ่งเป็นที่นิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายเป็นการผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก โดยในปี ๒๕๖๕ สัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำสำคัญของประเทศไทยส่งออก ๗๔,๗๓๑,๗๕๑ ตัว คิดเป็นมูลค่า ๖๓๓.๔๔ ล้านบาท ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสิงคโปร์ ชนิดสัตว์น้ำสวยงามที่ส่งออก เช่น ปลากัด ปลาหางนกยูง และปลาลูกผึ้ง เป็นต้น

(๒) ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา

๑. ต้นทุนการผลิตสัตว์น้ำสูงขึ้น เช่น ต้นทุนค่าอาหาร พลังงาน แรงงาน สถานการณ์การเกิดสงคราม ส่งผลต่อการนำเข้าวัตถุดิบผลิตอาหารสัตว์ ทำให้ราคาอาหารสัตว์น้ำในไทยมีการปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

๒. ราคาผลผลิตสัตว์น้ำตกต่ำ เกิดจากความผันผวนของระบบเศรษฐกิจโลก การสต็อกสินค้าที่เกิดจากภาวะสงครามซึ่งส่งผลต่อกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตและราคาผลผลิตสัตว์น้ำ

๓. การส่งออกสินค้าประมงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานของประเทศคู่ค้า

๔. การลงลดของพื้นที่เพาะเลี้ยงและศักยภาพการเลี้ยง เช่น การขยายตัวของชุมชน ความต้องการใช้น้ำ เพื่อการบริโภคและกิจกรรมอื่น ๆ มีมากขึ้น และระบบการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบางพื้นที่ยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

(๓) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในปัจจุบันและอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประมงนอกน่านน้ำที่สำคัญคือ ต้นทุนการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สูงขึ้น เช่น ค่าพลังงาน ค่าอาหาร และแรงงาน เป็นต้น จึงมีการส่งเสริมให้ใช้พลังงานในการเลี้ยงกุ้ง อย่างมีประสิทธิภาพและการใช้พลังงานทางเลือก เช่น โซล่าเซลล์ เพื่อลดต้นทุนพลังงานในการเลี้ยงกุ้ง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก (Climate change) และปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น การเกิดฤดูร้อนที่ยาวนานขึ้นส่งผลกระทบการขาดแคลนน้ำที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการเกิดโรคอุบัติใหม่ซึ่งสร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จากผลกระทบสถานการณ์การใช้มาตราการล็อกดาวน์ จากการแพร่ระบาดของโรคระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ตามปกติ และจากอุปสงค์ที่ลดลง เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถเข้าถึงตลาด และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ส่งผลให้ราคา

สัตว์น้ำลดลง และเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงส่วนหนึ่งที่ยังไม่จับผลผลิตสัตว์น้ำมาจำหน่ายแม้ว่าเลี้ยงได้ขนาดตามความต้องการของตลาดแล้ว จึงทำให้ต้องแบกรับต้นทุนการเพาะเลี้ยงที่ยาวนานขึ้น ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวจึงมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น

๑. มีแผนรองรับกับสถานการณ์ฉุกเฉิน สถานการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่และสภาวะสงคราม
๒. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงที่เป็นมิตรภาพต่อสิ่งแวดล้อม เช่น BCG / Low Carbon
๓. พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสัตว์น้ำที่ยั่งยืน

๒.๓.๖ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ

(๑) สถานการณ์การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ

อุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงมีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ โดยในภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง เช่น โรงงานผลิตอาหารสัตว์น้ำสถานประกอบการแปรรูปเบื้องต้น สถานประกอบการห้องเย็น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ ผู้นำเข้าส่งออกสัตว์น้ำ ผู้ค้าปัจจัยการผลิตสัตว์น้ำ พ่อค้าคนกลาง และแพปลา เป็นต้น ประเทศไทยสามารถส่งออกสินค้าประมงนำรายได้เข้าสู่ประเทศเฉลี่ย ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและส่งออกของสินค้าประมงในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ พบว่า ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๖๖ มีปริมาณการนำเข้า ๑,๙๔๘,๙๘๑ ตัน ลดลงร้อยละ ๙.๑๘ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ ส่วนมูลค่าการนำเข้าลดลง โดยในปี ๒๕๖๖ มีมูลค่าการนำเข้า ๑๔๕,๔๔๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๓๘ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ สำหรับปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มลดลง โดยในปี ๒๕๖๖ มีปริมาณการส่งออก ๑,๔๗๖,๗๓๗ ตัน ลดลงร้อยละ ๕.๓๘ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ ส่วนมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๖๖ มีมูลค่าการส่งออก ๒๑๑,๒๘๖ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๐.๘๒ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ และตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน และออสเตรเลีย ในปี ๒๕๖๖ ประเทศไทยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญ ๓ อันดับแรก คือ ทูน่ากระป๋องกุ้งและผลิตภัณฑ์ และอาหารกระป๋องสำหรับสุนัขและแมว โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกร้อยละ ๓๑.๔๒ ๒๑.๖๕ และ ๘.๐๙ ตามลำดับ ซึ่งวัตถุดิบปลาทูน่ามากกว่าร้อยละ ๙๐ มาจากการนำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนวัตถุดิบกุ้งซึ่งประเทศไทยเคยผลิตได้ประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี แต่เนื่องจากปัญหาโรคระบาดจึงทำให้ปัจจุบันสามารถผลิตได้ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี ประกอบกับการบังคับใช้กฎระเบียบของสหภาพยุโรปในการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing) ทำให้ประเทศไทยต้องควบคุมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎระเบียบดังกล่าว ส่งผลให้ต้องมีการนำเข้าวัตถุดิบเพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๔ ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าประมงของประเทศไทย ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

ปี	นำเข้า		ส่งออก	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๖๑	๒,๑๔๕,๙๘๕	๑๓๒,๙๖๔	๑,๕๖๐,๖๖๔	๒๑๓,๐๓๗
๒๕๖๒	๒,๑๔๐,๔๑๕	๑๒๔,๓๘๑	๑,๕๔๖,๑๕๐	๑๙๗,๕๘๓
๒๕๖๓	๒,๒๒๖,๙๗๙	๑๒๐,๑๒๗	๑,๖๔๖,๕๘๕	๑๙๖,๗๘๖
๒๕๖๔	๒,๑๓๔,๐๒๙	๑๒๔,๔๗๘	๑,๕๕๗,๕๐๗	๑๙๕,๒๒๐
๒๕๖๕	๒,๑๗๙,๒๗๖	๑๕๗,๖๐๗	๑,๕๙๒,๖๗๖	๒๒๙,๐๘๔
๒๕๖๖	๑,๙๔๘,๙๘๑	๑๔๕,๔๔๒	๑,๔๗๖,๗๓๗	๒๑๑,๒๘๖

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมง

(๒) ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา

๑. ปริมาณวัตถุดิบสัตว์น้ำที่ผลิตได้ในประเทศไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการนำเข้าสัตว์น้ำ

๒. จำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพระบบตรวจสอบย้อนกลับ ของสินค้าทั้งที่ผลิตในประเทศและสินค้านำเข้า เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประเทศคู่ค้า

๓. มาตรฐานและมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น มาตรการด้านแรงงาน มาตรการ IUU เป็นต้น

๔. ผู้ประกอบการขนาดเล็กยังขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องมาตรฐาน มาตรการของคู่ค้า เช่น มาตรฐานด้านสุขอนามัย และมาตรฐานแรงงาน

๕. จำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงลึกด้านการผลิต การตลาด ความต้องการสินค้าประมงของคู่ค้า เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยและการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าทั้งที่ผลิตได้ในประเทศและที่ผลิตจากวัตถุดิบนำเข้า

๓) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในปัจจุบันและอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น วัตุดิบขาดแคลนในบางช่วงเวลา เช่น หมึก ชูริมิ และกุ้งขาว ทำให้ต้องมีการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำมาในประเทศซึ่งส่งผลต่อราคาสัตว์น้ำในประเทศตกต่ำต้นทุนการผลิตสูง จากผู้ประกอบการเสียค่าใช้จ่ายสูงในการตรวจยาและสารตกค้างในวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ และประเทศคู่ค้ามีการกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ เช่น สุขอนามัยการผลิตตั้งแต่ระดับฟาร์มจนถึงโรงงานแปรรูป มาตรฐานผลิตภัณฑ์ มาตรการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการทำประมง รวมถึงการยกเลิกสิทธิ GSP ทำให้สินค้าประมงจากประเทศไทยถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าสูงขึ้น ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวจึงมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น

๑. ยกระดับสินค้าประมงให้มีคุณภาพและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต

๒. พัฒนาผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ยังไม่เข้มแข็งขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสุขอนามัยหรือมาตรฐานแรงงาน เพื่อเป็นการยกระดับผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขัน

๓. พัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมที่ยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการจัดทำแผนบริหารจัดการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ได้ดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์ (SWOT Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunitie) อุปสรรค (Threat) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมจะทำให้ทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันของการบริหารจัดการด้านการประมงของประเทศไทย ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issues) การวางวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดและกลยุทธ์ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ แผนบริหารจัดการประมงจะถูกใช้เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนของแผนสู่การปฏิบัติต่อไป การวิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนสำคัญในการวางกลยุทธ์และการดำเนินงาน ช่วยให้เห็นภาพรวมของปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อการประมง เพื่อให้สามารถใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์และจัดการกับอุปสรรคอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการวิเคราะห์ SWOT Analysis ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

S๑ ประเทศไทยมีลักษณะภูมิประเทศติดชายฝั่งของมหาสมุทรอินเดียและมีแหล่งน้ำจืดที่สำคัญหลายแห่ง ทำให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำการประมง

S๒ ทรัพยากรประมงของประเทศไทยทั้งทางทะเลและน้ำจืดมีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลาย

S๓ มีมาตรการในการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงทั้งในและนอกน่านน้ำไทย

S๔ ประเทศไทยมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

S๕ ประเทศไทยมีความสามารถในการผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำคุณภาพดี และมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจ

S๖ ประเทศไทยมีมาตรฐานและคุณภาพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี มีการควบคุมคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ

S๗ ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตสินค้าประมงสากลตามมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐานการเพาะเลี้ยง (GAP) การแปรรูปสัตว์น้ำ (GMP, HACCP) ฯลฯ

S๘ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อการส่งออกที่สำคัญของโลก

S๙ ผู้ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมด้านการประมงของประเทศไทยมีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ตลอดจนมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

S๑๐ กฎหมายประมงในปัจจุบันมีความเป็นสากลและเข้ากับบริบทการทำการประมงมากขึ้น

S๑๑ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสมาคมต่าง ๆ มีความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงร่วมกัน

จุดอ่อน (Weaknesses)

W๑ กฎหมายประมงมีการออกอนุบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก และมีขั้นตอนที่ซับซ้อน

W๒ เรือประมงที่ทำการประมงในน่านน้ำไทยมีมากเกินจำนวนที่เหมาะสมกับปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน

W๓ การวางแผนการผลิตตลอดห่วงโซ่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

W๔ การควบคุมและกำกับการทำประมงในประเทศไทยยังไม่เพียงพอและมีการทำประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

W๕ เรือประมงนอกน่านน้ำไทยมีจำนวนน้อย เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าตามที่ได้รับการจัดสรรจากกรอบความตกลงการทำการประมงนอกน่านน้ำไทย

W๖ ชาวประมงไทยไม่มีประสบการณ์ในการทำการประมงในทะเลหลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจับปลาทูน่า

W๗ ต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะค่าอาหารสัตว์น้ำและค่าพลังงานไฟฟ้าทำให้แข่งขันในตลาดโลกได้ลดลง

W๘ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีการส่งเสริมและฝึกอบรมให้กับเกษตรกรยังไม่มากเท่าที่ควร

W๙ การระบาดของโรคสัตว์น้ำ เช่น โรคกุ้งที่เกิดจากเชื้อไวรัส โรคปลาที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ไวรัส หรือปรสิตต่างๆ ตลอดจนปัญหาสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการเสื่อมโทรมและปนเปื้อนของคุณภาพน้ำ

W๑๐ ปริมาณวัตถุดิบสัตว์น้ำในประเทศไทยมีไม่เพียงพอต่อการนำไปผลิตและแปรรูปเพื่อการส่งออก

W๑๑ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการแปรรูปสัตว์น้ำยังไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมเท่าที่ควร ทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

W๑๒ ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานบังคับในอุตสาหกรรมประมง โดยเฉพาะปัญหาแรงงานบนเรือประมงนอกน่านน้ำไทยที่ออกไปทำการประมงในพื้นที่ห่างไกลที่ยากต่อการควบคุมติดตามได้

W๑๓ อุตสาหกรรมประมงและการแปรรูปสัตว์น้ำประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญและความรู้เฉพาะทางที่สามารถดำเนินกิจกรรมประมงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

W๑๔ ชาวประมงและผู้ประกอบการรายย่อยขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและยั่งยืนทำให้การสนับสนุนงบประมาณและความรู้ด้านเทคโนโลยีการประมงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

W๑๕ การนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปขยายผลเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการประมงยังมีอยู่ในวงจำกัด

โอกาส (Opportunities)

O๑ อุตสาหกรรมด้านการประมงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตสัตว์น้ำ โดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ เป็นต้น

O๒ ความต้องการอาหารสัตว์น้ำที่มีคุณภาพและปลอดภัยเพื่อการบริโภค ทั้งตลาดในภูมิภาคและตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

O๓ รัฐชายฝั่งและประเทศขนาดเล็กหลายแห่งสนใจเปิดให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปร่วมทำการประมง เช่น วานูอาตู ติมอร์เลสเต ปาปัวนิวกินี ฯลฯ

O๔ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิต การขนส่ง และการค้าสินค้าประมงของภูมิภาคอาเซียน และมีศักยภาพในการกระจายผลผลิตและสินค้าสู่ตลาดต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น

O๕ การเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศคู่เจรจาปรับลดอัตราภาษีนำเข้าและให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่สินค้าประมงไทย

O๖ อุตสาหกรรมด้านการประมงในประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและสามารถส่งออกไปยังตลาดโลกที่กำลังเติบโต เช่น อาหารทะเลแช่แข็ง อาหารทะเลแปรรูป ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ฯลฯ

O๗ การประมงอัจฉริยะ การประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมด้านการประมงในประเทศไทย

O๘ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการควบคุมสภาพแวดล้อมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาจช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

อุปสรรค (Threats)

T๑ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกที่มีผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิค - ๑๙ และความขัดแย้งระหว่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและต้นทุนค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น

T๒ การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศโลก (climate change) เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่สูงขึ้น ฤดูกาลมีความแปรปรวน และการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้ง ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง รวมถึงส่งผลกระทบต่อการทำประมงของประเทศไทย

T๓ ความเสี่ยงจากการเกิดภัยคุกคามโรคอุบัติใหม่และโรคสัตว์น้ำอุบัติใหม่ ส่งผลกระทบต่อภาคการประมงและการกำหนดนโยบายระยะยาวของภาครัฐ

T๔ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากการก่อสร้าง การขยายตัวของชุมชนเมือง โรงงานอุตสาหกรรม และมลภาวะต่าง ๆ ทำให้แหล่งน้ำและถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำเสื่อมโทรมลง

T๕ การทำการประมงอย่างไม่รับผิดชอบและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำที่ไม่ยั่งยืนส่งผลให้เกิดการลดลงของปริมาณสัตว์น้ำจากการทำการประมงและผลกำไรจากธุรกิจการประมงที่ลดลง

T๖ ราคาน้ำมันที่สูงมากขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ต้นทุนการทำประมงสูงขึ้น

T๗ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เช่น อุณหภูมิน้ำ คุณภาพน้ำ และการปฏิบัติของมนุษย์ที่ส่งผลให้เกิดการเสื่อมโทรมของคุณภาพและปริมาณสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยง

T๘ การเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎหมายประมงมีผลกระทบต่อกิจการประมงในประเทศไทย ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดข้อจำกัดหรือข้อกำหนดที่จำเป็นในการทำการประมง

T๙ ประเทศไทยมีประเทศคู่แข่งขันด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมด้านการประมงที่มีศักยภาพสูงและมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

การวิเคราะห์ TOWS Matrix ดังนี้

๑. <u>กลยุทธ์เชิงรุก (S - O)</u>

๑.๑ ส่งเสริมการทำการประมงในน่านน้ำไทยอย่างยั่งยืน (S๒ S๓ S๙ S๑๑ O๑)

๑.๒ แสวงหาแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำไทยเพิ่มขึ้น (S๓ O๓)

๑.๓ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน (S๖ S๗ S๘ O๒)

๑.๔ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่มีต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (S๔ S๕ S๖ S๙ O๘)

๑.๕ ยกระดับสินค้าประมงไทยสู่มาตรฐานสากล ให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศมากขึ้น (S๑ S๒ S๓ O๓)

๑.๖ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าสินค้าประมงให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ (S๓ S๔ O๕)

๒. <u>กลยุทธ์เชิงตั้งรับ (S - T)</u>

๒.๑ ควบคุมการจัดสรรใบอนุญาต/การลงแรงประมงเพื่อให้ทำการประมงได้อย่างยั่งยืน (S๓ S๑๒ T๖)

๒.๒ ฟื้นฟูและบูรณะแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ (S๑ S๒ T๔)

๒.๓ ฟื้นฟูและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (S๒ S๑๑ T๔ T๕ T๗)

๓. <u>กลยุทธ์เชิงแก้ไข W - O)</u>

๓.๑ ลดจำนวนเรือประมงพาณิชย์เพื่อการทำการประมงอย่างยั่งยืน (W๒ W๔ O๒ O๔)

๓.๒ ลดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) (W๒ W๔ O๒ O๗)

๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่ในการทำการประมงนอกน่านน้ำไทยอย่างมีประสิทธิภาพ (W๒ W๕ O๓)

๓.๔ สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น (W๑๔ O๑ O๒ O๖)

๓.๕ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการลดต้นทุนการผลิตและทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนในภาคประมง (W๑๒ W๑๓ W๑๕ O๗)

๓.๖ เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (W๗ W๑๑ O๗ O๘)

๓.๗ แสวงหาแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำไทยเพื่อจัดหาวัตถุดิบมาสนับสนุนอุตสาหกรรมด้านการประมงในประเทศ (W๖ W๑๐ O๓)

๔. <u>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (W - T)</u>

๔.๑ ควบคุมและกำกับดูแลการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) (W๔ T๕ T๘)

๔.๒ พัฒนาฟาร์มปลอดโรคสัตว์น้ำ (Biosecurity) (W๘ W๙ W๑๕ T๓ T๙)

๔.๓ ประชาสัมพันธ์ ปลูกจิตสำนึก และสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ให้กับผู้มีส่วนได้ทุกเสียทุกภาคส่วน (W๑ W๒ T๘)

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และต่อยอดสู่การวิเคราะห์ TOWS Matrix โดยมีเป้าหมายระยะยาวคือ ทรัพยากรประมงสมดุล การประมงไทยเข้มแข็ง เศรษฐกิจประมงเติบโตอย่างยั่งยืน ทำให้เห็นถึงความสำคัญและจำเป็นของยุทธศาสตร์ในด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการรักษาฐานของทรัพยากรประมงในธรรมชาติ เพื่อใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมงและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการการประมงตลอดห่วงโซ่อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ สาระสำคัญของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาการประมงของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ บรรลุวัตถุประสงค์และนำไปสู่การขับเคลื่อน จึงต้องมีการจัดทำแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ จึงกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการประมงในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๗๐ ดังนี้

๓.๑ วิสัยทัศน์

ทรัพยากรประมงสมดุล การประมงไทยเข้มแข็ง เศรษฐกิจประมงเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๒ วัตถุประสงค์

๑. ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ และรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง และแหล่งให้ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำให้มีความยั่งยืน

๒. ควบคุมการทำประมงให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย

๓. ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถของชาวประมงและผู้ประกอบการในการแข่งขันด้านประมงอย่างยั่งยืน

๔. ยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าประมง ตามมาตรฐานสากล

๕. พัฒนางานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านทางการประมง และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน

๓.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์และมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าปีละ ๒๕,๐๐๐ ตัน

๒. อัตราการขยายตัวของสินค้าประมงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓

๓. ควบคุมการทำประมงให้ปลอดจากการทำการประมงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๔. มีเรือประมงไทยออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำเพิ่มขึ้น และดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย ร้อยละ ๑๐๐

๕. องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ ทำให้มีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อราย/ปี

๖. สินค้าประมงมีคุณภาพ ปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานสากล ไม่ถูกตีกลับจากประเทศคู่ค้าร้อยละ ๙๕

๗. ส่งเสริมและขยายผลงานวิจัยและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยอย่างน้อย ๔๐ เรื่อง ภายในปี ๒๕๗๐

๓.๔ แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ๑๘ กลยุทธ์ ๙๗ กิจกรรม กรอบงบประมาณ ๑๒,๗๖๒.๖๕ ล้านบาท โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

เป้าหมาย เพื่อให้ทรัพยากรสัตว์น้ำและแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์และมีความสมดุล

ตัวชี้วัด แหล่งอาศัยของทรัพยากรประมงได้รับการบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศไม่น้อยกว่า ๑๐ พื้นที่/ปี

แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง และแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ

• กิจกรรมที่สำคัญ

๑. ผลิตและปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตในแม่น้ำและแหล่งน้ำขนาดใหญ่

๒. เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำท่วมทุ่งสุโขทัยและทุ่งบางระกำ (บางระกำโมเดล) จ.สุโขทัยและจ.พิษณุโลก

๓. เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำท่วมลุ่มน้ำภาคกลาง (๑๓ ทุ่ง ๔ จังหวัด)

๔. ฟื้นฟูทรัพยากรพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดไทย

๕. ประมงอาสาพาปลากลับบ้าน ในพื้นที่ลุ่มน้ำสำคัญของประเทศ ด้วยชุดอุปกรณ์เพาะฟักแบบเคลื่อนที่ (Mobile hatchery)

๖. ริเริ่มทางผ่านปลาในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงในเขตประเทศไทย

๗. การใช้มาตรการเกี่ยวกับการใช้ขนาดตาอวน เทคนิคการทำประมง หรือข้อกำหนดของเครื่องมือทำการประมงเพื่อลดสัดส่วนการจับลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจ

๘. สร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล (ปะการังเทียม)

๙. การบริหารจัดการทรัพยากรประมงเชิงระบบนิเวศ (EAFM) สำหรับชุมชนชายฝั่ง

๑๐. การจัดสรรใบอนุญาต/การลงแรงประมงที่ระดับไม่เกินผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนในเขตทะเลลึก

๑๑. การจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายระดับชาติและนานาชาติ

๑๒. ปลูกป่าชายเลน หญ้าทะเล และปะการัง ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำที่มีความเปราะบาง

๑๓. ส่งเสริมให้มีการนำขยะทะเลไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น

๑๔. เก็บขยะทะเลคืนฝั่งโดยเรือประมง

๑๕. จัดทำแนวเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำในชุมชน

๑๖. ธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วม

กรอบงบประมาณรวม ๑,๔๘๑.๕๐ ล้านบาท

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มผลผลิตของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ

• กิจกรรมที่สำคัญ

๑. เพิ่มผลผลิตกุ้งก้ามกรามโดยการเพาะและปล่อยในแหล่งน้ำ

๒. เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่โครงการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทาน

๓. เสริมสร้างทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีความสำคัญและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจในแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือแหล่งน้ำชุมชน

๔. การขุดลอกดินตะกอนบึงบอระเพ็ด หนองหาร และกว๊านพะเยา

๕. การกำจัดวัชพืชบึงบอระเพ็ด หนองหาร และกว๊านพะเยา

๖. สนับสนุนการปกป้องและคุ้มครองแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (จัดทำแนวเขต)

๗. ประเมินเพื่อจัดลำดับพื้นที่สำคัญและติดตั้งทางผ่านปลาเพื่อลดผลกระทบจากสิ่งขวางกั้นลำน้ำ

๘. จัดตั้งศูนย์ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำชุมชน

กรอบงบประมาณรวม ๓,๑๕๕.๒๘ ล้านบาท

กลยุทธ์ที่ ๓ การดำรงพันธุ์ของสัตว์น้ำที่หายากและถูกคุกคาม และดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำประจำถิ่น หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ เพื่อปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติและแม่น้ำโขง ๒. ธนาคารเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้น้ำ ๓. ควบคุม ป้องกัน และกำจัดสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน ๔. ติดตามเฝ้าระวังการแพร่กระจายของสัตว์น้ำต่างถิ่นในแหล่งน้ำและการประเมินภาวะคุกคามของสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน
กรอบงบประมาณรวม ๕๓.๑๓ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย ลดการทำประมงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการประมงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ปริมาณสัตว์น้ำต่อหน่วยลงแรงประมง (CPUE) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓

แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงตามจุดอ้างอิงการจัดสรร
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ควบคุมเฝ้าระวังการทำการประมงให้เป็นไปตามกฎหมายในพื้นที่น้ำจืด ๒. การบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดตามแนวทางการจัดการเชิงระบบนิเวศ (EAFM) ๓. ติดตามการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมบนพื้นฐานการประเมินค่า MSY โดยให้นำมาใช้ประโยชน์ไม่เกิน MSY ทุกปี ๔. จัดสรรจำนวนวันทำการประมง และติดตามควบคุมตรวจสอบจำนวนวันทำการประมงให้เป็นไปตามที่อนุญาต ๕. การนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อลดศักยภาพการทำการประมงส่วนเกิน ๖. ควบคุมเรือประมงให้ปฏิบัติตามมาตรฐานของเครื่องมือทำการประมง ๗. การจัดการเชิงพื้นที่สำหรับการทำประมงกับสัตว์น้ำบางชนิด ๘. ควบรวมใบอนุญาตทำการประมง
กรอบงบประมาณรวม ๒,๘๘๐.๙๕ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนา ปรับปรุง ระบบ MCS ให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงกฎหมาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และการบังคับใช้เพื่อป้องกันการทำประมง IUU
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ตรวจสอบ ควบคุม การทำประมงของเรือประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย ๒. เพิ่มความตระหนักและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการป้องกันการทำประมง IUU ๓. เสริมสร้างทักษะเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน MCS และการใช้งานโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ ๔. ศึกษากฎระเบียบและมาตรการของรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่า และ RFMOs ที่เกี่ยวข้อง
กรอบงบประมาณรวม ๕๒๘.๐๐ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติและภูมิภาคเพื่อต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. กรอบความร่วมมือโครงการไทยลาว ๒. ประสานนโยบายในการต่อต้านการประมง IUU ระหว่างภาครัฐ โดยเฉพาะการตรวจสอบเรือประมงต่างชาติที่รุกล้ำน่านน้ำไทย ๓. ส่งเสริมและพัฒนาการทำประมงของเรือประมงไทยในทะเลหลวงที่มี RFMOs บริหารจัดการ (SIOFA, IOTC) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๔. ส่งเสริมการเจรจา แสวงหาความร่วมมือด้านการประมงในระดับทวิภาคีและพหุภาคี กับ RFMOs และรัฐชายฝั่ง เพื่อหาแหล่งทำการประมงใหม่ ๕. จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจเพื่อขับเคลื่อนการให้ความช่วยเหลือเรือไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศและในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินเร่งด่วน
กรอบงบประมาณรวม ๒๗.๐๐ ล้านบาท

กลยุทธ์ที่ ๔ ชุมชนมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และประเมินสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำ
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ยกระดับผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อความมั่นคงทางอาหารในแหล่งน้ำชุมชน ๒. ประเมินสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจืดด้วยวิธีการประเมินผลจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรงประมงและความอุดมสมบูรณ์ ๓. การประเมินสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจืด ด้วยวิธีการประเมินค่าผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน ๔. ติดตามและประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำชลประทาน
กรอบงบประมาณรวม ๑๗๗.๙๙ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๕ ขจัดเครื่องมือประมงผิดกฎหมายและจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. สร้างการรับรู้ กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนประมงท้องถิ่น ๒. ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำและควบคุมเฝ้าระวังสัตว์ทะเลหายากและเสี่ยงต่อการสูญพันธ์ ๓. รื้อถอนเครื่องมือประมงผิดกฎหมายและจัดระเบียบเครื่องมือประมงเชิงพื้นที่
กรอบงบประมาณรวม ๑,๗๖๘.๗๕ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผู้ประกอบการ

เป้าหมาย ชาวประมงและผู้ประกอบการมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสินค้าประมง และมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

- สินค้าประมงไม่ถูกตีกลับจากประเทศคู่ค้าด้วยสาเหตุ IUU ร้อยละ ๑๐๐
- สินค้าประมงที่ได้รับการพัฒนาและเป็นไปตามความต้องการของตลาดอย่างน้อย ๕ ผลิตภัณฑ์/ปี

แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเทคโนโลยีและเสริมสร้างศักยภาพชาวประมงและผู้ประกอบการในการทำการประมง
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล/เทคโนโลยี เพื่อทดแทนแรงงานประมง ๒. จัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านการประมง โดยบูรณาการตรวจร่วมเรือประมงและแรงงานบนเรือประมง ๓. พัฒนาพลังงานทางเลือกและเทคโนโลยีสำหรับเรือประมงพื้นบ้าน ๔. ส่งเสริมการจัดตั้งกองเรือประมงนอกน่านน้ำและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำและผู้ประกอบการรายใหม่ ๕. เพิ่มศักยภาพท่าเทียบเรือให้รองรับเรือประมงและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำของไทย ๖. ปรับปรุงกระบวนการหลังการจับสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มมูลค่า ลดการสูญเสียหลังการจับและการลดการเกิดของเสีย/มลภาวะ ๗. ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการแปรรูปสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ๘. พัฒนานวัตกรรมทางอาหารเพื่อสร้างมูลค่าสินค้าประมงเพื่อชุมชน ๙. สร้างบุคลากรภาครัฐให้มีทักษะการเจรจาด้านการประมงระหว่างประเทศ
กรอบงบประมาณรวม ๕๐๔.๒๕ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการในการยกระดับสู่มาตรฐานด้านการประมง
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการประมงสู่การรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๒. เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการประมงสู่การรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่รับรองมาตรฐานระดับสากลที่ตลาดต้องการเพิ่มเติม เช่น BAP ASC มาตรการภาษีคาร์บอน (CBAM) ๓. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยให้มีกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๔. เพิ่มช่องทางการตลาดภายในประเทศให้กับสินค้าประมงที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย ๕. พัฒนาสินค้าประมงพื้นบ้านและผู้ประกอบการรายย่อยให้มีความหลากหลาย และเป็นไปตามความต้องการของตลาด ๖. ส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสินค้าประมงให้ได้รับตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว
กรอบงบประมาณรวม ๘๓.๖๕ ล้านบาท

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและต่างประเทศ
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ขับเคลื่อนสินค้าสัตว์น้ำเศรษฐกิจส่งออกไปยังต่างประเทศ ๒. ความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กับผู้ประกอบการ
กรอบงบประมาณรวม ๒๑.๐๐ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. พัฒนาศูนย์จุลินทรีย์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในผู้ประกอบการที่เป็นระดับตัวแทนภูมิภาค ๒. ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ในเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๓. พัฒนาต้นแบบระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบ BCG หรือ Zero Waste ในระดับศูนย์ฯ ตัวแทนภูมิภาค ๔. พัฒนาต้นแบบระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อรองรับและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศในเชิงพื้นที่ ๕. การเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสาหร่ายทะเล ๖. พัฒนาศักยภาพบ่อกุ้งร้างเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
กรอบงบประมาณรวม ๒๘๘.๐๐ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๕ ยกระดับสินค้าประมงให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดสายการผลิต
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. ตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าประมงตามมาตรฐานสากล ๒. ตรวจติดตามและเฝ้าระวังสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในประเทศ และสินค้านำเข้าให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ๓. ตรวจสอบ เฝ้าระวังสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนำเข้า – ส่งออกให้เป็นไปตามกฎหมาย ๔. เชื่อมโยงและปรับปรุงระบบอิเล็กทรอนิกส์ของการตรวจสอบย้อนกลับให้มีประสิทธิภาพ ๕. ตรวจรับรองกระบวนการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมประมงกำหนด (ประมงพื้นบ้าน/ GMP) ๖. ปรับปรุงการทำประมง Fishery Improvement Program เพื่อเข้าสู่มาตรฐานสากล ๗. ส่งเสริม สร้างความร่วมมือ และลดอุปสรรคการกีดกันทางการค้าสินค้าประมงส่งออก ๘. จัดทำแผน มาตรการ และทำความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับโรคอุบัติใหม่ของมนุษย์เพื่อลดผลกระทบต่อสินค้าประมง
กรอบงบประมาณรวม ๑,๐๓๙.๓๐ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง

เป้าหมาย ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการประมง ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้
ตัวชี้วัด จำนวนงานวิจัยหรือนวัตกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาภาคการประมง ไม่น้อยกว่า ๓ เรื่อง
แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงน้ำจืด
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. การบริหารจัดการสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำจืดและระบบนิเวศ ๒. การบริหารจัดการห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพรรณไม้น้ำ ๓. บริหารจัดการห้องตัวอย่างอ้างอิง และธนาคารดีเอ็นเอ ๔. พัฒนาระบบฐานข้อมูล หรือภูมิสารสนเทศเกี่ยวกับสัตว์น้ำ นิเวศแหล่งน้ำจืด และแหล่งการทำประมงน้ำจืด
กรอบงบประมาณรวม ๑๘๗.๔๕ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๒ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงในน่านน้ำ
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. สำรวจทรัพยากรทะเลลึกและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทะเลลึกที่มีศักยภาพในการทำการประมง ๒. สาธิตเครื่องมือประมงและการทำการประมงในทะเลลึกโดยเรือสำรวจประมง
กรอบงบประมาณรวม ๑๖๕.๔๐ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๓ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงนอกน่านน้ำ
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. รวบรวมข้อมูลทรัพยากรและการทำประมงจากเรือประมงไทยที่ทำการประมงนอกน่านน้ำ ๒. ศึกษา วิจัยเทคโนโลยีการทำประมงนอกน่านน้ำ
กรอบงบประมาณรวม ๑๑.๐๐ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๔ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. พัฒนาและสร้างนวัตกรรมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านอาหารสัตว์น้ำและด้านโรคสัตว์น้ำ เพื่อให้สัตว์น้ำมีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ๒. พัฒนาและสร้างนวัตกรรมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านอาหารสัตว์น้ำและด้านโรคสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสู่เชิงพาณิชย์ ๓. พัฒนาระบบเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยเชิงพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) และปัญญาประดิษฐ์ ๔. พัฒนาระบบระบบไบโอซีเคียวริตี้ในฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๕. พัฒนาต้นแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยระบบ ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) และปัญญาประดิษฐ์
กรอบงบประมาณรวม ๓๕๐.๐๐ ล้านบาท
กลยุทธ์ที่ ๕ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง
• กิจกรรมที่สำคัญ ๑. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
กรอบงบประมาณรวม ๔๐.๐๐ ล้านบาท

ภาพที่ ๖ แผนภาพความเชื่อมโยงเป้าหมายหลักของแต่ละกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ ภายใต้แผนบริหารจัดการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ส่วนที่ ๔ แผนบริหารความเสี่ยงของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

การบริหารความเสี่ยงนั้น มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จของแผนได้ ดังนั้นในการที่จะลดความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้แผนสามารถบรรลุเป้าหมายในการดำเนินการได้

โดยความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ในภาพรวม ดังนี้

- **การขาดแคลนแรงงานในภาคการประมง**

การทำประมงทะเลของประเทศไทยเป็นกิจการที่ใช้แรงงานคนเป็นหลัก แต่แรงงานไทยสนใจทำงานในภาคประมงน้อยมาก ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก แรงงานในเรือเป็นแรงงานที่ไม่ใช่แรงงานทักษะ เป็นงานหนัก มีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน และในอดีตการคุ้มครองแรงงานในเรือประมงมีความไม่ชัดเจน เกิดปัญหาการค้าแรงงานหรือปัญหาการค้ามนุษย์ แรงงานต่างด้าวจึงเข้าสู่การทำงานในภาคอื่น ๆ มากกว่าในภาคประมงทะเล เช่น ภาคอุตสาหกรรม หรือภาคบริการ เป็นต้น เพื่อเป็นการบรรเทาการขาดแคลนแรงงาน กรมประมงได้มีการใช้อำนาจตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แก้ไขประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการออกหนังสือคนประจำเรือ เพื่อเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเลทุกปี ปีละ ๒ ครั้ง โดยเป็นแรงงานต่างด้าวที่ถือหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางที่ยังไม่หมดอายุ และมีรอยตราประทับตรวจหนังสือเดินทางขาเข้า และได้ดำเนินการคุ้มครองแรงงาน ผ่านกลไกทางกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดทำหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว หรือ Seabook การคุ้มครองแรงงานตามแนวทางการปฏิบัติงานที่ดี อาทิเช่น การคุ้มครองสวัสดิภาพของแรงงานบนเรือประมงการจ่ายค่าแรงที่เป็นธรรมผ่านบัญชีธนาคาร มีการจัดเวลาพัก มีการตรวจสุขภาพ และประกันสุขภาพ สวัสดิภาพและสุขอนามัยบนเรือขณะปฏิบัติงาน เช่น การจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาด อาหาร ยารักษาโรคที่เพียงพอในการออกเรือในแต่ละครั้ง เป็นต้น รวมทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกในการเข้าสู่ภาคประมงของแรงงาน การลดระยะเวลาในการดำเนินการการนำเข้าแรงงานให้มีความรวดเร็วขึ้น (ปัจจุบันสามารถปรับลดขั้นตอนให้รวดเร็วขึ้นรวมแล้วไม่เกิน ๑๖ วัน) การลดขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานแบบบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่กรมประมงเพื่อเป็นหนึ่งในแรงจูงใจทั้งผู้ประกอบการ แรงงานต่างด้าว และประเทศต้นทางของแรงงานด้วย

กรมประมงได้นำเทคโนโลยีเพื่อเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในเรือประมงในระยะยาว เช่น การติดตั้งเครื่องกว้าน (Power block) เพื่อใช้ในการกู้อวนในเรือประมงอวนล้อมจับการประยุกต์ใช้ระบบทำความเย็นทดแทนการใช้น้ำแข็งในการเก็บรักษาสัตว์น้ำบนเรือประมง เพื่อลดการใช้แรงงานในการเก็บดองรักษาสัตว์น้ำลง

- **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ**

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อระบบนิเวศธรรมชาติ รวมถึงภาคเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการประมง ทั้งในการประมงจากการจับจากธรรมชาติและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการประมง ได้แก่

๑. แหล่งน้ำลดลงและแห้งขอดในบางฤดูกาลแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น หนอง บึง ลำคลอง อาจแห้งลงจากเดิม ส่งผลต่อการขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ การวางไข่ และลดความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศน้ำจืด

๒. การเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล การเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเลทำให้เกิดน้ำเค็มรุกล้ำแหล่งน้ำจืด ส่งผลต่อการใช้น้ำของชุมชนและฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งยังทำให้พื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนสูญเสียไปอย่างต่อเนื่อง

๓. การฟอกขาวของปะการัง อุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงเกินไปทำให้ปะการังเกิดการฟอกขาวสูญเสียระบบนิเวศแนวปะการังซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำหลายชนิด โดยเฉพาะพันธุ์ปลาที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ

๔. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้รับผลกระทบอุณหภูมิที่สูงขึ้นและปริมาณน้ำที่ไม่แน่นอนทำให้ประสิทธิภาพการเลี้ยงสัตว์น้ำลดลง เสี่ยงต่อโรคและการตายของสัตว์น้ำมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการรุกล้ำของน้ำเค็ม

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อภาคการประมงมีแนวโน้มในลักษณะที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Adaptation and Mitigation) จึงควรมีการศึกษา วิจัย ผลกระทบอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ แหล่งประมง และระบบการเพาะเลี้ยง ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงที่ทนทานต่อสภาพอากาศ เช่น การใช้ระบบน้ำหมุนเวียน การใช้พันธุ์สัตว์น้ำที่ทนทานต่ออุณหภูมิหรือความเค็มที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้ง การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนประมงเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรประมงที่อาจได้รับผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ

- **การเกิดโรคอุบัติใหม่ของสัตว์น้ำ**

การเกิดโรคอุบัติใหม่ในสัตวน้ำอาจเกิดขึ้นได้แบบไม่คาดคิดและอาจจะส่งผลกระทบได้ในวงกว้าง โดยที่เกษตรกรไม่ได้เตรียมรับมือกับความเสียหายที่เกิดขึ้น การเกิดโรคระบาดหรือโรคอุบัติใหม่ทำให้เกษตรกรต้องดูแลรักษาสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนในการเลี้ยงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การเกิดโรคระบาดในสัตว์น้ำส่งผลต่อผลผลิตที่เข้าสู่ตลาดลดลง หรือขาดแคลนวัตถุดิบสำหรับการแปรรูปทำให้ต้องมีการนำเข้าสัตว์น้ำจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กรมประมงมีการติดตามและเฝ้าระวัง โรคอุบัติใหม่อย่างต่อเนื่อง มีห้องปฏิบัติการที่รองรับการตรวจเชื้อ และมีการเก็บตัวอย่างเชื้อต่าง ๆ ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ

- **การรุกรานของสัตว์น้ำต่างถิ่นในแหล่งน้ำ (Invasive Alin Species)**

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน (Invasive Alien Species : IAS) ซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่มิใช่สัตว์ประจำถิ่น แต่มีความสามารถในการปรับตัว เจริญเติบโต และขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมใหม่ สัตว์น้ำเหล่านี้สามารถสร้างความเสียหายต่อระบบนิเวศ เศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อแพร่กระจายเข้าสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ปัญหานี้จึงกลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อความมั่นคงของทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมงของประเทศ สัตว์น้ำต่างถิ่นหลายชนิดได้กลายเป็นผู้รุกรานในแหล่งน้ำของไทย เช่น ปลาหมอคางดำ ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปแอฟริกา สามารถขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว แข็งแรง ส่งผลให้ปลาท้องถิ่นหลายชนิดต้องลดจำนวนลงจากการแย่งถิ่นอาศัยและอาหาร และที่ผ่านมามีสัตว์น้ำต่างถิ่นเช่น ปลาซักเกอร์ (ปลาดุกอเมริกา) และหอยเชอรี่ ที่ส่งผลต่อระบบนิเวศและทรัพยากรสัตว์น้ำ เช่น การลดจำนวนสัตว์น้ำพื้นถิ่น การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และในด้านเศรษฐกิจส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดลง กระทบต่อรายได้ของชาวประมงและเพิ่มภาระในการควบคุมและฟื้นฟูทรัพยากร จากผลกระทบดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางป้องกันและจัดการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การควบคุมต้นทาง โดยห้ามนำเข้าสัตว์น้ำต่างถิ่นโดยไม่ได้รับอนุญาต การเฝ้าระวังและติดตาม ควรมีระบบตรวจสอบและรายงานการแพร่กระจายของสัตว์น้ำต่างถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสังเกตและแจ้งเบาะแส การควบคุมประชากรสัตว์น้ำต่างถิ่นโดยการจับและกำจัดร่วมกับประชาชนในพื้นที่ การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

โดยไม่ส่งเสริมการขยายพันธุ์ รวมถึงการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของการปล่อยปลาต่างถิ่นลงแหล่งน้ำ และการออกกฎหมายและบังคับใช้อย่างจริงจัง

- **ความไม่เชี่ยวชาญของชาวประมงไทยในการทำประมงปลาทูน่า**

ชาวประมงไทยมีความเชี่ยวชาญในการทำการประมงด้วยเครื่องมือประมงที่ใช้ใกล้ฝั่ง เช่น อวนลาก อวนล้อมจับ เป็นต้น ไม่มีความเชี่ยวชาญในการทำการประมงซึ่งมีเป้าหมายเป็นปลาทะเลลึก เช่น ปลาทูน่า ในขณะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของ IOTC และมีการชำระค่าสมาชิกในทุกปี และชาวประมงไทยมีสิทธิในการเข้าทำประมงปลาทูน่าในพื้นที่ดังกล่าว และมีโอกาสที่ได้ผลผลิตปลาทูน่าที่มีมูลค่าสูง แต่เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ชาวประมงตัดสินใจไม่ไปทำการประมงปลาทูน่า เช่น การขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำการประมงทูน่า จึงมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้ผลจับตามเป้าหมาย ในขณะที่ต้องมีการลงทุนที่สูง

อย่างไรก็ตามกรมประมงมีการส่งเสริมเพิ่มศักยภาพในการทำการประมงของชาวประมง สนับสนุนการจัดตั้งกองเรือประมงไทยที่มีศักยภาพในการทำการประมงทูน่าได้

- **นโยบายทางการค้าและภาษีของของสหรัฐอเมริกา**

จากการประกาศใช้มาตรการภาษีตอบโต้ (Reciprocal Tariffs) ของสหรัฐอเมริกา โดยตั้งกำแพงภาษี หรือเรียกเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติมกับสินค้านำเข้าจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย จะส่งผลให้สินค้าประมงส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ มีราคาสูงขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมจากสหรัฐฯ ในอัตราที่ต่ำกว่าไทย ขณะที่โดยทั่วไปต้นทุนการผลิตของไทยสูงกว่าคู่แข่งอยู่แล้ว ส่งผลให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกสินค้าประมงไปตลาดสหรัฐฯ ลดลง ทั้งนี้ สหรัฐเป็นตลาดส่งออกสินค้าประมงรายใหญ่อันดับหนึ่งของไทยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าการส่งออกสินค้าประมงทั้งหมดของไทย นอกจากนี้ ผู้ส่งออกสินค้าประมงของไทยยังต้องเผชิญกับการแข่งขันในตลาดอื่น ๆ เนื่องจากประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ต่างพยายามที่จะไปส่งออกไปตลาดเหล่านี้เพิ่มขึ้นแทน รวมถึงส่งผลให้สินค้าประมงนำเข้าราคาถูกทะลักเข้ามายังประเทศไทยมากขึ้น การส่งออกที่ลดลง รวมถึงสินค้านำเข้าที่ทะลักเข้ามาไทยมากขึ้น กระทบต่อโครงสร้างการอุปสงค์และอุปทาน และราคาสินค้าสัตว์น้ำของไทย ส่งผลให้ชาวประมง เกษตรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการผลิตและส่งออกประสบปัญหาการขาดทุน และยกเลิกการจ้างแรงงาน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ จากสถานการณ์ดังกล่าวกรมประมงจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับภาคการประมง เช่น ปรับโครงสร้างการผลิต มุ่งเน้นการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การหาตลาดส่งออกใหม่ลดการพึ่งพาตลาดสหรัฐฯ การส่งเสริมการบริโภคสัตว์น้ำในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง และการกำหนดมาตรการนำเข้าที่เข้มงวดเพื่อรองรับผลกระทบสินค้าจากต่างประเทศที่อาจไหลทะลักมายังไทยมากขึ้น โดยเข้มงวดด้านคุณภาพและมาตรฐานและการเฝ้าระวัง ป้องกันการนำเข้าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำประมง IUU

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเป็นขั้นตอนของการบริหารความเสี่ยง เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหรือลดความเสียหายของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงในการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ดังนั้น ควรจะต้องมีการควบคุมดูแลบริหารความเสี่ยง โดยการวิเคราะห์และบริหารจัดการความเสี่ยงตามประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครบถ้วนทุกประเด็นของส่วนราชการ โดยคัดเลือกกิจกรรมที่สำคัญและมีผลกระทบสูงต่อการบรรลุความสำเร็จตามประเด็นยุทธศาสตร์มาดำเนินการบริหารความเสี่ยงเพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด และผลกระทบ

๑. โอกาสที่จะเกิด หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

๒. ผลกระทบ หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิด เหตุการณ์ความเสี่ยง

๓. ระดับของความเสี่ยง หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงหรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับจัดการแต่ละความเสี่ยงมีดังนี้

๑. การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่า ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง

๒. การลด/การควบคุมความเสี่ยง (Risk Reduction) เป็นการลดความเสี่ยงโดยการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนบางส่วนของกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๓. การโอนความเสี่ยง (Risk Sharing) เป็นการถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นจัดการกับความเสี่ยง

๔. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) ปฏิเสธและหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงโดยการหยุด ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมหรือโครงการที่จะนำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกอันส่งผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ (Operational Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบ หรือเหตุการณ์ภายนอก

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่พอเพียง

๔. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (Compliance Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎระเบียบหรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ดังนี้

๑. เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ภายใต้แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๒. กิจกรรมที่ได้รับงบประมาณในปีงบประมาณนั้น ๆ

ตารางที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกแผนงาน/โครงการ เพื่อวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยพิจารณา	เกณฑ์การพิจารณา		
	๑	๒	๓
๑. กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ภายใต้แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐	ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ภายใต้แผนฯ บางส่วน	ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ภายใต้แผนฯ สูง	ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ภายใต้แผนฯ สูงมาก
๒. กิจกรรมที่ได้รับงบประมาณในปีงบประมาณนั้น ๆ	ได้รับงบประมาณสูงเป็นลำดับ ๓ และต่ำกว่า	ได้รับงบประมาณสูงเป็นลำดับ ๒	ได้รับงบประมาณสูงเป็นลำดับ ๑

๓. จัดทำผังแสดงระดับความเสี่ยง เพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจวางแผนบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม โดยกำหนดการให้คะแนนประเมินความเสี่ยงที่จะต้องนำมาดำเนินการจัดการความเสี่ยง คือ ความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง ตั้งแต่ ๑๕ คะแนนขึ้นไป เป็นความเสี่ยงที่สูงควรมีการดำเนินการจัดการความเสี่ยงในแผนบริหารความเสี่ยง

ตารางที่ ๖ ผังแสดงระดับความเสี่ยง

ผลกระทบ / โอกาสที่จะเกิด	**น้อยมาก (๑)**	**น้อย (๒)**	**ปานกลาง (๓)**	**สูง (๔)**	**สูงมาก (๕)**
สูงมาก (๕)	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
สูง (๔)	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
ปานกลาง (๓)	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
น้อย (๒)	๒	๔	๖	๘	๑๐
น้อยมาก (๑)	๑	๒	๓	๔	๕

กิจกรรมภายใต้โครงการที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยง	รายการความเสี่ยง/สาเหตุความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง														คะแนนความเสี่ยง			กลยุทธ์/แนวทางการจัดการความเสี่ยง
		ด้าน				มิติธรรมาภิบาล (๑๐ หลัก)										โอกาส คะแนน ๑-๕	ผลกระทบ คะแนน ๑-๕	คะแนนความเสี่ยง	
		กลยุทธ์	การดำเนินการ	การเงิน	กฎหมาย/ระเบียบ	ประสิทธิผล	ประสิทธิภาพ	ตอบสนอง	รับผิดชอบ	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	กระจายอำนาจ	นิติธรรม	เสมอภาค	ฉันทคติ				
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ																			
กิจกรรมบูรณะและฟื้นฟูบึงบอระเพ็ด หนองหาร และกว๊านพะเยา ด้วยการขุดลอกดินตะกอน	- งบประมาณไม่ได้รับจัดสรรตามแผนที่กำหนด - ความผันผวนของสภาพอากาศและฤดูกาล															๕	๕	๒๕	- ปรับแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ - มีการวางแผนและปรับเปลี่ยนแผนงานตามสถานการณ์
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน																			
กิจกรรมการนำเรือประมงออกนอกระบบ เพื่อลดศักยภาพการทำการประมงส่วนเกิน	งบประมาณไม่ได้รับจัดสรรตามแผนที่กำหนด															๕	๔	๒๐	ปรับแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ
กิจกรรมรื้อถอนเครื่องมือประมงผิดกฎหมายและจัดระเบียบเครื่องมือประมงเชิงพื้นที่	งบประมาณไม่ได้รับจัดสรรตามแผนที่กำหนด															๕	๕	๒๕	ปรับแผนการปฏิบัติงานโดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความ สำคัญของพื้นที่ที่มีโอกาสจะการกระทำผิดกฎหมาย
	มีการต่อต้านการใช้มาตรการที่มีผลบังคับทางกฎหมาย															๕	๕	๒๕	ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ รับฟังความคิดเห็นข้อเท็จจริง เพื่อปรับปรุงมาตรการให้มีความเหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมงและผู้ประกอบการ																			
พัฒนาพลังงานทางเลือกและเทคโนโลยีสำหรับเรือประมงพื้นบ้าน	งบประมาณไม่ได้รับจัดสรรตามแผนที่กำหนด															๕	๔	๒๐	ปรับแผนการปฏิบัติงานโดยจัดลำดับความสำคัญของเรือประมงและพื้นที่ที่จำเป็นต้องดำเนินการก่อน

ส่วนที่ ๕ กลไกในการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผลแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แนวทางการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผลแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เป็นปัจจัยที่สำคัญ และเป็นแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนยุทธศาตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ มียุทธศาสตร์ภายใต้แผนบริหารจัดการฯ ทั้งหมด ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมงและผู้ประกอบการ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง เพื่อให้ความสำเร็จในการขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล จึงมีการกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ไปสู่การปฏิบัติดังนี้

๑. การขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๑.๑ กลไกในระดับนโยบาย

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ มีองค์ประกอบ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ มีกรรมการโดยตำแหน่ง ๑๑ ราย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ ราย และอธิบดีกรมประมง เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการประมงดังนี้ (๑) นโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย (๒) นโยบายการส่งเสริมพัฒนา และการแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย (๓) นโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ และ (๔) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ นอกจากนี้ พระราชกำหนดการประมง ยังกำหนดให้จัดทำแผนบริหารจัดการการประมงให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรการดังกล่าว

โดยคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนระดับนโยบายในภาพรวมของประเทศ และมีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนในระดับจังหวัด เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีความหลากหลายและบริบทที่แตกต่างกัน

๑.๒ กลไกในระดับปฏิบัติการ

โดยบูรณาการการดำเนินงานกับหน่วยงานระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับกระบวนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกรมประมงส่วนกลาง และในระดับภูมิภาค คือ สำนักงานประมงจังหวัดทั้ง ๗๗ จังหวัด โดยให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการในเรื่องดังนี้ ๑) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านการประมงที่ จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการประมงไทย ๒) การตรวจสอบย้อนกลับของสินค้าประมง ที่สามารถติดตามและระบุแหล่งที่มาของสินค้าประมงได้ตลอดทุกขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสินค้าประมงและผู้บริโภค รวมถึงการป้องกันสินค้าจากการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) และ ๓) การส่งเสริมให้สินค้าประมงเป็นสินค้ามูลค่าสูง เช่น สินค้าพรีเมียม สินค้าที่มีเรื่องราว (Storytelling) เช่น มาจากวิถีชาวบ้านการประมงยั่งยืน เป็นต้น

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการฯ จะมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ภาคส่วนต่าง ๆ นำนโยบายและแผนไปใช้ประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรประมงของประเทศในระยะ ๕ ปีมีความยั่งยืนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เป็นการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินการไปแล้วในห้วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อวัดผลการดำเนินงานให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งเมื่อติดตามประเมินผลแล้วอาจจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ความล้มเหลว และความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินผลในระดับกรม เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมถึงแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และทบทวนแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

การติดตามและประเมินผลจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางและขอบเขตในการประเมินแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนการดำเนินการด้านการประมงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการติดตามและประเมินผลแบ่งเป็น ๒ ช่วงระยะเวลา ดังนี้

๑. ระหว่างการดำเนินงาน โดยทำการประเมินทุก ๒ ปี เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมตามแผน เพื่อตรวจพบปัญหา/อุปสรรค และปรับแนวทางให้ทันสถานการณ์

๒. เมื่อสิ้นสุดแผน เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ/กิจกรรม เพื่อมุ่งตรวจสอบว่าโครงการ/กิจกรรมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน

โดยขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

๑. การดำเนินงานโดยฝ่ายเลขานุการคณะทำงานติดตามและประเมินผล

๑) ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักของโครงการ/กิจกรรม เพื่อรายงานผลการดำเนินของโครงการ/กิจกรรม ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งผลการใช้จ่ายงบประมาณ

๒) ประเมินผลสำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนฯ ในภาพรวม

๓) รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับสมบูรณ์ ต่อคณะทำงานติดตามและประเมินผล เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

๒. การดำเนินงานโดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

๑) รายงานผลการประเมินแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

๒) แจ้งเวียนรายงานผลการประเมินแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

ภาคผนวก ก

แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG

พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ด หรือ ที่ https://shorturl.at/rtBM๔

ภาคผนวก ข

นโยบายรัฐบาล

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ด หรือ ที่ https://shorturl.at/efNP๘

ภาคผนวก ค

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ด หรือ ที่ https://shorturl.at/dglTV

ภาคผนวก ง

Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO – 2022

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ด หรือ ที่ https://shorturl.at/afhNO

ภาคผนวก จ

ตารางรวมงบประมาณแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

รวมงบประมาณแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

กลยุทธ์/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
รวมทั้งสิ้น	**๒,๒๔๔.๓๗**	**๒,๔๒๙.๘๗**	**๒,๔๔๑.๖๓**	**๒,๗๔๖.๖๖**	**๒,๙๐๐.๑๒**	**๑๒,๗๖๒.๖๕**
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ	**๑,๐๑๗.๐๓**	**๘๕๖.๒๘**	**๘๖๑.๐๑**	**๘๙๘.๕๐**	**๑,๐๕๗.๐๙**	**๔,๖๘๙.๙๑**
กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง และแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ	๒๙๗.๕๐	๒๙๔.๕๐	๒๙๗.๕๐	๒๙๔.๕๐	๒๙๗.๕๐	**๑,๔๘๑.๕๐**
กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มผลผลิตของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ	๗๐๘.๘๓	๕๕๑.๑๐	๕๕๒.๘๘	๕๙๓.๓๘	๗๔๙.๐๙	**๓,๑๕๕.๒๘**
กลยุทธ์ที่ ๓ การดำรงพันธุ์ของสัตว์น้ำที่หายากและถูกคุกคาม และดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ	๑๐.๗๐	๑๐.๖๘	๑๐.๖๓	๑๐.๖๒	๑๐.๕๐	**๕๓.๑๓**
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	**๙๑๕.๕๑**	**๑,๑๑๗.๘๖**	**๑,๐๘๒.๒๙**	**๑,๑๓๗.๘๓**	**๑,๑๒๙.๒๐**	**๕,๓๘๒.๖๙**
กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงตามจุดอ้างอิงการจัดสรร	๕๗๘.๙๕	๕๗๗.๔๕	๕๗๓.๕๕	๕๗๗.๔๕	๕๗๓.๕๕	**๒,๘๘๐.๙๕**
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนา ปรับปรุง ระบบ MCS ให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงกฎหมาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และการบังคับใช้เพื่อป้องกันการทำประมง IUU	๑๐๕.๖๐	๑๐๕.๖๐	๑๐๕.๖๐	๑๐๕.๖๐	๑๐๕.๖๐	**๕๒๘.๐๐**
กลยุทธ์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติและภูมิภาคเพื่อต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย	๖.๐๐	๔.๗๕	๕.๗๕	๔.๗๕	๕.๗๕	**๒๗.๐๐**
กลยุทธ์ที่ ๔ ชุมชนมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และประเมินสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำ	๓๖.๒๑	๔๑.๓๑	๔๓.๖๔	๓๑.๒๘	๒๕.๕๕	**๑๗๗.๙๙**
กลยุทธ์ที่ ๕ ขจัดเครื่องมือประมงผิดกฎหมายและจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา	๑๘๘.๗๕	๓๘๘.๗๕	๓๕๓.๗๕	๔๑๘.๗๕	๔๑๘.๗๕	**๑,๗๖๘.๗๕**
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมงและผู้ประกอบการ	**๒๐๓.๓๘**	**๓๑๕.๒๘**	**๓๔๕.๑๘**	**๕๔๑.๑๘**	**๕๓๑.๑๘**	**๑,๙๓๖.๒๐**
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเทคโนโลยีและเสริมสร้างศักยภาพชาวประมงและผู้ประกอบการในการทำการประมง	๑๘.๖๕	๓๓.๖๕	๒๓.๖๕	๒๑๙.๑๕	๒๐๙.๑๕	**๕๐๔.๒๕**
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการในการยกระดับสู่มาตรฐานด้านการประมง	๔.๒๓	๑๘.๒๓	๒๐.๗๓	๒๐.๒๓	๒๐.๒๓	**๘๓.๖๕**
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและต่างประเทศ	๓.๐๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	**๒๑.๐๐**
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๓๒.๐๐	๔๙.๐๐	๕๔.๐๐	๗๔.๐๐	๗๙.๐๐	**๒๘๘.๐๐**
กลยุทธ์ที่ ๕ ยกระดับสินค้าประมงให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดสายการผลิต	๑๔๕.๕๐	๒๑๑.๔๐	๒๔๑.๘๐	๒๒๒.๘๐	๒๑๗.๘๐	**๑,๐๓๙.๓๐**

กลยุทธ์/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง	**๑๐๘.๔๕**	**๑๔๐.๔๕**	**๑๕๓.๑๕**	**๑๖๙.๑๕**	**๑๘๒.๖๕**	**๗๕๓.๘๕**
กลยุทธ์ที่ ๑ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงน้ำจืด	๒๔.๔๕	๓๖.๔๕	๓๘.๙๕	๔๒.๑๕	๔๕.๔๕	**๑๘๗.๔๕**
กลยุทธ์ที่ ๒ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงในน่านน้ำ	๓๓.๐๐	๓๓.๐๐	๓๓.๒๐	๓๓.๐๐	๓๓.๒๐	**๑๖๕.๔๐**
กลยุทธ์ที่ ๓ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงนอกน่านน้ำ	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๔.๐๐	**๑๑.๐๐**
กลยุทธ์ที่ ๔ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๕๐.๐๐	๖๐.๐๐	๗๐.๐๐	๘๐.๐๐	๙๐.๐๐	**๓๕๐.๐๐**
กลยุทธ์ที่ ๕ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง	๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	**๔๐.๐๐**

ภาคผนวก ฉ

ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ											
กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง และแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ											
๑.๑ ผลิตและปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตในแม่น้ำและแหล่งน้ำขนาดใหญ่	๘๐๐ ล้านตัว	๘๐๐ ล้านตัว	๘๐๐ ล้านตัว	๘๐๐ ล้านตัว	๘๐๐ ล้านตัว	๘๐.๐๐	๘๐.๐๐	๘๐.๐๐	๘๐.๐๐	๘๐.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน อปท.
๑.๒ เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำท่วมทุ่งสุโขทัยและทุ่งบางระกำ (บางระกำโมเดล) จ.สุโขทัยและจ.พิษณุโลก	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน ชป. อปท.
๑.๓ เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำท่วมลุ่มน้ำภาคกลาง (๑๓ ทุ่ง ๔ จังหวัด)	๑๐๐ ล้านตัว	๑๐๐ ล้านตัว	๑๐๐ ล้านตัว	๑๐๐ ล้านตัว	๑๐๐ ล้านตัว	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน อปท.
๑.๔ ฟื้นฟูทรัพยากรพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดไทย	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓๐ ล้านตัว	๓.๗๐	๓.๗๐	๓.๗๐	๓.๗๐	๓.๗๐	หลัก กปม.
๑.๕ ประมงอาสาพาปลากลับบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำสำคัญของประเทศด้วยชุดอุปกรณ์เพาะฟักแบบเคลื่อนที่ (Mobile hatchery)	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๑๑.๐๐	๑๑.๐๐	๑๑.๐๐	๑๑.๐๐	๑๑.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน ชป. อปท.
๑.๖ ริเริ่มทางผ่านปลาในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงในเขตประเทศไทย	๑ แห่ง	-	๑ แห่ง	-	๑ แห่ง	๓.๐๐	-	๓.๐๐	-	๓.๐๐	หลัก กปม.
๑.๗ การใช้มาตรการเกี่ยวกับการใช้ขนาดตาอวน เทคนิคการทำประมง หรือข้อกำหนดของเครื่องมือทำการประมงเพื่อลดสัดส่วนการจับลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจ	• ร้อยละ ๑๐๐ ของเรือประมงใช้ขนาดตาอวนถูกต้องตามกฎหมาย					๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. สพปท.
๑.๘ สร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล (ปะการังเทียม)	๑๐,๐๐๐ แห่ง	๑๐,๐๐๐ แห่ง	๑๐,๐๐๐ แห่ง	๑๐,๐๐๐ แห่ง	๑๐,๐๐๐ แห่ง	๙๒.๐๐	๙๒.๐๐	๙๒.๐๐	๙๒.๐๐	๙๒.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. สพปท.
๑.๙ การบริหารจัดการทรัพยากรประมงเชิงระบบนิเวศน์ (EAFM) สำหรับชุมชนชายฝั่ง	• เพิ่มโครงการ EAFM ๕ โครงการ/ปี					๖.๔๐	๖.๔๐	๖.๔๐	๖.๔๐	๖.๔๐	หลัก กปม. สนับสนุน ทช. อปท.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๑.๑๐ การจัดสรรใบอนุญาต/การลงแรงประมงที่ระดับไม่เกินผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนในเขตทะเลลึก	• กำหนดจำนวนใบอนุญาตเพื่อคงการลงแรงประมงไว้ที่ระดับไม่เกินค่า MSY ในเขตทะเลลึก	• กำหนดจำนวนใบอนุญาตเพื่อคงการลงแรงประมงไว้ที่ระดับไม่เกินค่า MSY ในเขตทะเลลึก	• กำหนดจำนวนใบอนุญาตเพื่อคงการลงแรงประมงไว้ที่ระดับไม่เกินค่า MSY ในเขตทะเลลึก	• กำหนดจำนวนใบอนุญาตเพื่อคงการลงแรงประมงไว้ที่ระดับไม่เกินค่า MSY ในเขตทะเลลึก	• กำหนดจำนวนใบอนุญาตเพื่อคงการลงแรงประมงไว้ที่ระดับไม่เกินค่า MSY ในเขตทะเลลึก	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. สปน.
๑.๑๑ การจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายระดับชาติและนานาชาติ	• พื้นที่คุ้มครองทางทะเล (MPAs) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๐ ภายในพ.ศ. ๒๕๗๐ • พื้นที่คุ้มครองทางทะเล (MPAs) เพื่อคุ้มครองแนวปะการัง แหล่งหญ้าทะเล ถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ และระบบนิเวศทางทะเลที่มีความสำคัญและเปราะบาง จำนวน ๗ พื้นที่					๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	หลัก ทช. สนับสนุน กปม.
๑.๑๒ ปลูกป่าชายเลน หญ้าทะเล และปะการัง ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำที่มีความเปราะบาง	• ฟื้นฟูป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๕,๐๐๐ ไร่ แหล่งหญ้าทะเลเพิ่มขึ้น ๖๐ ไร่ และแนวปะการังเพิ่มขึ้น ๑๕๐ ไร่					๔๔.๙๐	๔๔.๙๐	๔๔.๙๐	๔๔.๙๐	๔๔.๙๐	หลัก ทช. สนับสนุน กปม. อปท. อพช. มหาวิทยาลัย
๑.๑๓ ส่งเสริมให้มีการนำขยะทะเลไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น	๕ แห่ง	๕ แห่ง	๕ แห่ง	๕ แห่ง	๕ แห่ง	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๕๐	หลัก กปม. สนับสนุน ทช. อปท.
๑.๑๔ เก็บขยะทะเลคืนฝั่งโดยเรือประมง	๑๐๐ ตัน	๑๐๐ ตัน	๑๐๐ ตัน	๑๐๐ ตัน	๑๐๐ ตัน	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน อปท. มหาวิทยาลัย
๑.๑๕ จัดทำแนวเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำในชุมชน	๓๐ ชุมชน	๓๐ ชุมชน	๓๐ ชุมชน	๓๐ ชุมชน	๓๐ ชุมชน	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น สพปท
๑.๑๖ ธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วม	๒๐ แห่ง	๒๐ แห่ง	๒๐ แห่ง	๒๐ แห่ง	๒๐ แห่ง	๑๖.๐๐	๑๖.๐๐	๑๖.๐๐	๑๖.๐๐	๑๖.๐๐	หลัก กปม.
กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มผลผลิตของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ											
๒.๑ เพิ่มผลผลิตกุ้งก้ามกรามโดยการเพาะและปล่อยในแหล่งน้ำ	๔๕๐ ล้านตัว	๔๕๐ ล้านตัว	๔๕๐ ล้านตัว	๔๕๐ ล้านตัว	๔๕๐ ล้านตัว	๖๗.๕๐	๖๗.๕๐	๖๗.๕๐	๖๗.๕๐	๖๗.๕๐	หลัก กปม.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๒.๒ เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่โครงการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทาน	๒๘ แห่ง	๒๘ แห่ง	๒๘ แห่ง	๒๘ แห่ง	๒๘ แห่ง	๑๓.๒๘	๑๓.๒๘	๑๓.๒๘	๑๓.๒๘	๑๓.๒๘	หลัก กปม. สนับสนุน ชป. อปท.
๒.๓ เสริมสร้างทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีความสำคัญและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจในแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือแหล่งน้ำชุมชน	๒๐๐ ล้านตัว	๒๐๐ ล้านตัว	๒๐๐ ล้านตัว	๒๐๐ ล้านตัว	๒๐๐ ล้านตัว	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	หลัก กปม.
๒.๔ การขุดลอกดินตะกอนบึงบอระเพ็ด หนองหาร และกว๊านพะเยา	๙.๑ ล้าน ลบ.ม.	๖.๔๒ ล้าน ลบ.ม.	๕.๙๖ ล้าน ลบ.ม.	๕.๐๗ ล้าน ลบ.ม.	๗.๙๗ ล้าน ลบ.ม.	๕๓๕.๙๒	๓๙๖.๗๘	๓๙๖.๑๙	๓๔๙.๙๒	๕๐๕.๔๓	หลัก กปม. สนับสนุน สทนช. ชป.
๒.๕ การกำจัดวัชพืชบึงบอระเพ็ด หนองหาร และกว๊านพะเยา	๑.๑๙ ล้านตัน	๐.๕๒ ล้านตัน	๐.๕๙ ล้านตัน	๑๓.๔๑ ล้านตัน	๐.๒๕ ล้านตัน	๓๖.๗๓	๑๖.๑๔	๑๘.๒๑	๕.๓๘	๗.๕๘	หลัก กปม. สนับสนุน สทนช. ชป.
๒.๖ สนับสนุนการปกป้องและคุ้มครองแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (จัดทำแนวเขต)	๑๐๐ แห่ง	๑๐๐ แห่ง	๑๐๐ แห่ง	๑๐๐ แห่ง	๑๐๐ แห่ง	๓๕.๐๐	๓๕.๐๐	๓๕.๐๐	๓๕.๐๐	๓๕.๐๐	หลัก กปม.
๒.๗ ประเมินเพื่อจัดลำดับพื้นที่สำคัญและติดตั้งทางผ่านปลาเพื่อลดผลกระทบจากสิ่งขวางกั้นลำน้ำ	๑ แห่ง	๒ แห่ง	๓ แห่ง	๒ แห่ง	๑ แห่ง	๐.๔๐	๒.๔๐	๒.๗๐	๒.๓๐	๐.๓๐	หลัก กปม. สนับสนุน อปท. ชป. สทนช.
๒.๘ จัดตั้งศูนย์ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำชุมชน	-	-	-	๒๐๐ ชุมชน	๒๐๐ ชุมชน	-	-	-	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	หลัก กปม.
กลยุทธ์ที่ ๓ การดำรงพันธุ์ของสัตว์น้ำที่หายากและถูกคุกคาม และดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ											
๓.๑ การเพาะพันธ์สัตว์น้ำประจำถิ่น หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ เพื่อปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ และแม่น้ำโขง	๒๕ ชนิด	๒๕ ชนิด	๒๕ ชนิด	๒๕ ชนิด	๒๕ ชนิด	๕.๘๐	๕.๘๐	๕.๘๐	๕.๘๐	๕.๘๐	หลัก กปม. สนับสนุน สผ. อปท.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๓.๒ ธนาคารเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้น้ำ	๔ ชนิด	๔ ชนิด	๔ ชนิด	๔ ชนิด	-	๐.๒๐	๐.๑๘	๐.๑๓	๐.๑๒	-	หลัก กปม. สนับสนุน สผ.
๓.๓ ควบคุม ป้องกัน และกำจัดสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒๒ แห่ง	๒.๒๐	๒.๒๐	๒.๒๐	๒.๒๐	๒.๒๐	หลัก กปม. สนับสนุน มท. พช. อปท.
๓.๔ ติดตามเฝ้าระวังการแพร่กระจายของสัตว์น้ำต่างถิ่นในแหล่งน้ำและการประเมินภาวะคุกคามของสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน	๒๕ แห่ง	๒๕ แห่ง	๒๕ แห่ง	๒๕ แห่ง	๒๕ แห่ง	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	หลัก กปม. สนับสนุน สผ. อปท.
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน											
กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงตามจุดอ้างอิงการจัดสรร											
๑.๑ ควบคุมเฝ้าระวังการทำการประมงให้เป็นไปตามกฎหมายในพื้นที่น้ำจืด	๑,๒๐๐ ครั้ง	๑,๒๐๐ ครั้ง	๑,๒๐๐ ครั้ง	๑,๒๐๐ ครั้ง	๑,๒๐๐ ครั้ง	๑๘.๘๐	๑๘.๘๐	๑๘.๘๐	๑๘.๘๐	๑๘.๘๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. ศรชล.
๑.๒ การบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดตามแนวทางการจัดการเชิงระบบนิเวศ (EAFM)	๕๐ ชุมชน	๕๐ ชุมชน	๕๐ ชุมชน	๕๐ ชุมชน	๕๐ ชุมชน	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	หลัก กปม.
๑.๓ ติดตามการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมบนพื้นฐานการประเมินค่า MSY โดยให้นำมาใช้ประโยชน์ไม่เกิน MSY ทุกปี	• การลงแรงประมงของทุกกลุ่มสัตว์น้ำไม่เกิน FMSY รวม ๖ กลุ่มสัตว์น้ำ (ฝั่งอ่าวไทย ๓ กลุ่ม และฝั่งทะเลอันดามัน ๓ กลุ่ม)					๑.๐๕	๑.๐๕	๑.๐๕	๑.๐๕	๑.๐๕	หลัก กปม. สนับสนุน จท.
๑.๔ จัดสรรจำนวนวันทำการประมง และติดตามควบคุมตรวจสอบจำนวนวันทำการประมงให้เป็นไปตามที่อนุญาต	• เรือประมงพาณิชย์ได้รับการจัดสรรปริมาณสัตว์น้ำและควบคุมจำนวนวันทำการประมงไม่ให้เกินกับที่ได้รับการจัดสรร ร้อยละ ๑๐๐					๓๓.๗๐	๓๓.๗๐	๓๓.๗๐	๓๓.๗๐	๓๓.๗๐	หลัก กปม. สนับสนุน อพช. สปท. ศรชล.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๑.๕ การนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อลดศักยภาพการทำการประมงส่วนเกิน	• จำนวนเรือที่มีใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ได้รับการนำออกนอกระบบ ๑,๐๐๐ ลำ					๕๑๒.๐๐	๕๑๒.๐๐	๕๑๒.๐๐	๕๑๒.๐๐	๕๑๒.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. จท.
๑.๖ ควบคุมเรือประมงให้ปฏิบัติตามมาตรฐานของเครื่องมือทำการประมง	-	เครื่องมือประมงของเรือที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมง ได้รับการตรวจให้เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมาย	-	เครื่องมือประมงของเรือที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมง ได้รับการตรวจให้เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมาย	-	-	๓.๙๐	-	๓.๙๐	-	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. ศรชล.
๑.๗ การจัดการเชิงพื้นที่สำหรับการทำประมงกับ สัตว์น้ำบางชนิด	• การจัดการเชิงพื้นที่หรือรายชนิดสัตว์น้ำจำนวน ๑ พื้นที่/ชนิด					๖.๐๐	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๖๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. ทช.
๑.๘ ควบรวมใบอนุญาตทำการประมง	• มีเรือประมงออกนอกระบบจากการควบรวมใบอนุญาตทำการประมง ไม่น้อยกว่า ๔๐ ลำ/ปี					๑.๔๐	๑.๔๐	๑.๔๐	๑.๔๐	๑.๔๐	หลัก กปม. จท. สนับสนุน สปท.
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนา ปรับปรุง ระบบ MCS ให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงกฎหมาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และการบังคับใช้เพื่อป้องกันการทำประมง IUU											
๒.๑ ตรวจสอบ ควบคุม การทำประมงของเรือประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย	๑๓๓,๐๐๐ ครั้ง	๑๓๓,๐๐๐ ครั้ง	๑๓๓,๐๐๐ ครั้ง	๑๓๓,๐๐๐ ครั้ง	๑๓๓,๐๐๐ ครั้ง	๑๐๓.๐๐	๑๐๓.๐๐	๑๐๓.๐๐	๑๐๓.๐๐	๑๐๓.๐๐	หลัก กปม.
๒.๒ เพิ่มความตระหนักและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการป้องกันการทำประมง IUU	๑๑๐ ครั้ง	๑๑๐ ครั้ง	๑๑๐ ครั้ง	๑๑๐ ครั้ง	๑๑๐ ครั้ง	๑.๘๐	๑.๘๐	๑.๘๐	๑.๘๐	๑.๘๐	หลัก กปม. สนับสนุน สพปท. สปท.
๒.๓ เสริมสร้างทักษะเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน MCS และการใช้งานโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์	• เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน MCS และใช้งานโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ - ผ่านการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี					๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๕๐	หลัก กปม. สนับสนุน จท. กศก. ศรชล.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๒.๔ ศึกษากฎระเบียบและมาตรการของรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่า และ RFMOs ที่เกี่ยวข้อง	รวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารกฎระเบียบรัฐชายฝั่งและ RFMOs และเผยแพร่ให้ภาครัฐและเอกชนทราบ	• ปรับปรุงเอกสารกฎระเบียบรัฐชายฝั่งและ RFMOs ให้เป็นปัจจุบันและเผยแพร่ให้ภาครัฐและเอกชนทราบ				๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๓๐	หลัก กปม. สนับสนุน กต. ผู้ประกอบการ
กลยุทธ์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติและภูมิภาคเพื่อต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย											
๓.๑ กรอบความร่วมมือโครงการไทยลาว	๑ โครงการ	-	๑ โครงการ	-	๑ โครงการ	๑.๐๐	-	๑.๐๐	-	๑.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ
๓.๒ ประสานนโยบายในการต่อต้านการประมง IUU ระหว่างภาครัฐ โดยเฉพาะการตรวจสอบเรือประมงต่างชาติที่รุกล้ำน่านน้ำไทย	• การเจรจาเพื่อแก้ปัญหาเรือประมงรุกล้ำน่านน้ำไทย และเรือประมงไทยรุกล้ำน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้าน					-	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๕	หลัก กปม.
๓.๓ ส่งเสริมและพัฒนาการทำประมงของเรือประมงไทยในทะเลหลวงที่มี RFMOs บริหารจัดการ (SIOFA, IOTC) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	จัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาการทำประมงของเรือประมงไทยในทะเลหลวงที่มี RFMOs บริหารจัดการ (SIOFA, IOTC)	เรือประมงไทยเข้าไปทำการประมงภายใต้กรอบ SIOFA และ IOTC อย่างน้อย ๑ ลำ	เรือประมงไทยเข้าไปทำการประมงภายใต้กรอบ SIOFA และ IOTC อย่างน้อย ๑ ลำ	เรือประมงไทยเข้าไปทำการประมงภายใต้กรอบ SIOFA และ IOTC อย่างน้อย ๑ ลำ	เรือประมงไทยเข้าไปทำการประมงภายใต้กรอบ SIOFA และ IOTC อย่างน้อย ๑ ลำ	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน กต. TOFA NFAT
๓.๔ ส่งเสริมการเจรจา แสวงหาความร่วมมือด้านการประมงในระดับทวิภาคีและพหุภาคี กับ RFMOs และรัฐชายฝั่ง เพื่อหาแหล่งทำการประมงใหม่	• เจรจาหารือความร่วมมือด้านการประมงระหว่างประเทศ					๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน กต. TOFA NFAT

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๓.๕ จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจเพื่อขับเคลื่อนการให้ความช่วยเหลือเรือไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศและในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินเร่งด่วน	จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ ๑ หน่วยงาน และปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเรือประมงไทยในต่างประเทศ	• ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเรือประมงไทยในต่างประเทศ				๒.๐๐	๑.๕๐	๑.๕๐	๑.๕๐	๑.๕๐	หลัก ศรชล. สนับสนุน กปม. กรมการกงศุล
กลยุทธ์ที่ ๔ ชุมชนมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และประเมินสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำ											
๔.๑ ยกระดับผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อความมั่นคงทางอาหารในแหล่งน้ำชุมชน	๕๐ แห่ง	๕๐ แห่ง	๕๐ แห่ง	๕๐ แห่ง	๕๐ แห่ง	๑๔.๖๖	๑๙.๗๖	๒๒.๐๙	๙.๗๓	๔.๐๐	หลัก กปม.
๔.๒ ประเมินสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจืดด้วยวิธีการประเมินผลจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรงประมงและความอุดมสมบูรณ์	๒๕ แหล่งน้ำ	๒๕ แหล่งน้ำ	๒๕ แหล่งน้ำ	๒๕ แหล่งน้ำ	๒๕ แหล่งน้ำ	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	หลัก กปม.
๔.๓ การประเมินสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจืด ด้วยวิธีการประเมินค่าผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน	๑๐ แหล่งน้ำ	๑๐ แหล่งน้ำ	๑๐ แหล่งน้ำ	๑๐ แหล่งน้ำ	๑๐ แหล่งน้ำ	๒.๑๐	๒.๑๐	๒.๑๐	๒.๑๐	๒.๑๐	หลัก กปม.
๔.๔ ติดตามและประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำชลประทาน	๑๗ แหล่งน้ำ	๑๗ แหล่งน้ำ	๑๗ แหล่งน้ำ	๑๗ แหล่งน้ำ	๑๗ แหล่งน้ำ	๑๖.๔๕	๑๖.๔๕	๑๖.๔๕	๑๖.๔๕	๑๖.๔๕	หลัก กปม. สนับสนุน ชป.
กลยุทธ์ที่ ๕ ขจัดเครื่องมือประมงผิดกฎหมายและจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา											
๕.๑ สร้างการรับรู้ กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนประมงท้องถิ่น	• ชุมชนประมงท้องถิ่นได้รับความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการทำประมงในพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลาอย่างน้อยร้อยละ ๘๐					๕๐.๐๐	๑๔๐.๐๐	๑๑๒.๐๐	๑๘๒.๐๐	๑๘๒.๐๐	หลัก กปม. กท. สนับสนุน มท. ศรชล. กอ. รมน. พม.
๕.๒ ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำและควบคุมเฝ้าระวังสัตว์ทะเลหายากและเสี่ยงต่อการสูญพันธ์	• จำนวนชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อยในทะเลสาบสงขลาอย่างน้อย ๕ ชนิดต่อปี • จำนวนเที่ยวเรือของการลาดตระเวนพื้นที่คุ้มครองโลมาอิรวดีจำนวน ๑๒ เที่ยวเรือ/ปี					๒๙.๗๕	๒๙.๗๕	๒๙.๗๕	๒๙.๗๕	๒๙.๗๕	หลัก กปม. ทช. สนับสนุน อส.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๕.๓ รื้อถอนเครื่องมือประมงผิดกฎหมายและจัดระเบียบเครื่องมือประมงเชิงพื้นที่	• ชาวประมงมีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือ/ปรับเปลี่ยนอาชีพประมงหรือประกอบอาชีพอื่น ร้อยละ ๑๐๐					๑๐๙.๐๐	๒๑๙.๐๐	๒๑๒.๐๐	๒๐๗.๐๐	๒๐๗.๐๐	หลัก กปม. มท. จท. สนับสนุน ตร. ศรชล. ทช. กท.
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของชาวประมง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผู้ประกอบการ											
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเทคโนโลยีและเสริมสร้างศักยภาพชาวประมงและผู้ประกอบการในการทำการประมง											
๑.๑ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล/เทคโนโลยี เพื่อทดแทนแรงงานประมง	• เรือที่ได้รับการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนในการใช้เครื่องจักรกล/เทคโนโลยี เพื่อทดแทนแรงงานประมง จำนวน ๒๐๐ ลำ					๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	หลัก กปม. สนับสนุน SEAFDEC
๑.๒ จัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านการประมง โดยบูรณาการตรวจร่วมเรือประมงและแรงงานบนเรือประมง	๑๔๐ ครั้ง	๑๔๐ ครั้ง	๑๔๐ ครั้ง	๑๔๐ ครั้ง	๑๔๐ ครั้ง	๑๕.๗๐	๑๕.๗๐	๑๕.๗๐	๑๕.๗๐	๑๕.๗๐	หลัก กปม.
๑.๓ พัฒนาพลังงานทางเลือกและเทคโนโลยีสำหรับเรือประมงพื้นบ้าน	-	-	-	๔,๖๐๐ ลำ	๔,๖๐๐ ลำ	-	-	-	๑๗๑.๐๐	๑๗๑.๐๐	หลัก กปม.
๑.๔ ส่งเสริมการจัดตั้งกองเรือประมงนอกน่านน้ำและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำและผู้ประกอบการรายใหม่	• สนับสนุนการจัดตั้งกองเรือประมงไทยที่ออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำ					๐.๑๐	๕.๑๐	๕.๑๐	๕.๑๐	๕.๑๐	หลัก กปม. สนับสนุน TOFA NFAT
๑.๕ เพิ่มศักยภาพท่าเทียบเรือให้รองรับเรือประมงและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำของไทย	-	ท่าเทียบเรือได้รับการปรับปรุงได้มาตรฐานสากลอย่างน้อย ๑ แห่ง	-	ท่าเทียบเรือได้รับการปรับปรุงได้มาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น ๑ แห่ง	-	-	๑๐.๐๐	-	๑๐.๐๐	-	หลัก อสป. สนับสนุน กปม. จท.
๑.๖ ปรับปรุงกระบวนการหลังการจับสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มมูลค่า ลดการสูญเสียหลังการจับและการลดการเกิดของเสีย/มลภาวะ	๒ ชุมชน	๒ ชุมชน	๒ ชุมชน	๒ ชุมชน	๒ ชุมชน	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สพปท.
๑.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการแปรรูปสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น	๑๐ ชุมชน	๑๐ ชุมชน	๑๐ ชุมชน	๑๐ ชุมชน	๑๐ ชุมชน	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๑๐	หลัก กปม.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๑.๘ พัฒนานวัตกรรมทางอาหารเพื่อสร้างมูลค่าสินค้าประมงเพื่อชุมชน	-	-	-	๔๘ กลุ่ม	๔๘ กลุ่ม	-	-	-	๑๔.๕	๑๔.๕	หลัก กปม.
๑.๙ สร้างบุคลากรภาครัฐให้มีทักษะการเจรจาด้านการประมงระหว่างประเทศ	• บุคลากรภาครัฐได้รับการฝึกอบรมด้านทักษะการเจรจาระหว่างประเทศ อย่างน้อย ๕ ราย					๐.๗๐	๐.๗๐	๐.๗๐	๐.๗๐	๐.๗๐	หลัก กปม.
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการในการยกระดับสู่มาตรฐานด้านการประมง											
๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการประมงสู่การรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒,๐๐๐ ราย	๒,๐๐๐ ราย	๒,๐๐๐ ราย	๒,๐๐๐ ราย	๒,๐๐๐ ราย	๓.๕๓	๓.๕๓	๓.๕๓	๓.๕๓	๓.๕๓	**หลัก** กปม.
๒.๒ เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการประมงสู่การรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่รับรองมาตรฐานระดับสากลที่ตลาดต้องการเพิ่มเติม เช่น BAP ASC มาตรการภาษีคาร์บอน (CBAM) เป็นต้น	๑๐๐ ราย	๑๐๐ ราย	๑๐๐ ราย	๑๐๐ ราย	๑๐๐ ราย	๐.๗๐	๐.๗๐	๐.๗๐	๐.๗๐	๐.๗๐	**หลัก** กปม.
๒.๓ ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยให้มีกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	-	๑๒๐ กลุ่ม/ราย	๑๗๐ กลุ่ม/ราย	๑๗๐ กลุ่ม/ราย	๑๗๐ กลุ่ม/ราย	-	๖.๐๐	๘.๐๐	๘.๐๐	๘.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. กรมพัฒนาชุมชน ภาคเอกชน
๒.๔ เพิ่มช่องทาง การตลาดภายในประเทศให้กับสินค้าประมงที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย	-	ร้อยละ ๖๕ ของผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองฯ เข้าสู่ตลาดดิจิทัล/ตลาดค้าปลีก/ modern trade/fishery shop@บางเขน	ร้อยละ ๗๐ ของผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองฯ เข้าสู่ตลาดดิจิทัล/ตลาดค้าปลีก/ modern trade/fishery shop@บางเขน	ร้อยละ ๗๕ ของผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองฯ เข้าสู่ตลาดดิจิทัล/ตลาดค้าปลีก/ modern trade/fishery shop@บางเขน	ร้อยละ ๘๐ ของผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองฯ เข้าสู่ตลาดดิจิทัล/ตลาดค้าปลีก/ modern trade/fishery shop@บางเขน	-	๓.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สศก. ภาคเอกชน

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๒.๕ พัฒนาสินค้าประมงพื้นบ้านและผู้ประกอบการรายย่อยให้มีความหลากหลาย และเป็นไปตามความต้องการของตลาด	-	๕ ผลิตภัณฑ์	๘ ผลิตภัณฑ์	๑๐ ผลิตภัณฑ์	๑๐ ผลิตภัณฑ์	-	๓.๕๐	๕.๐๐	๕.๕๐	๕.๕๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. กน.
๒.๖ ส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสินค้าประมงให้ได้รับตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว	๑๐๐ ตัวอย่าง	๑๕๐ ตัวอย่าง	๑๕๐ ตัวอย่าง	๑๕๐ ตัวอย่าง	๑๕๐ ตัวอย่าง	-	๑.๕๐	๑.๕๐	๑.๕๐	๑.๕๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. กรมพัฒนาชุมชน ภาคเอกชน
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและต่างประเทศ											
๓.๑ ขับเคลื่อนสินค้าสัตว์น้ำเศรษฐกิจส่งออกไปยังต่างประเทศ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	-	-	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	หลัก กปม.
๓.๒ ความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กับผู้ประกอบการ	๓ โครงการ	๓ โครงการ	๔ โครงการ	๔ โครงการ	๔ โครงการ	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	๓.๐๐	หลัก กปม.
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม											
๔.๑ พัฒนาศูนย์จุลินทรีย์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในผู้ประกอบการที่เป็นระดับตัวแทนภูมิภาค	๓๐ ศูนย์	๔๕ ศูนย์	๕๐ ศูนย์	๕๕ ศูนย์	๖๐ ศูนย์	๓๐.๐๐	๔๕.๐๐	๕๐.๐๐	๕๕.๐๐	๖๐.๐๐	หลัก กปม.
๔.๒ ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ในเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	หลัก กปม.
๔.๓ พัฒนาต้นแบบระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบ BCG หรือ Zero Waste ในระดับศูนย์ฯ ตัวแทนภูมิภาค	-	๒ โครงการ	๓ โครงการ	๔ โครงการ	๔ โครงการ	-	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	หลัก กปม.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๔.๔ พัฒนาต้นแบบระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อรองรับและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศในเชิงพื้นที่	-	๒ พื้นที่	๓ พื้นที่	๔ พื้นที่	๔ พื้นที่	-	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	หลัก กปม.
๔.๕ การเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสาหร่ายทะเล	-	-	-	๑๐๐ ราย	๑๐๐ ราย	-	-	-	๑๕.๐๐	๑๕.๐๐	หลัก กปม.
๔.๖ พัฒนาศักยภาพบ่อกุ้งร้างเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	-	-	-	๓๐๐ ราย	๓๐๐ ราย	-	-	-	๙.๖๐	๙.๖๐	หลัก กปม.
กลยุทธ์ที่ ๕ ยกระดับสินค้าประมงให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดสายการผลิต											
๕.๑ ตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าประมงตามมาตรฐานสากล	-	๑,๐๐๐ แห่ง	๑,๐๐๐ แห่ง	๑,๐๐๐ แห่ง	๑,๐๐๐ แห่ง	-	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. ภาคเอกชน
๕.๒ ตรวจติดตามและเฝ้าระวังสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในประเทศ และสินค้านำเข้าให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค	-	๕,๐๐๐ ตัวอย่าง	๕,๐๐๐ ตัวอย่าง	๕,๐๐๐ ตัวอย่าง	๕,๐๐๐ ตัวอย่าง	-	๓๐.๐๐	๓๐.๐๐	๓๐.๐๐	๓๐.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. กรมพัฒนาชุมชน ภาคเอกชน
๕.๓ ตรวจสอบ เฝ้าระวังสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนำเข้าส่งออก ให้เป็นไปตามกฎหมาย	๑๐๒,๐๐๐ ครั้ง	๘๕,๕๐๐ ครั้ง	๙๐,๐๐๐ ครั้ง	๑๐๐,๐๐๐ ครั้ง	๑๐๐,๐๐๐ ครั้ง	๙.๕๐	๗.๙๐	๘.๓๐	๙.๓๐	๙.๓๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. กรมพัฒนาชุมชน ภาคเอกชน
๕.๔ เชื่อมโยงและปรับปรุงระบบอิเล็กทรอนิกส์ของการตรวจสอบย้อนกลับให้มีประสิทธิภาพ	• เชื่อมโยงระบบอิเลคทรอนิกส์ของการตรวจสอบย้อนกลับสินค้าประมง					๑๒๕.๐๐	๕๐.๐๐	๘๐.๐๐	๖๐.๐๐	๕๕.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สวก. กน. กศก. ภาคเอกชน

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๕.๕ ตรวจรับรองกระบวนการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมประมงกำหนด (ประมงพื้นบ้าน/ GMP)	-	๒๐๐ ราย	๒๐๐ ราย	๒๐๐ ราย	๒๐๐ ราย	-	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. ภาคเอกชน
๕.๖ ปรับปรุงการทำประมง Fishery Improvement Program เพื่อเข้าสู่มาตรฐานสากล	-	๓ โครงการ	๓ โครงการ	๓ โครงการ	๓ โครงการ	-	๗.๕๐	๗.๕๐	๗.๕๐	๗.๕๐	หลัก กปม. สนับสนุน ทส. ภาคเอกชน
๕.๗ ส่งเสริม สร้างความร่วมมือและลดอุปสรรคการกีดกันทางการค้าสินค้าประมงส่งออก	• เข้าร่วมงานส่งเสริมภาพลักษณ์ฯ หรือการประชุมเจรจากับประเทศคู่ค้าไม่น้อยกว่า ๑๐ ครั้ง					๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สศก. ภาคเอกชน
๕.๘ จัดทำแผน มาตรการ และทำความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับโรคอุบัติใหม่ของมนุษย์เพื่อลดผลกระทบต่อสินค้าประมง	• มีแผน มาตรการ และความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สธ. ภาคเอกชน
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง											
กลยุทธ์ที่ ๑ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงน้ำจืด											
๑.๑ การบริหารจัดการสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำจืดและระบบนิเวศน์	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๒๒.๐๐	๒๔.๐๐	๒๖.๐๐	๒๙.๐๐	๓๒.๐๐	หลัก กปม.

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
๑.๒ การบริหารจัดการห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพรรณไม้น้ำ	๑ แห่ง	๑ แห่ง	๑ แห่ง	๑ แห่ง	๑ แห่ง	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๕๐	๒.๗๐	๓.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สถาบันการศึกษา
๑.๓ บริหารจัดการห้องตัวอย่างอ้างอิง และธนาคารดีเอ็นเอ	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๔๕	หลัก กปม. สนับสนุน สผ. สถาบันการศึกษา
๑.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูล และภูมิสารสนเทศเกี่ยวกับสัตว์น้ำ นิเวศแหล่งน้ำจืด และแหล่งการทำประมงน้ำจืด	๑ ระบบ	๑ ระบบ	๑ ระบบ	๑ ระบบ	๑ ระบบ	-	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สทนช. กน.
กลยุทธ์ที่ ๒ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงในน่านน้ำ											
๒.๑ สำรวจทรัพยากรทะเลลึกและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทะเลลึกที่มีศักยภาพในการทำการประมง	สำรวจทรัพยากรบริเวณกลางอ่าวไทยและทะเลอันดามัน พื้นที่ละ ๑ เที่ยวเรือ	สำรวจทรัพยากรบริเวณกลางอ่าวไทยและทะเลอันดามัน พื้นที่ละ ๑ เที่ยวเรือ	สำรวจทรัพยากรบริเวณกลางอ่าวไทยและทะเลอันดามัน พื้นที่ละ ๑ เที่ยวเรือ	สำรวจทรัพยากรบริเวณกลางอ่าวไทยและทะเลอันดามัน พื้นที่ละ ๑ เที่ยวเรือ	สำรวจทรัพยากรบริเวณกลางอ่าวไทยและทะเลอันดามัน พื้นที่ละ ๑ เที่ยวเรือ	๓๓.๐๐	๓๓.๐๐	๓๓.๐๐	๓๓.๐๐	๓๓.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. สปน.
๒.๒ สาธิตเครื่องมือประมงและการทำการประมงในทะเลลึกโดยเรือสำรวจประมง	-	-	สาธิตและถ่ายทอดผลการทำการประมงเชิงวิจัยแก่ชาวประมงอย่างน้อย ๑ ครั้ง	-	สาธิตและถ่ายทอดผลการทำการประมงเชิงวิจัยแก่ชาวประมงอย่างน้อย ๑ ครั้ง	-	-	๐.๒๐	-	๐.๒๐	หลัก กปม. สนับสนุน สปท. สปน.
กลยุทธ์ที่ ๓ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการประมงนอกน่านน้ำ											
๓.๑ รวบรวมข้อมูลทรัพยากรและการทำประมงจากเรือประมงไทยที่ทำการประมงนอกน่านน้ำ	• มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรประมงและการทำประมงของเรือไทย					๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน กต. TOFA NFAT
๓.๒ ศึกษา วิจัยเทคโนโลยีการทำประมงนอกน่านน้ำ	-	-	-	๑ เรื่อง	๑ เรื่อง	-	-	-	๓.๐๐	๓.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน TOFA NFAT

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมาย					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
กลยุทธ์ที่ ๔ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ											
๔.๑ พัฒาและสร้างนวัตกรรมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านอาหารสัตว์น้ำและด้านโรคสัตว์น้ำ เพื่อให้สัตว์น้ำมีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ	๓ โครงการ	๕ โครงการ	๖ โครงการ	๘ โครงการ	๙ โครงการ	๑๐.๐๐	๑๕.๐๐	๒๐.๐๐	๒๕.๐๐	๓๐.๐๐	หลัก กปม.
๔.๒ พัฒนาและสร้างนวัตกรรมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านอาหารสัตว์น้ำและด้านโรคสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสู่เชิงพาณิชย์	๗ ครงการ	๑๐ โครงการ	๑๔ โครงการ	๑๗ โครงการ	๒๑ โครงการ	๑๐.๐๐	๑๕.๐๐	๒๐.๐๐	๒๕.๐๐	๓๐.๐๐	หลัก กปม.
๔.๓ พัฒนาระบบเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยเชิงพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) และปัญญาประดิษฐ์	๒ พื้นที่	๒ พื้นที่	๒ พื้นที่	๒ พื้นที่	๒ พื้นที่	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	หลัก กปม.
๔.๔ พัฒนาระบบระบบไบโอซีเคียวริตี้ในฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๕ พื้นที่	๕ พื้นที่	๕ พื้นที่	๕ พื้นที่	๕ พื้นที่	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	หลัก กปม.
๔.๕ พัฒนาต้นแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยระบบ ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) และปัญญาประดิษฐ์	๒ ต้นแบบ	๒ ต้นแบบ	๒ ต้นแบบ	๒ ต้นแบบ	๒ ต้นแบบ	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	หลัก กปม.
กลยุทธ์ที่ ๕ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง											
๕.๑ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	-	๑๐ เรื่อง	๑๐ เรื่อง	๑๐ เรื่อง	๑๐ เรื่อง	-	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	หลัก กปม. สนับสนุน มกอช. สวก. กรมการค้าต่างประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง